

ДАБРА

ГОДИНА 2004.

БРОЈ 28

ЕПАРХИЈА ДАБРОБОСАНСКА - БИЛТЕН МАНАСТИРА ДОБРУНА

РАЗУМ

Бао што имамо од Бога вид, да би смо разликовали видљиво - бело од црнога, тако и разум Бог нам је даровао да би смо разликовали шта је за душу корисно а шта је штетно. Жеља која се одриче разума, рађа привезаност према чулним задовољствима, а то не даје души да се спасе или ступи у заједницу са Богом.

Разум није душа већ дар Божји који спасава душу. Богоугодни ум трчи испред душе и саветује јој да презре привремено, материјално и трулежно, а да заједници већа блага, нетрулежна и нематеријална, да би човек живео у телу, умом замишљао и созерцао небеско и божанско. На тај начин богољубиви ум је добротвор и спасилац душе... (Антоније Велики)

СЛУЖЕНИ ДЕО

КАНОНСКЕ ПОСЈЕТЕ И СЛУЖЕЊА ЊЕГОВОГ ВИСОКОПРЕОСВЕШТЕНСТВА МИТРОПОЛИТА ДАБРОБОСАНСКОГ ГОСПОДИНА НИКОЛАЈА

ОКТОБАР

- У Сарајеву, примио у посјету Епископа бањалучког Господина Јефрема;
- У Палама, извршио освећење споменика палим борцима, радницима ФАМОС-а;
- У капели Духовне Академије у Србију служио св. Литургију и призив Светога Духа на почетку нове академске године;
- Примио у тродневну посјету Епископа шумадијског Господина Јована;
- Уз саслужење епископа: шумадијског Господина Јована и миљевског Господина Филарета, извршио освећење новог храма св. преподобне мајке Параскеве на Бијелом Брду, служио св. Литургију на коју је рукоположио у чин ћакона студента Борислава Ливопољца;
- У Сарајеву, на празник Зачећа св. Јована Крститеља, преломио славски колач у дому г. Станимира Вукићевића, Амбасадора Србије и Црне Горе;
- На празник св. првомученице Текле, служио св. Литургију у храму св. Арханђела Михаила и Гаврила у Сарајеву, извршио освећење воде и преломио славски колач Кола српских сестара из Сарајева;
- У Епархији миљевској, заједно с Митрополитом црногорско-приморским Господином Амфилохијем и епископима: славонским Господином Савом, миљевским Господином Филаретом и будимљанско-никшићким Господином Јоаникијем, извршио освећење новог храма у Прибоју и одслужио св. Литургију;
- У Рељеву, извршио освећење обновљеног храма св. Николаја Мирликијског Чудотворца и служио св. Литургију;
- На празник Покрова Пресвете Богородице, а појединачно храмовне славе, у Варешу служио св. Литургију и преломио славски колач;
- У Гламочу, у Епархији бихаћко-петровачкој, служио св. Литургију и осветио иконе новопроглашених светих мученика из Гламоча;
- У Духовној Академији у Србију, поздравио ученике научног симпозијума чија је тема била Пети васељенски сабор;
- У Палама, присуствовао оснивачкој скупштини Православне хришћанске заједнице Пале и благословио почетак њиховог рада;
- У Сарајеву, примио у посјету г. Герија Ензброва, Амбасадора Републике Ирске који резидује у Љубљани;

-у Сарајеву, примио у посјету г. Криса Ролингса, Директора Британског савјета у БиХ;

- У Улцињу, заједно с Митрополитом црногорско-приморским Господином Амфилохијем и Епископом будимљанско-никшићким Господином Јоаникијем, извадио, омнио, опремио и у нови ћивот положио свештене остатке блаженопочившег Митрополита Саве Косановића;
- У Улцињу, уз саслужење Епископа будимљанско-никшићког Господина Јоаникија, служио св. Литургију и помен блаженопочившем Митрополиту Сави Косановићу;
- пропратио ћивот са свештеним остатцима блаженопочившег Митрополита Саве Косановића из Улциња у Подгорицу;
- Служио св. Литургију у цркви Горњег Манастира Острога;
- у Никшићу, одржао уводно предавање на симпозијум посвећеном Митрополиту Сави Косановићу;
- допратио ћивот са свештеним остатцима блаженопочившег Митрополита Саве Косановића из Подгорице у никшићки храм св. Василија Острошког и присуствовао Бденију;
- У никшићком храму св. Василија Острошког, уз саслужење епископа: миљевског Господина Филарета и будимљанско-никшићког Господина Јоаникија, одслужио парастос блаженопочившем Митрополиту Сави Косановићу, затим св. Литургију, а потом и помен и освећење крста на новом гробу у који је спуштен ћивот са свештеним остатцима блаженопочившег Митрополита Саве Косановића;
- На празник св. преподобне мајке Параскеве, у храму св. пророка Илије у Сокоцу, присуствовао св. Литургији и одржао пригодну проповијед;

НОВЕМБАР

- У манастиру Житомислићу, учествовао на сједници Епископског савјета БиХ;
- у бискупском двору у Мостару, заједно са осталим епископима из БиХ, сурео се са бискупима Римокатоличке цркве у БиХ;
- У Сарајеву, примио у посјету г. Бернда Папенкорта, Директора Мултилатералне академије у БиХ;
- у Сарајеву, дао интервју британској телевизији „3БМ“ за документарни филм „Дјеца Абраамова“;
- У Сокоцу, извршио освећење централног крста и војничког гробља;

ДЕЦЕМБАР

- У Илијашу, сурео се с г. Нусретом Машићем, Начелником илијашке општине и разговарао о обнови цркве и два парохијска дома;
- У Великој Жупи, у Епархији миљевској, извршио освећење новог храмовног звона и преломио славски колач у Епископској капели св. Филарета Милостивог;
- На празник св. Николаја Мирликијског Чудотворца, у храму св. пророка Илије у Сокоцу служио св. Литургију уз саслужење Епископа миљевског Господина Филарета;
- у резиденцији у Сокоцу, прославио своју Крсну славу св. Николаја Мирликијског Чудотворца;
- У митрополитској резиденцији у Сарајеву, прославио своју Крсну славу св. Николаја Мирликијског Чудотворца;
- У Сарајеву, примио у посјету г. Златка Петровића, Министра просторног уређења и заштите околиши Кантоне Сарајево;
- у надбискупiji у Сарајеву, посјетио Његову узоритост Винка кардинала Пуљића, Надбискупа врхобосанског и честитao му предстојеће божићне и новогодишње празнике.

ЈАНУАР

- У Требињу, на дан св. Игњатија Богоносца, поводом славе Епископа захумско-херцеговачког Г. Григорија, присуствовао св. Литургији у Саборном храму и преломио славски колач;
- У Сарајеву, преко представа јавног информисања, упутио божићну честитку православним вјерницима у Митрополији дабробосанској и цијелој БиХ;

6. На Бадње вече, у храму св. пророка Илије на Сокочу, служио празнично вече богослужење и присуствовао налагању Бадњака;
7. У Саборној цркви у Сарајеву, служио празничну Божићну Литургију уз саслужење свештеника и ђакона. Св. Литургију је директно преносило неколико радио и телевизијских кућа;
8. На празник Сабора Пресвете Богородице, у храму св. пророка Илије на Сокочу служио Св. Литургију;
- Резиденцији Митрополита у Сарајеву, поздравио госте на Божићном пријему којем је присуствовао велики број страних дипломата, представника међународних организација, представника домаћих власти итд.;
9. На дан св. првомученика и архиђакона Стефана, у храму Рођења Пресвете Богородице на Палама служио св. Литургију;
10. У кампу СФОР-а у Сарајеву, присуствовао новогодишњем пријему који је уприличио командант СФОР-а генерал Вирицел Пекет;
11. У храму Рођења Пресвете Богородице на Палама присуствовао св. Литургији;
12. У Министарству иностраних послова у Сарајеву, присуствовао пријему поводом сезонских празника који је уприличио Министар др Младен Иванић;
26. Примио у посјету Амбасадора Савезне Републике Јематке г. Арнеа барона од Китлица и Отендорфа;
- примио у посјету делегацију Срба из доњег дијела Сарајева, коју је предводио др Божидар Авлијаш;
- примио у посјету Амбасадора Краљевине Шведске г. Андерса Моландера;
27. На празник св. Саве Српског, у храму Рођења Пресвете Богородице у Вишеграду служио св. Литургију;
- у Хидроелектрани „Вишеград“ преломио славски колач;
- у Резиденцији Митрополита у Сарајеву, поздравио госте на Светосавском пријему којем је присуствовао велики број страних дипломата, представника међународних организација, представника домаћих власти итд.;
29. У Сарајеву, примио у посјету г-ђу Марис Девије, Шефа регионалне канцеларије Посматрачке мисије Европске уније;

ФЕБРУАР

1. У храму св. Петра Дабробосанског у Војковићима, служио Св. Литургију;
- у резиденцији „Конак“ у Сарајеву, присуствовао пријему, који је поводом празника курбан-Бајрама

- уприличио репс Исламске заједнице Мустафа Церрић;
2. У Сарајеву, предсједавао Првом сједнициом Проглавног одбора Митрополије дабробосанске;
  4. У Сарајеву, примио у посјету Амбасадора Републике Француске Анри Зипер де Фабијанија;
  6. На Сокочу, предсједавао Четрнаестом редовном сједнициом Епархијског управног одбора Митрополије дабробосанске;
  7. На Сокочу, предсједавао Тринаестом редовном сједнициом Епархијског савјета Митрополије дабробосанске;
  15. У Орашцу, поводом прославе 200-годишњице Првог српског устанка, с његовом Светошћу Патријархом српским Г. Павлом и осталим Архијерејима Српске православне цркве служио св. Литургију и присуствовао парадосту Карађорђу и осталим устаницима српским, као и откривању Карађорђевог споменика;

17. У згради Предсједништва у Сарајеву, заједно са члановима Светог архијерејског синода, Епископом шабачко-ваљевским Г. Лаврентијем и захумско-херцеговачким Г. Григоријем, учествовао у преговорима са Предсједништвом БиХ о враћању

зграде сарајевске Богословије Српској православној цркви;

19. У парохијском дому на Палама одржан братски састанак свештеника Епархије дабробосанске;
22. У Подгорици, служио св. Литургију и учествовао у свечаној литији на прослави празника св. Симеона Мироточивог;
25. У капели Академије и Богословије у Србију, служио Литургију Прећеосвећених дарова;
27. У храму св. пророка Илије на Сокочу, служио Литургију Прећеосвећених дарова;
28. На Теодорову суботу, у капели Академије и Богословије у Србију служио св. Литургију и причестио студенте и ученике Богословије;
29. На Недељу Православља, у Саборном храму у Сарајеву, служио св. Литургију;

МАРТ

3. У храму Успења Пресвете Богородице на Палама, служио Литургију Прећеосвећених дарова;
5. У храму Свете Тројице у Рогатици, служио Литургију Прећеосвећених дарова;
7. На Недељу Пасхисту, у храму св. апостола Петра и Павла у Рудом, служио св. Литургију;
- присуствовао духовној академији у храму св. Василија Острошког на Вељинама;
10. У храму св. Саве у Блажују, служио Литургију Прећеосвећених дарова;
14. На Недељу Крстопоклону, у храму Рођења Пресвете Богородице у Зеници, служио св. Литургију;
15. У Саборној цркви у Сарајеву, присуствовао концерт православне духовне музике, који је у оквиру фестивала „Сарајевска зима 2004“ одржала Камерни хор Одјеска за црквену музику и појање Музичке Академије у Српском Сарајеву под диригентским вођством проф. мр Рада Радовића;
19. У храму св. Саве у Завидовићима, служио Литургију Прећеосвећених дарова;
21. На Недељу Средопосну, у храму св. Николе у Србију, служио св. Литургију;
24. У храму Успења Пресвете Богородице у Мокром, служио Литургију Прећеосвећених дарова;
- примио у посјету г. Јерка Иванковића-Лијановића, представника Народне странке „Радом за балтак“;
26. У храму Рођења Пресвете Богородице у Вишеграду, служио Литургију Прећеосвећених дарова;
28. На Недељу Глувну, у храму св. апостола Петра и Павла у Калиновику, служио св. Литургију;
31. У храму у Улцињу, служио Литургију Прећеосвећених дарова;

ђакон Мићаја Танасић

Еванђеље по Св. Јовану почиње са мистеријом Сина Којега назива *Лογος*. Превести то име са *Реч* или *Глагол* значи осиромашити смисао тога израза на грчком који је, уствари, бескрајно богатији. **ДАБАР** - јеврејска реч - је по смислу близка појму Мудрости, љивога Присуства Божјег и које избија у Прологу четвртога Еванђеља као Светлост и живот.

Гласник СПЦ (бр. 11, новембар 1970.)

РАЗУМ

Душа повлађујући телу замрачује се задовољствима и гине. Богољубиви ум делује противно овоме: он причињава жалост телу и спасава душу, као лекар који врши операцију и пеће тело (Антоније Велики).

Ум је око и светлост душе

Ум је око душе, и кад ништа не смета његовом гледању, чисто у чистој светлости види Бога... (Симеон Нови Богослов). Око види видљиво, а ум постиже недостижно. Богољубиви ум је светлост душе. Ко има богољубиви ум, тај је просвећен срцем и види Бога умом својим...

Ум се види, чак и оно што је и на небу, ништа га не помрачава, осим једног греха (Антоније Велики).

Ум стоји између анђела и демона

Ум наш налази се између двојице, који му саветују сваки своје: један добротел, а други порок; то јест између анђела и демона. Али ум има власт да послуша или да се противи коме хоће (Максим Исповедник).

Ум је чувар капије срца

Грешне помисли прилазе вратима срца, и ако ум не стражари будно на вратима, оне улазе једна за другом, свака у своје време. И кад која је, она уводи са собом читав рој других помисли, и замрачивши на тај начин ум и срце, раздражује тело и вуче га на срамна дела.

Треба оштрим и напрегнутим погледом ума да пазиш ко улази унутра. Кад спазиш непријатеља, одмах да ступиш у препирку са њим, валијући у исто време са уздисањем Христу. Бог ће невидљиво доћ у помоћ (Исихије).

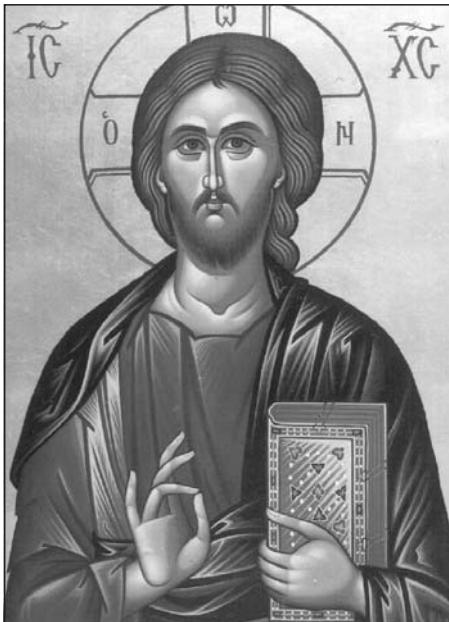
Ум треба да управља чулима

Постарајмо се да разумно управљамо чулима, особито чулом вида, слуха и језика, постављајући себи закон да ништа не видимо, не чујемо нити говоримо страсно већ све на корист напу душевну. Јер ништа тако није склоно на грех, као ови органи, кад се не управља разуму. И обрнуто, ништа тако не доприноси делу спасења, као кад њима управља разум, држи их у строју и води куд треба и хоће. Јер кад ови органи не делују како треба, тада и

чуло мириса изопачава се, и чуло писања пружа се на забрањено, и мноштво страсти навали (Теодор Едески).

Разум човеков - што у птице крила

Птице није лако уловити, док оне лете високо по ваздуху. Тако и ти, док умом својим будеш стремио горњем свету, нећеш лако бити уловљен замком или другим каким лукавством ћавола. Ђаво - то је душа ловац; буди иза његових замки и гвожђа...

Икона Господа Исуса Христова
рад монахинја манастира
Белије

Као што птица, која упадне у замку, нема користи од крила, тако узалудно и бескорисно бије њима, тако и ти немаш користи од разума, ако си потпао под власт зле похоте, ма колико се млатио, ти си у ропству. Зато су птици дата крила, да би избегла замке; зато је људима дат разум, да би избегли грехове. Какво ћемо имати извиђење, какво оправдање, кад смо неразумнији од бесловесних? Птица, једном ухваћена у замку и из ње избављена, не пада лако опет у њу, зато што јој искуство служи као учитељ опрезности. А ми иако често бивамо уловљени једним и истим грехом, падамо опет у њега; иако смо обдарени разумом, неподражавамо обазривости и опрезности неразумног... (Златоуст)

Ум наш по природи својој неможе без рада

Ум наш по природи неможе бити беспослен. Због тога он, ако нема у напред припремљен предмет којим би се занимао, неизбјежно по својој лакој покретљивости, јури тамо и овамо, лети свуда, док дужевременим вежбањем и постојаном навиком из опита дозна какве материје треба да припреми у свом памћењу, да бисе око њих вртео у својим неуморним полетима и кроз ово стекао моћ да одбија противне сугестије врага, којима је раније био расејаван...

Неуредна блуђења ума не треба да преписујемо људској природи или њеном Творцу - Богу... Каквоћа помисли од нас зависи. У нашој је власти да у срцу држимо или мисли високе, које се уздижу до Бога, или ниске, које се крећу по земљи, и односе се на земаљске и телесне ствари. Ако помисли не би биле у нашој власти, не би Господ укоравао фарисеје: „Зашто зло мислите у срцима својим“ (Мт. 9,4)? И не би заповедао преко пророка: „Удаљите рђаве помисли ваше од очију мојих“ (Иса. 1,16), и: „Докле ће се бавити у теби порочне мисли твоје“ (Јерем. 4,14)?... (Јован Касијан).

Делатност ума слична воденичком камену

Делатност нашег ума згодно се сравњује са воденичким каменом, који се услед падања воденог тока на њега брзо окреће. Он никако не може да престане да се окреће, будући покретан водом. Али је у власти воденичара шта ће да мјеље: пшеницу, кукуруз или кукољ.

Тако је и нашум у току овог живота, будући непрестано покретан устремљеним на њега потоцима утисака, не може да буде не активан (празан) услед кретања помисала. Али какве ће од њих да прими или усвоји, то зависи од наше воље и увиђавности. Ако се ми будемо постојано занимали поукама Светог писма, ум ћемо пунити духовним предметима, његовати жељу за саршенством и наду на стицање будућег блаженства, онда ће од тога ницати духовне помисли, и ум ће наши непрестано држати у сећању предметете у које смо се удубили. Ако се услед безбрежности и лењости, будемо занимали предметима страсти и празним беседама, или се предавали светским и сујетним бригама, онда ће по њихо-

НИКАД СЕ И НИЧИМ НЕ ТРЕБА УЗНЕМИРАВАТИ

Демони нам на све могуће начине досађују и наносе ћађње.

вом роду да се рађају и помисли, као ку-
књ, и даће срцу нашем шкодљиво занима-
ње, по речи Господа: где буде ризница дела
ваших и ваше пажње, тамо ће и бити и ср-
це ваше (Мт. 6,21)... (Јован Касијан).

Неко од светитеља рекао је: „Мислим о добру, да не бих мислио о рђавом, јер ум не може да буде залудан“.

Зато посветимо ум свој поучавању у речима Божјим, молитвама и добрим де-
лцима. Јер занимање сујетним мислима
рађа и дела сујетна, а занимање добрим
мислима рађа и добар плод (Јефрем Си-
рин).

Ум који се прибија уз Бога и у Њему бо-
рави молитвом и љубављу бива мудар, до-
бар, моћан, човекољубив, милостив, и про-
сто рећи, скоро сва Божанска својства у се-
би носи. А који се удаљава од Њега и здру-
жује са материјалним предметима и предаје
сластољубљу, бива или животињски или
зверски и због тога у рату са људима...

Чист ум понекад сам Бог учи, силазе-
ћи на њега; а понекад му добро сугерира-
ју свете силе...

„Ми ум Христов имамо“ (1 Кор. 2,16).
Ум Христов има онај ко о свему мисли
Христовим духом, то јест како је Хри-
стос мислио (Максим Исповедник).

Расејавање ума

Расејаност ума проистиче од лењости и нерада ума, који се незанима оним што је неопходно. А ум пада у лењост и без-
брежност од неверовања у присуство Бо-
га, који испитује срца и утробе. Јер ако
би веровао у ово он би без сумње, рекао
са псалмопевцем: „Свагда видим пред со-
бом Господа: Он ми је с десне стране, да
не посрнем“ (Пс. 16,8). А ко је ово дости-
гао, тај се никад неће осмелити и неће ни-
када имати слободног времена да помисли
нешто што неби доприносило сазида-
њу вере и што би било забрањено и Богу
непријатно... (Василије Велики).

Ако стално вежбаш свој ум да се не
удаљава, он ће чак и за трпезом, док је-
деш, бити у твојој близини. А ако несметано
блуди, никад неће бити с тобом (Јо-
ван Лествичник).

Разум процветава од испуњавања заповести Божјих

Биљке ничу из семена и цветају под
действом повољног ваздуха, тако и разум
човеков узраста и процветава од испуњава-
ња заповести Божјих... (Ава Исаја).

Удаљи се од људи, из празних раз-
говора и узнемирења, проводи же-
вот као птица, не водећи бригу о не-
важним стварима; јер све ће остати
на земљи, а ми смо овде у гостима,
како је рекао Апостол: наше живље-
ње је на небесима (Фил. 3,20); пазимо
само на душу своју, имајући Бога за
старатеља у свакуј нужди. Нигде, ни-
када, ни у каквој невољи не оставља
Бог оне који се без сумњивости,
свештено уздају у Њега, и који му, у
љубави, служе свим срцем. Поживи-
мо ли у нади на Бога макар и један
дан, и тако скончамо, то ће бити бо-
ље но да смо многе године проживе-
ли у лицемерју; нигде није забележе-
но да су они који су се уздали у Бога
били остављени. Јер је немогуће спа-
сти се без одбацивања сујете и брига,
и сабирања ума у једно. Ум је само је-
дан - или свећело посвећен Христу,
или сујетним бригама. Све оно што
наш ум одвлачи од молитве потиче
од демона. Ко жели да се спасе и уго-
ди Богу, нека се одврати од свега зе-
маљског и живи као да је птица; нека
одабере одговарајуће усамљено ме-
сто и тамо пребива сам или са духов-
ним чедом, подносећи недостатак тел-
есних потрепштина - хране, одеће и
других ствари; у оскудици душа ће се
смирити и умилити а ум узвисити;
кад човек ништа не види поред себе,
лакше му је да претрпи телом, раду-
јући се у души због будућих награда.
Где је изобиље потрепштина и окру-
женост многом браћом, тамо је не-
могуће сачувати непомућен ум, јер је
потребно послушање и одрицање од
своје воље и испуњавање свега што
је наређено.

ЖИТИЈЕ ПРЕПОДОБНОГ ОЦА НАШЕГ ДУЛЕ ПАЊЕНИКА

Блажени слуга Божји Дула бејаше монах у једној киновији Египатске земље. Смирен и кротак, он умом беше велики и славан. Понижаван, ружен и пљуван од свију, овај се угодник Божји свагда радошао и весељаше духом. Оне који га понижавају он сматраше невинима, и молјаше се за њих Богу да им то не стави у грех. Бацајући сву кривицу на ѡавола, јер он смућује братију, и снажно се наоружавајући против њега, блажени Дула трпљењем, незлобивошћу и молитвом побеђиваше сва лукавства његова. У том трпљењу проведе овај подвигник Божји двадесет година, гајећи непоколебљиву кротост и смиреност у срцу свом.

А ѡаво, не знајући како да нашкоди кротком подвигнику, измисли тако лукаву сплетку, да љоме не само преподобноме Дули напакости, него и сву братију ожалости, и безмоловнике смути. Наиме: ѡаво наговори једнога брата, који не имајаше страха Божија, да се ноћу тајно увуче у цркву и покраде све свете сасуде. Урадивши то, тај монах сакри украдене ствари, па се затвори у својој келији као да никуда није излазио. А када настаде време за јутарње Богослужење, пареклисиарх (црквењак), уђе у цркву да упали кандила, и виде да су сви црквени сасуди украдени. Он одмах оде и извести о томе Аву. Затим по обичају он удари у клепало, и сва се братија сабраше у цркву на јутарње богослужење. По завршетку јутрења ава и пареклисиарх обавестише братију да су сасуди украдени, што сву братију веома узнемири. А деси се да тог дана због болести блажени Дула не беше дошао у цркву на јутарње правило. И рекоше неки од братије: Нико није украо сасуде осим брата Дуле, који због тога и у цркву не дође; јер да није извршио ту крађу, он би дошао на полуноћницу пре свију, као што је увек имао обичај. И послаше по њега да га доведу у храм. Послани га затекоше, мада болесног, где ипак стоји на молитви; и дохваташи га, они га силом повукоше у цркву. А он питаши, говорећи: У чему је ствар, братијо? Зашто ме вучете силом, када ја желим и добровољно отићи к светим оцима? А они, гређећи га ружним и погрдним речима, говорају: Недостојни живота бо-

гохуличе, не беше ли ти доста што си нас толико година узнемирао, него си се сада и душама нашим наругао. А он говораше на то: Простите ми браћо, јер сагреших. И приведоше га к ави и к сабору отаца, оistarелих у подвигништву, и рекоше: Ево человека који нас од самог почетка узнемира и разорава наше општежиће. И стадоше га један за другим клеветати. Један говораше: Ја га видех где тајно једе зеље. А други: Ја га видех где краде хлеб и раздаје га ван манастира

ра. Трећи додаваше: Ја га видех где кришом пије добро вино. Тако и остали испричаше против њега неке рђаве ствари, лажући. Чувши све то, ава и оци с њим, повераше клеветама и питању невиног Дулу, је ли истина то што говоре о љему, а нарочито га распитивању о крађи црквених сасуда, и где их је сакрио. Свети Дула у почетку, правдајући се, да он у томе ни најмање није крив. А затим, увидевши да му не верују, умуче и говораше само ово: Простите ми, оци свети, грешан сам. Тада ава нареди да му сваку монашко одело и обуку га у световно говорећи: Таква дела нису достојна монашког чина. А када с блаженога Дуле скинуше иночки чин, он горко заплака и, по гледавши у небо, громко рече: „Господе

Исусе Христе, Сине Божји, ради светога имена Твог ја се обукох у овај лик, а сада је због грехова мојих он свучен с мене.“ После тога ава нареди да Дулу метну у окове и предаду економу. А економ, обнаживши тело његово, стаде га сило туђи воловским жилама, питајући га да ли је истина оно што говоре за њега о крађи. Дула, мада са сузама у очима, осмехујући се у невиности својој, говораше: „Простите, сагреших“ - А економ, видећи га да се осмехује и да говори такве речи, још више се расрди на њега, па га врже у тамницу и ноге му метну у кладе; и написа писмо градском кнезу, извештавајући га о крађи и о брату Дули; и одмах му послала то писмо. Прочитавши писмо, кнез сместа послала суворе слуге да му доведу Дулу као лопова. И ови, ухвативши слугу Божјег, посадише га на неоседлано кљуце и, метнувши му тешке синђире око врата, вуцијају га кроз град ругајући му се. А кад блаженога Дулу приведоше на суд, кнез га упита: Откуда си? Како се зовеш? Зашто си постао монах? Како си украо црквене сасуде и где си их сакрио? - А паћеник Христов на сва та питања ништа не одговараше кнезу сем ово: Сагреших, простите! Разгневивши се, кнез нареди да светог Дулу нагог простру по земљи и да га четири слуге непоштедно бију воловским жилама. И пошто га дуго без милости бише, блажени Дула најзад са осмехом рече кнезу: Биј ме, биј, сребро ћеш моје учинити још чистијим. Кнез му на то одврати: Безумниче, ја ћу на телу твом и на ребрима твојим начинити теби сребро чистије од снега. И одмах нареди кнез да му под stomak гомилају жар, а на ране лију сирће помешано са солју. Толиком трпљењу блаженога Дуле дивљају се чак и присутни, и говорају му: Кажи где си сакрио свештене сасуде, па ћеш бити пуштен на слободу. На то им мученик Христов одговараше: Немам ни сребра, нити каквих сасуда. Затим кнез, ослободивши светог Дулу мучења, нареди да га одведу у тамницу. Сутрадан послала кнез у лавру, наређујући да к љему дође настојатељ са монасима. И сабравши се, они сви заједно дођоше кнезу. И рече им кнез: Многим и разним и тешким мукама подвргох вашега бра-

та, кога окривљујете за крађу, и ничег рђавог не нађох у њему. Монаси му на то рекоше: Господине кнеже, сем крађе овај бедник сатвори још и многа друга зла, и ми га до сад трписмо Бога ради, очекујући да се одврати од зла, али он паде у још горе. -Кнез их онда упита: Па шта да радим са њим? Монаси одговорише: Уради што ти закони налажу. Закон наши налаже, рече кнез, да се крадљивцу светих ствари одсеку руке. Монаси на то рекоше: Нека пострада по закону и нека добије казну по делима својим. Тада кнез нареди да доведу паћеника, па га стаде пред свима испитивати, говорећи: Упорни кукавче, кажи нам истину о крађи за коју те оптужују, па ћеш бити ослобођен смрти. На то невини Дула одговори: Хоћешли, кнеже да рекнем против себе оно што нисам урадио? Не желим да говорим лаж о себи, јер је свака лаж од ђавола. Затим дада: Ништа нисам учинио од онога, о чему ме сада испитујеш. - Видећи да блажени Дула не признаје себе ни у чему кривим, а монаси захтевају да му се суди по закону, кнез пресуди да му се одсеку руке. И невиног старца Дулу поведоше на место, где су над осуђеницима извршиване казне. У то време онај монах, који украде свештене сасуде и беше стварни творац зла, дође у умилење и говораше сам себи: Да се на неки начин сада, или касније, не пронађу ствари које сам покрао? Но, ако се сада и утаји ово зло дело моје, оно ће се сигурно објавити у дан праведнога суда Божјег; шта ћу онда радити ја бедник? Какав ћу одговор дати за овакав двоструки грех: јер сам и сасуде украо и невиног брата на муке предао? - И хитно оде настојатељу лавре и рече: Аво, пошаљи брзо у град код кнеза, да не одсече руке брату и да га не умори мукама, јер се пронађоше свештени сасуди. И ава одмах послала код кнеза, и паћеник Дула би пуштен пре но што му руке одсекоше. А када га доведоше у лавру, потпуно се обелодани његова невиност и свима постаде јасно да је крађа - дело другог монаха. И стадоше братија падати пред ноге преподобноме Дули, молећи га: Опости, јер сагрешисмо теби! - А он им плачући говораше: Простите ми, оци и браћо; велику вам благодарност приносим што ћу се, због краткотрајних страдања која ми приредисте, избавити вечних мука, и по милосрђу Божјем удостојити великих блага. Но и свагда, слу-

шајући ваше излишне и прекорне речи против мене, ја сам се радовао духом, најдајући се да се тиме избавим од великог стида за грехе моје, када Господ дође у слави Својој и објави помисли срца. Више свега сада се радујем томе што невино пострадах, јер знам кака је блага уговорио Бог онима који претрпе муке ради њега. Само ме једна ствар тиши поводом вас: Да вам Господ не постави у грех, то што неправедно поступисте са мном; и ја молим милосрдног Бога да вам дарује

опроштај. После тога преподобни Дула поживе још три дана, па оде ка Господу, и нико не знађаше за његов одлазак. Но брат један, који беше одређен да буди братију на полуноћну молитву, дошао је у келији преподобног и куцнувши, не доби одговор. Куцнувши други пут и трећи пут, и опет не добивши одговор, он оде и позва другог брата. Доневши свећу, они отворише врата, уђоше у келију и нађоше преподобног где на коленима стоји у сред келије: јер творећи поклоне он душом оде к Богу, јер у молитви и колено-преклонењу предаде дух свој Господу. Не усуђујући се да га додирну, они га оставише тако, па отидоше те известише оца лавре да се брат Дула преставио. По завршетку јутарњег богослужења дође

сам оца настојатељ и, видевши блаженог мртвим, нареди да се тело његово припреми за укоп и донесе у цркву ради сахране. Када чесно тело његово би спремљено за укоп и у цркву донесено, клепаше у клепало, да би сва братија сазнала о кончини њиховог брата. И слеготше се сви иноци, и дотицаху се чесног тела његовог као мученичког. За то време настојатељ, ава, послала у другу суседну лавру, да њен ава са братијом дође, да би свечано сахранили брата који је невино пострадао. Тискајући се ка покојнику, иноци сметаху и гураху се, стога ава нареди да се тело блаженог унесе у храм и закључају врата храма, очекујући док из друге лавре не дође ава са својим иноцима, и тако се саберу монаси обеју лаври. Око три сата по подне, пошто ава суседног манастира већ беше дошао са својим иноцима, и сви се беху сабрали, наредише да се отвори храм и тело постави у сред сабора, да би га сви видели и да би га чесно погребли уз прописно богослужење. Но када приђоше к телу, не нађоше га, него нађоше само одело и сандале, и сви се веома зачудише и препадоше. Затим настојатељи обеју лаври рекоше братији: Видите, браћо, шта може да учини дуготрпљиво страдање, кротост, незлобивост и смирење. Ето сада брат наш не само душом него и телом отиде од нас, анђелским рукама не видљиво пренесен на друго место, пошто смо се показали недостојни да се дотакнемо светог тела његовог. А ове се части он удостоји од Бога због дуготрпљивог страдања свог, које је са кротошћу и незлобивошћу подносио у смирености срца. Ми смо га сматрали за грешника и за недостојног живота на земљи, а он се показа свет и достојан небескога живота са анђелима. И сада ми смо постићени, а он се прослави; ми смо сада понижени, а он крунисан од Христа Господа. Зато се постарајмо да се научимо трпљењу и смирењу, кротости и незлобивости, имајући за пример овог дуготрпљивог страдалца. Када оци настојатељи обеју лаври говорају ово, сви иноци плакају горко, и одлучише да сваке године врше спомен светом преподобном оцу Дули паћенику, на корист душама својим, а у славу Христа Бога нашег, са Оцем и Светим Духом слављеног сада и увек и кроз све векове. Амин.

Из Житија светих за јуни

КОЈЕКУДЕ РОДЕ

200 ГОДИНА ПРВОГ СРПСКОГ УСТАНКА

Да, вићеза сусјоћије трагически
конац праћи: твојој глави би суђено за
вијенац се свој продати!

П.П. Његош -

Посвећа праху оца Србије

Дуго је народ Српски чекао сунце
на другим странама, само не на оној
правој на Истоку, СА ИСТОКА
СУНЦЕ ГРИЈЕ.

Цвилијо је народ под јармом ропства
тражећи мало слободе, мало
слободног сунца.

И када се окрену ка Истоку и за-
плака покајничким плачом и засузи
покајничким сузама, кад спознаше
да им је само Бог пријатељ и помагач
прави, прогледаће очима. Богу се
обратише и посла Бог слугу свог, Вожда
да он који се на Господа ослањао
и једину наду у њега имао позове на-
род свој на устанак.

У тој мученичкој и страдалној
историји Срба један од најзначајнијих
датума јесте 14. фебруар 1804. године. Дан када је после сабора у Ора-
щију, почeo устанак у Србији, буном
против дахија, а касније прерастао у
устанак за ослобођење од Турака. Та
борба ће бити истовремено прва рев-
олуција на Балкану, али и остваре-
ње идеје за ослобођење од окупације
под Османским Царством и обнову и
стварање самосталне државе. После
вјековног ропства Срби су били у
прилици да у једној десецији, колико
је трајала слободна Српска држава,
обнове скоро све институције држав-
ности те Србија постане синоним
слободе и земља слободних људи.
Тако је Први српски устанак Србију
и српски народ ставио у центар не са-
мо Балкана, него и Европе, Србима
повратио патриотска и родољубива
осјећања, а жеља за слободом осна-
жила јединство и морално - психоло-
шки учврстила у вјери за духовном,
национално - просветитељском, со-
цијалном и територијалном самосталношћу. Духовни подстрек у доба
ропства и страдања, као и у вријеме
устанка давала је Српска православ-
на црква, а предањима и писменошћу

имала водећу улогу у српском наро-
ду. Манастири нису само духовно
вјерска и молитвена стјецишта, а
свештеници и свештеномонаси осим
духовних, често обављају народне,
политичке али и војне послове. Јер чу-
се глас звона са Неба. У својој муче-
ничкој прошлости народ српски остајао је често сам. Сам са Богом.
Чекајући Знак или ослушкујући Глас
са Неба. Тај глас и знак даде им Бог
преко свог слуге Карађорђа, који се
и сам свакодневно молише Богу и
савјетујући своје устанике да се што
чешће моле Богу.

ВОЖД КАРАЂОРЂЕ

Значај Првог српског устанка и
слава устаничке Србије оличена је у
личности Карађорђа. Бог је увијек у
свим периодима благовјерном и Хри-
стољубивом народу српском даривао
Вође. Људе код којих се прво истица-
ла њихова вјера и побожност а потом
оснажени Божјом руком и храброст,
јунаштво па и непобедивост. Лич-
ност Карађорђа је ујединила Србе и у
духовном и у друштвеном па и полити-
чком виду. Сви су се морали бави-
тим свим пословима без разлике на

професију, јер да би осјетили терете
једни других, и сав терет устанка, за-
једнички су поднијели, да би тако до-
живљијеванђелске рјечи СВИ СМО
ЈЕДНО У ХРИСТАУ. А он Карађорђе
би и стасом и гласом прави ВОЖД. Рођен је око 1760. године у Вишевцу,
а право име му је Ђорђе Петровић.
Због његовог горостасног узраста и
црног лика прозван је Црним Ђорђем
или Карађорђем. Неустројив и по-
штен, био је страх и трепет, поготово
праведан и енергичан за чињење зла
и неправде. Пред Скупштином у
Орашију рекао је истину: „Ја сам прек
човек“, али народ у глас повика: „Так-
ав нам и треба“. Карађорђе је при-
стао рекавши: „Када нико неће ја хо-
ћу, браћо, да се тога терета по жељи и
вољи вашој примим.“

Заиста изабрана је погодна
личност. Он се из млада опирао тур-
ском насиљу, учествовао у бојевима и
прославио се као храбар ратник и
хајдук. Одважан, храбар и усправан
стао је на чело српских устаника и
отпочео буну против дахија, пошто
је и сам избјегао сјечу кнезова. Сје-
чом кнезова Срби су изгубили око
седамдесет најугледнијих и најви-
нијих Срба и то је био непосредан по-
вод устанка у Србији. Захваљујући
најпре Карађорђу устанак ће пре-
раст у борбу за потпуно ослобођење
Србије. Карађорђе је отпочео уста-
нак против турске царевине, против
агарјана, ататура, окупатора, поро-
бљивача и освајача. Устанак се брзо
ширио, слободна територија бивала
је све већа, а глас о Карађорђу сти-
гао до Беча, Москве, Трста, Станбо-
ла... Карађорђе је мудар војсковођа,
а посебно је то показао у битци на
Мишару, о којој пише њемачки исто-
ричар Леополд Ранке. После дели-
градске битке и ослобођења Београ-
да Карађорђе је учврстио своју власт
и отпочео унутрашњу организацију
слободне државе. Већ 1805. године
формирао је Совјет, који је касније
назван Правитељствујући совјет и
то је био орган централне управе у
који су бирани представници из сва-

ке нахије. Одмах је отпочео рад судова - магистрата, отваране су школе. У многоме су Карађорђу помогле и раније трговачке везе које је имао широм Србије и преко ријеке Саве, јер се успјешно бавио трговином свињама са Аустријом. Српски сељаци су радо помагали устанцима, јер су сада имали своју земљу и били ослобођени туђинских намета и пореза. Тако се Карађорђе доказао као успјешан ратник и војсковођа, разборит и веома мудар државник који је покренуо народ и процесе у Србији, које и поред тога што је Први српски устанак сломљен 1813. године, нико више није могао зауставити. Прешао је у Аустрију, затим у Русију, одакле се преко Грчке организације Хетерија вратио у Србију 11. Јула 1817 године. Убијен је по налогу кнеза Милоша Обреновића 25. - 13. јула 1817. године. Глава му је одсјечена и послата у Београд, а затим султану у Стамбол.

Појава ове личности улила је и вратила наду свим хришћанским народима на Балкану и Европи да ће се ускоро и коначно ослободити Турског ропства. Карађорђе није обиљежио само вријеме Првог српског устанка него је заслугом и визионарством овјенчан вјенцем непролазне славе код Срба. Његови наследници Карађорђевићи три пута су били владајућа династија у Србији и Југославији.

КОЈЕКУДЕ РОДЕ

Тек са историјске дистанце можемо сагледати величину и значај Првог српског устанка. Прослављајући двјестогодишњицу благодаримо Господу што је подарио роду нашем одјаквје јунаке какав је био вожд Карађорђе са устанцима, али и мудрим и духовним великанима. Њиховим примјерима надахњивале су се генерације врлих личности и мужева који су протеклих 200 година, поред многих ратова сачували вјеру православну, национално биће, културу, традицију, језик и писмо ћирилицу. Стога обиљежавање двјестогодишњице Првог српског устанка за нас Србе има изузетну важност. Прослава не смије бити формална и стереотипна, него свако од нас појединачно мора

стати пред Вожда и одговорити не његово питање: „Којекуде“? Срби су поново у тешкоћама. „Сјеча кнезова“ и обезглављивање Срба опет је на сцени! Срби су прогнаници, сужњи и затвореници, притиснути уџенама, економским, државотврним, политичким и другим проблемима. Има ли вожда међу нама? Имали мудrosti?

Шта би му одговорили када би нас питао?:

Јесте ли ви Срби Православни?

Којим то путем идете?

Није на западу Свети Сава, Св. Симеон, Св. Цар Лазар, ...

Где вам је вјера православна?

Где вам је држава?

Где су вам синови и кћери?

Шта сте то урадили од Немањићке земље?

Где сте то кренули Срби, браћо?!

Што су вам цркве празне?

Куда то идете Срби, право у загрљај звјери која ће васако се не вратити Светосавском путу вјере православне прогутати.

Зато које куде питам и позивам на устанак духовни. Освјестите се Срби све имате само следите наш пут, пут Немањића, јер је то једина истина. Светосавским путем.

Вожд Карађорђе строго опомиње: „Којекуде роде“?

Проћојерej

Момир Васиљевић

У СЛУЖБИ ИСТИНЕ

Речи наше нека буду у служби истине; да наш језик не буде „ватра, свет неправде“ (Јак. 3,6). Користимо га за освајање истине а не за спектакуларно обележавање појава у времену у коме живимо. Очистимо ли не догледну реку речи од дебелог муља празнословља наше време неће остати у сећању нових нараштаја као време нерада у мислима и језику и сиромаштима у срцима ту су јеванђеља, ту су посланице - оживимо њихову радост и истину у себи. Ако прочитамо само неколико речи из њих, ако пажљиво саслушамо само једну проповед на литургији, бар неко време ће мо обуздати свој језик за брзе и непромишљене речи. Ако су наше речи разговетне и истините блиске су Речи Господњој и већа је могућност да је следимо. Нека Бог Свједочите и Црква православна очисте наш језик од празнословља, заблуда и лажи. Јер зато што нас је Господ „драговољно родио речју истине“ (Јак. 1,18) истините и добре речи наћи ће пут до наших срца.

Марина Павловић

Био је некакав старијац кога је служила једна света девица. А људи су говорили: - Они нису чисти

И дочује старијац за то. Па када је требало да умре, рече оцима:

- Када умрем посадите мој штап на гроб; па ако пролиста и донесе рода, знајте да сам чист према њој, а ако не пролиста, знајте да сам згрешио с њом.

И посадише они штап, и трећега дана он пролиста и донесе рода. И сви прославише Бога.

ДЕТИЊСТВО ВЕЧНОГ ЖИВОТА

*А ја хоћу да сиће ви безбрежни
(1 Кор. 7,32)*

У свима нама је веома снажна потреба за мирним животом, мада ту потребу рано нарушимо. Многи од нас не мисле да је миран живот чист, али је истина да је једино чист живот миран. Ми видимо да у душама детета обитава чистота. Сећамо се себе када смо уживали благодати безбрежног детињства и посматрамо децу која их сада уживају. Она сваки дан, не осећајући бреме времена, воле пуном снагом својих нежних бића.

Када желимо да осетимо мир у души, ми призивамо детињу безбрежност, чистоту и лакоћу. И апостол Павле жели да је освојимо: „А ја хоћу да сте ви безбрежни“ (1 Кор. 7,32).

Не сећамо се када смо изгубили Царство Небеско у себи

Сада нам се чини да га не можемо повратити. Ипак, свако срце на овоме свету куџа призывајући мир и хита, осећало то или не, своме Оцу Небеском.

Дарови се стичу у борби

Изгубљени мир се тешко стиче, а лако губи. Често се поносимо својим искуством: „Нисмо више деца“. А у том искуству таложе се греси. Поновљени грех уништава мир, а грешне мисли га нарушавају. Живот у Господу је лак, али је тешка борба за такав живот. Питамо се: -Докле ће борба трајати? Докле ће мотонути у бразу мирујућим жељама и жудети за горчином замаљских плодова? Хоче ли нам Бог помоћи?

Нема човека у коме Реч Божја није направила урезе на „таблицама срца“. Те таблице прекривамо талогом гордости и питања на које не умемо да одговоримо. Свако понекад жели да се ослободи тог страшног талога, али не зна да ли је то могуће и како то да учини.

Нисмо свесни непрекидне благодати коју Бог излива у нашем свакодневном узрастању и усавршавању, у безбрјним сусретима и односима са људима, на литургији, на путовањима и ходочашћима.

Нисмо свесни да Бог неуморно бди и чисти срца наша. Зато, када се сетимо својих греха, видимо да то и нисмо чини-

ли ми, већ дух злобе и обмане, користећи нашу сујету, мрзовљу, успаваност или незнање. Али, како је тешко ослободити се сталних повратака из жеље за миром и чистотом у самовољу и безакоње! Колико пута се и после покајања и труда да будемо бољи враћамо греху и урањамо у њега, не назирићи могућност да изађемо из „зле ризнице срца свога“!

Пружимо Господу наше животе да их умије светлошћу својом, да се уздигнемо у просторе без лутања, клонућа и очајања, да се спасавамо и стасавамо у Духу Светом. Он ће нас надахнути:

Знаћемо шта да говоримо, шта да радимо, чemu да се надамо. Тада нам се истина, тако лака, сажета у две заповести које разуме свако дете, неће чинити далека и неразумљива. Оживеће у нама реч апостола Павла: „И не са ображавајте се овоме веку, него се пре ображавајте обновљењем ума свога да искуством поznате шта је добра и угодна и савршена воља Божја“ (Рм. 12,2).

Борба ће трајати: ослобађаћемо се „грешних залута“ и затварати врата ћаволу који раслабљује душу толико да се она не може ни мало померити, а да не осети болну немоћ да се одупре злу.

Свети Оци сведоче о лакоћи и простиоти живота у истини, али и о томе да није мали подвиг стећи доброту и мир

„Ово је предео који продужује љубав“

Болно је: желимо трајну љубав, трајно богаство, вечност, а немамо снаге да их освојимо. Бесмртност прожима праву љубав, право богаство, вечни живот. Суочавамо се са њом у рађању и у умирању, у молитви, у стварању. Узносимо се над пролазношћу, али се и враћамо у њу. Због тога и у љубави болујемо. А љубав треба да превазиђе бол, строга усмррења, жељу за поседовањем. Јер, заиста је свако од нас позван да своју потребу да воли и буде вољен продужи у Господу, освајајући предео анђела, који „Да сиће са зида рекао би: ово је предео који продужује љубав“ (Б. Милковић). Заиста је свако од нас позван да своју потребу да воли и буде вољен остварује у Господу, освајајући предео анђела.

Када спознамо истину и велику благодат Божју да живимо, радимо и волимо, зачућени смо колико је све једноставно, лако схватљиво и доступно. У љубави према Богу и свему што постоји нема тежине, збуњености и немира. Даровима истине Господ нас смирује и чисти од на-гомиланих греха и заблуда. У својој свемоћној љубави то чини без напора. Он нам шаље Себе самога - Сина свога и Духа Светог као сведочанство истине, покајање као очишћење и свете тајне као пут спасења.

Господе, пробуди радост у покајању да будемо достојни светих дарова твојих, одупремо се греху и узрастемо у вољи Твојој!

Утврди нас у вери, молитви и врлини да не потиремо гресима добра дела своја и не крњимо срца лутајима земаљским.

Истина, прста и чиста, је мир који улази у наше душе.

То је „предео који продужује љубав“. Кад га освајамо добром вољом, у срца своја примамо Духа Светога. Он разгони страх, упитаност и тескобу, а уноси лакоћу и чистоту.

Излазимо из беспућа. Срце и ум се смирују. Верујемо, чинимо добро, волимо, јачамо, не гневимо се, не грешимо често и много, смирено прихватамо све што нам се догађа. Не стидимо се речи и дела својих, јер у душе наше улазе истина, љубав, безбрежност и мир. Наше постојање постаје велико детињство пуно поверења у родитеља и учитеља. Тада, пројети снажном радошћу, сагледавамо себе у бескрајним пределима Господњим као неуморне путнике чија бремена су само снопови светlostи Божје.

Марина Павловић

ИСТИНСКА СЛУЖБА

(наставак из прошлог броја)

Так се поклони и с поштовањем скиде шешир.

- Помози Бог! - рече Ђирило.

- Бог помогао, попо! Ако заповедате, да се спремим да идемо на опело?

- Не треба, ја ћу сам опојати. Мислим да је и ђакон у послу?

- Сабира бостан!

- Е, лепо: ја ћу сам све свршити, - рече Ђирило. У то време слуга му донесе свежање с одеждама. Ђирило узе свежање, и оде за Пахомијем. Дементије гледаше му у леђа и мишљаше: „Какав си чудњак ти! Да ли у срцу твом седи Бог, или си ти лицемер! Ко да те разбере?“

Ђирило опева Мавру, и испрати у гробље. Када му ковач, пошто је све свршио, пружи прогршт бакарних гроша, он му рече: не треба! Јер је малопре видео чемер у ком живи Пахомије с великим породицом. „Како да узмем од немаћника?“ - помисли Ђирило, и додаде: „На зиму ћу ја имати кола. Кад на њима пукне шина, ја ћу зовнути тебе, и ти ћеш је спојити!“

- Што је год по вольи, све ћу вам учинити, попо, за вашу доброту! - рече с особитим осећањем Пахомије. И одиста је био веома дирнут пажњом новог свештеника. У Лугову је већ био обичај: нарочито су се опевали само богати покојници. „За мање од две рубље нећу ни с места да се померим“, отворено је говорио претходник Ђирилов. За сиромахе се држало да је дosta што их однесу и укопају, а после попа дође те их све опева у један мах, кад их се накупи пет - шест. Особито се то чинило лети кад и свештеници и ђакон и ћак имају својих послова много. Парохијани су се били навикли да тај обичај који је био уведен Бог те веси када, и нису ни противствовали. Догађало се овда онда да когод и огледа склонити свештено - служитеље да одступе од тога обичаја, кад би у сиромашној кући умрло какво поштовано лице, као што је са-

да у ковача Пахомија. Понекад се моголо и успети да се за рубљу сврши опело, и да се по вршидби донесе ћак жита. У опште питање о наплати за свештенодејства било је постављено у Лугову просто и отворено.

То је било у петак. Пред кућом Дементија Јермилића уставише се лепа кола с два крепка парипа. Напред је седео момак у белој кошуљи у сламном шеширу са широким ободом; позади, у седалу које се гигало, седео је пуначак сељак, с тамним лицем које је веома било обрасло, с малим очима, с густим и седим обрвама. Сељак је имао на себи плаву хаљину по којој се опасао црвеним појасићем. На глави му беше капа од плаве чохе; а

по свему је личио на каквога човека из града. Дементије, који је згртао жито у гомилу, како га виде, остави лопату, и похита му у сусрет.

- Марко Андријевићу! Којим добром ви? А како је у вас тамо на појатама? Изволите у кућу!

Дементије је говорио и био је веома рад госту. Познавало се да је Марко Андријевић Шибенко, богати појатар, био мио гост. Појатар малко смаче својим густим обрвама, и дугим брцима, што је значило осмејак, и пружи своју смаглу и окорелу руку Дементију.

- Захваљујући вашим молитвама, Дементије Јермилић, живи смо, -

проговори он, малко као муцајући. - А може ли се у кућу? Чујеш Митко! Скини једну вређу овамо у кућу!

- Е, то је лепо! ви нас не заборављавате!

Митко се тромо скидаше са свога високог седала, а домаћин и гост уђоше у кућу. У соби их дочека Дементијева жена, Антонина Јегоровна, жена још добра млада, и по саставу, и здрављу са свим слична са својим мужем. Она је баш потпаљивала огњу под котлом у ком су мрдали живи ражци. Њу беху опколила деца с црнкастим главама, с балавим носовима, у дугим кошуљицама без појаса и без панталоница, с великим трбусима, а босонога.

Антонина Јегоровна одмах изиђе у стају, уми руке, обуче оплећак, узе стакло с ракијом, мало сухе рибе, и на скоро се јави у соби са свим тим понудама.

- А чија је у вас сада седмица? - упита пре свега Марко Андријевић.

- Новога попе Ђирила! - рече Дементије и при том некако без наде отресе руком.

- Аха! Е ми ћемо огледати и њега! Ја сам начинио нов амбар. Сутра већ ваља сасипати жито, а без освећења то не бива. Рад бих данас да се окропи!

- Ми ћемо то с особитим задовољством, Марко Андријевићу. Већ на ма од вас неће бити криво.

- Боже сачувай! Та ја сам готов и напред. Овај час!... Изволите ви Дементије Јермилићу, сами предајте попи! - Марко извади испод пазуха везану кесу и избрзи три банке по три рубље, и једну од рубље даде Дементију. Дементије узе.

- Кад бисви парохијани тако радили, ми би смо постали богаташи! - рече стежући у шаке банке: - ми од таквих милостивих људи и живимо.

Али у то време њему у глави сину мисао, која натмури лице његово. „Не лези враже, нови настојатељ може и овде начинити зло!“ помисли он: - Он ће лепо ово узети, али ће човеку вратити кусур!...

- А зашто ви, Марко Андријевићу, не бисте очекнули до недеље? А? - упита он, а зна се зашто. - Од недеље почиње седмица оца Родиона, и ствар је сигурна.

- Кажем вам, жито је готово. Сутра га сручујемо. Никако се не може чекати.

- А, тако, тако! Ти, Антонина, чисти овде Марка Андријевића, а ја идем попи да јавим.

- Па могао бих и ја с вама поћи, и у једно познати се с њим. Ја сам и њему две вреће жита донео колико ради познанства.

- Не, не! очекните ви! Најпре идем ја, па после ви.

Дементије оде Ћирилу. Настојатеља заста за писаћим столом. Марија Гавриловна сећаше на дивану и читаше књигу.

- А! висте, молим седите, сад ћу ја! - рече Ћирило продужујући писаће. - Муро, то је наш ђак, Дементије Јермићић Глуштенко!

Мура му пружи руку. Дементије узме ту руку свом својом широком шаком, стеже је, и од забуне необично је затресе. Али се није усуђивао сести, него оста на ногама, узмакнувши се од дивана читава два корака. Мура га упита колико има деце. Он одговори да их, хвала Богу, има доста, и да је најстаријег сина већ дао у духовну школу.

- Рашта сте дошли? - упита Ћирило окренувши се к њему заједно са столицом.

- С појата дошао сељак Марко Шибенко, моли да се оде к њему, да му се освети амбар.

- Па да идемо!

- То је сељак богат, први на појата ма!... Ево донео је сам десет рубаља... ја му нисам ни речи рекао. Велите ли да примимо? - гласом крива человека објашњаваше Дементије.

- Зар баш сам нуди? - упита Ћирило гледајући му у лице.

- Тако ми Бога, оче Ћирило, ја нисам ни заискао, нити и намигнуо!

- Ако је богат, и сам се нуди, што и да се не прими?

- И ја велим, зашто да се не прими! Ево новаца!

- Ставите их у општи тас!... Па се спремите да идемо.

- Е, иди му сад ухвати крај, мишљаше Дементије, враћајући се кући - Ако је богат, и ако сам нуди! А колико је таквих богатих? Сам каже нуди! Ама је то са појата Марко, поја-

тар: а појатари су са свим други људи! Чекај кад ће ти наши Луговци са-ми понудити! Да! Рашири кесу! Пролезећи својим ходником, он смотри врећу жита, добро набијену, и чврсто завезану. „Ето се одмах познаје појатар! Сам је донео нико му ни поме-нуо није. Па каква је врећа: округла, весела, скоро ће у њој бити сто ока! И да продаш - паре ћеш да узмеш!“

- Дотле је Марко Андријевић иска-пио добрих пет чаша, и шесту је одби-јао само зато што треба ићи попи.

- Није, знате, лепо. Удараћу на ра-кију!

Он се само тога плашио, а овамо га је још друга чаша била ухватила.

Он дође Ћирилу. Попа се већ бејаше обукао. Марија Гавриловна у другој соби претураше по орману тра-жећи му чисту мараму. Марко Андријевић уђе у ходник и, као човек који зна ред, не гледајући на то што је било суво, марљиво стругаше своје ђонове о дрвени праг. Разгледавши да на лево воде велика двокрилна врата, а на десно - ниска обична - он је смилио да ће на десно бити кујна, па удари лево. Отвори врата и уђе. На уласку се устави, мирно погледа у угао, три пута се прекрсти, и иза тога се поклони домаћину.

- Ја сам Марко Шибенко с појата, оче! - рече он жмирајући очима.

- А! Па ми ћемо с вама и поћи! Ја сам готов! - одговори Ђирило, ми-слећи, да је Марко дошао да га пожу-ри.

- Да, то иде својим редом; него сам ја дошао другим послом.

- Послом? Е, онда седите, и кажи-те!

- Покорно захваљујем. Само пре свега допустите да узмем благослов!

Ћирило се малко збуни. Он никако још није могао свикнути да даје благослов који му приступи. По данашњој навици, његова се рука пружа-ла да се рукује, а овде му нико није приступио, који није тражио благослов. Марко приђе к њему, прими благослов, и пољуби га у руку.

- А сад на ствар! - рече већ одре-шенијим тоном: - ми своје свештени-ке поштујемо, и свакад се старамо да им чинимо годимете.

- Седите, зашто стојите! - рече Ћи-рило.

- Покорно благодарим! - одговори Марко, и седе на столицу саставивши ногу уз ногу. - Шта нама Бог по својој милости даје, то ми делимо са својим свештеницима. И тако ради првог познанства, допустите, оче, да вам дам две вреће жита на дар.

- Мени? А зашто? Ја то још нисам заслужио?

- Висе за нас молите Богу. Ми сваки дан грешимо, а ви одмљавате грехе наше својим молитвама. Ето само за то! Осем тога ми поштујемо свештенички чин. Зато вас молим да примите две вреће жита.

- Ја, право да кажем... Немам ништа против тога. Само ми је то некако чудно! Извините, примићу! Хвала вам!

Ћирило се збуни. Таке понуде није ни предвиђао. А знао је, да се сељак ничим не може увредити, него кад му се не прими дар.

- Е баш вам хвала! Нама је главно да би било све оно што духовнику треба: оно што је попово - да је готово! Ако се само од нас не либе, ми смо свакад готови донети, дати. А матушку - попадију хоћете ли допу-стити да видим?

- Зашто не бисте! Можете, може-те! Муро! Ево човек хоће да се позна и с тобом!

Марија Гавриловна изиђе с марамом у руци и неразумљиво гледаше у Марка Андријевића, који је седео на столици. Она никако није могла разумети рашта би он желео с њом се познати. Кад она уђе, он се диге.

- Дакле ово је матушка - попадија? Ала је млада! Боже, како је млада!...

И он некако нехотице приђе к Мури, ухватаје за руку, и пољуби! Мура није имала кад ни отргнути се од те почасти.

- Ја сам с појата, матушка - попадија! Молим, вас, дођите нама! Ми ћемо вас примити тако радо, тако радо... Ми људе од свештеничког реда много поштујемо. Скупићемо све појатаре: пет возова самог зрна донећемо вам! Само нам дођите!

За Муру је све то било нешто чудно. Није знала рашта он тако пријатељски зове, нити шта ће она на појате, нити што би се они скупљали и њима возили пет возова хране? Она је само ћутала, и гледала у њега с не скривеним непојимањем.

- Хе, хвала, хвала! - рече за њу Ђирило. - А нама је већ време да идемо.

Марко још једном понови свој позив, па изиђе за Ђирилом. Са стуба он викну онамо ка Дементијевој кући: - Еј, Митко! притерај овамо, па скини попи две вреће што су напред у колима.

Митко промрда, заузда коњиће, а кроз часак кола зашкрипаши свим својим деловима. Митко притера вратницама. Скиде вреће, и намести сено за седење. Ево и Дементија у пепељаву кафтану, и са свежњем под пазухом. У свежњу су биле одежде. Он рече да је оцу ћакону нешто лоше. Наместе се и поједзе.

Појате, или хутори, које су се звали Чубатовске, зато што су сељаци, који су ту живели, насељавали се на земљи која је преће припадала спахији Чубатову, највише се зову само Појате; од Лугова до њих нема више од десет врста. Сви појатари имали су своје земље: неко дванаест десетина, неко двадесет, а двојица су, и то: стари Јеремија Хубар и Марко Шибенко имали и по тридесет десетина, и још су држали под аренду од луговске спахинице по неколико десетака десетина. Не гледајући на то,

појатари нису градили лепих кућа, него их је половина боравила у земуницама. Кад би појатаре ко упитао: што не граде лепих кућа? Они би одговарали:

- Немамо ми кад и то да радимо! А и што ће нам? Ми смо се навикли на своје земунице. У великој кући, породица се раздроби по разним угловима, и не виде се. А у малој земуници сви се збију, па им је и топло и весело.

Зато су поред малених кућица стајали високи амбарови, пространи на слони за стоку, за овце, за пилеж, и за сваку муку и невољу. Могло би се рећи да је прави домаћин овде била башта мука и невоља, а људи уз њу, смерни и покорни послушници, само су се склањали у каквим било кућама и земуницама.

Тек што кола Маркова изиђоше на вишу греду којом је дерло велики пут, кад се усред поља показаше Чубатовске појате. Могао је човек набројати њих четири десетине кућа с оградама, где су стршили у вис високи пластови сена и сламе, и красни стогови неовршена жита. Уза сваку кућу бејаше и бунар, и над сваким се дизао висок ћерам као стражар, који чува у среди степа (пустара) усамљену појату.

Кроз пола сата они минуше неколико појата, и приспеше кући Марка Антонијевића. Та се кућа ничим није

разликова од других кућица, само су околне грађевине биле пространије и лепше, и особито се жутое према сунцу велики нови амбар. У авлији је тумарало дваестина људи сељака и жена у радничком оделу. Види се да су дошли с вршаја, и да се сада мало веселе, пошто су жито већ овејали. Чим Ђирило уђе у авлију, к њему, навалише људи и жене да се благослове.

- Нови попа! - говорили су они међу собом. - Их, ала је млад! - додавале су жене, и уз то су, незнам рашта, гласно уздисале.

Марко замоли да уђу у кућу. У тек скобној кући, с ниским таваном, с малим прозорима, за дугачким четвртастим столом седела је десетина сељака - већином стараца. То су биле старешине појатарских кућа. Они сви усташи и изиђоше иза стола. Ђирило се прекрсти према почајалим иконама, које су висиле у самом углу, па се поклони онима што беху у соби.

- Помози вам Бог! - рече он свима.

- Бог помогао! - чу се, али учестано из многих уста. Почеше му сви прилазити руци ради благословља. Послије свију приђе жена, порасна румених образа, и лепо обучена.

- Ово је моја домаћица! - рече Марко.

И Маркова жена узе благослов од попе.

- Па да почнемо! - рече Ђирило. Дементије одреши свежањ, и даде му одежде. Сељаци су радознало гледали у њега, и размишљали како су сада изишли и попови врло млади. Кад се је Ђирило обукао сви изиђоше у авлију. И ту под јужним сунцем које већ прљи, пред столићем на ком беше чинија пуне воде, сврши се освећење новог амбара Марка Шибенка.

- А сад вас молим да се мало заложите чим је Бог благословио! - рече Марковица. Ђирило прими понуду, и први уђе у кућу. Ту се сад све било променило. Сто је био покривен белим чаршавом, и постављени су на њему тањири и посна јестива. Два велика суда с ракијом висила су се поврх свих јестива.

(наставак на 50. страни)

О ГРАНИЦАМА ДУХОВНОГ ЖИВОТА

Преподобни Пајсије Атонски је говорио да је било времена када је монах који се занимао проблемима друштвеног и политичког живота затваран у кулу. А сада, додаје он, обратно - ако монах намерно затвара очи пред оним што се догађа у свету њега треба заточити у кулу.

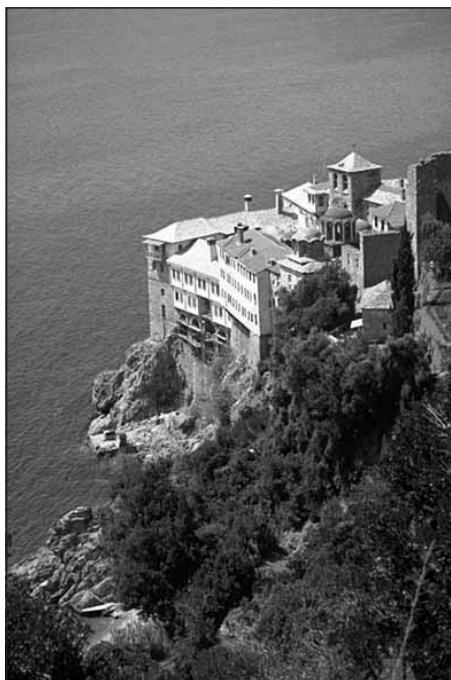
Ми зnamо из Св. Писма да се у историји човечанства раскривају две тајне: Тајна Благоучешћа (побожности) и тајна безакоња. Ова задња не пројављује се само у нашем мучном греху, тј. када се ми противимо Богу. Постоји и организовано, државно, колективно политичко противљење које ми можемо видјети у историји.

Пред градом Божијим који је саздан од живог камења стоји град вражији, духовно назван „Вавилон“. Људско стваралаштво започиње од изабраног народа који је призвањ да се уподоби Богу. Овај народ је подобан дрвету о којем се говори у Јеванђелу, или квасцу који преображава читаво тесто.

У току све историје Израиљ се сукобљава са неким народима који воде рат против њега. Ми зnamо људе који су водили ту борбу: фараон, Сенахирим, Навуходоносор, Антиох, Елијан и други. Пророци су били свесни да ти ратови имају своју логику.

Израиљ се утврђује у Св. Земљи и заборавља својег Господа Бога. Бог подиже неки народ против Израиља, да би га оцеломудрио и да Израиљ не би пропао у небитију идолопоклонства и неправде. Пророци називају ове народе „жезлом Јеховиним“, оруђем гнева Божијег или тачније речено, њиховим рукама Бог исправља Свој возљубљени народ. Ови неизнабожачки народи ће у своје време бити побеђени. Фактички ово је мржња (ненавист) према делу Божјем које се остварује у Његовом народу.

„Зашто се буне људи и народи помишиљајући узалудне ствари. Кнежеви људски усташе на Господа...“ народ се подигну на Господа и на Помазаника Његовог - Цара Израиља. Овде започиње идеја антихриста.

Са појавом Цркве ово супротстављање народу Божијем постаје најрочито напрегнутим. То што ми можемо прочитати у Старом Завјету коначно се раскрива у „Апокалипси“, у тој историји Цркве и читавог човјечанства, написаној унапред. Непогрешивом проницљивошћу ћесар свих времена, било посебне личности или колективи доснају (увиђају) у народу Божјем оне исте принципе који су несагласни са њиховим царовањем (почевши од Нерона до Хитлера, Стаљина и других тирана више блиских нашим данима). Исти онај антихришћански дух води борбу на смрт са Црквом Божјом и са народом Божјим расејаним по целој земљи.

„Руски дом“ 10/2002.

ЗАВЕШТАЊА
ВЕЛИКОГ ЖУПАНА СРПСКОГ
СТЕФАНА НЕМАЊЕ
СВОМ СИНУ СВЕТОМ САВИ

2. ЗАВЕШТАЊЕ КРВИ

И запамти, чедо моје, крв и крв чини народ.

Крв је вјечна.

Крв новорођеног дјетета стара је хиљаде година. Дјетешће је младо, а крв у њему је она стара крв која је протицала у жилама његових предака још прије хиљаде година.

Људи се рађају па нестају, а крв остаје. Она се претаче из једнога у другога човјека.

И моја крв, чедо моје мило, тече у твојим жилама. И да ти ниси наумио ићи кроз живот и вријеме не тјелесним и крвним струјама, него на духовним крилима, и твоја би крв потекла у твојој дјеци. Али ти имаш своја веља духовна чеда и она ће тебе носити у дубоке вијекове и далека времена.

Чедо моје мило, као што велика ријека тече кроз клисуре у поља, тако кроз времена тече крв и претаче се из нараштаја у нараштај и из вијека у вијек.

Шта је онда човјек него мали суд у коме се вјечна и света крв преноси с покољења на покољење.

Зато крв не припада човјеку него народу. И не лије се никад за једнога него за народ. И зато дође вријеме кад се не пита ко си и какав си, него чије си крви: или српске или угарске, или грчке или аварске. У то страшно вријеме кад замукну сви језици, крв проговори језиком свих предака. И не пита се ко си и какав си, него чије си крви собом заитио.

Чеда моја, по крви мојој и духу мјему, нека у вама никада не буде мрзоти на туђу крв, некомли на крв братску. Крв човјеческа је света и у свима нама тече из једног источника. Свима нам је од Бога дана и праоца нашега Адама.

Ничију крв не проливајте зато што је из туђега племена или народа. Али, чедо моје, љуто браните крв своју ибо у њој јест крв предака наших.

Никоме не дајте да лије нашу крв зато што је српска.

Миром на рат идите и ратом мир чините.

Љубављу на љубав идите, али крвљу крв српску браните.

КАКО ТРЕБА ПОДНОСИТИ НЕВОЉЕ

Ко хоће да се спасе не треба да се плаши и да гледа на љуте невоље које долазе од демона или од људи, јер многе промене бивају у људском животу: људи се мењају од злог на добро и љубав. Ко се плаши невоља обично пада у слабост и малодушност. Ко се свикне на бежање и избегавање невоља, или одлази с места на место, или очекује подесније време за подвиг, тај у све дане свог живота неће пронаћи место и време које би могао да искористи. Треба се обазирати и надати на помоћ Божију, сећати се свих преславних чудеса Његових и помоћи угодницима Његовим који су се уздали у Њега, како би знали да Бог никада и ни каквој нужди не оставља, нити икада допушта искушење које превазилази наше моћи, те да с тога треба с благодарношћу, Бога ради и вечних добара, јуначки носити свој крст - подносити све јаде у дато време и на датом месту. По речи апостолској: „Кроз многе нам невоље ваља ући у Царство Божије.“ (Дап. 14, 22); тим уским - тегобним путем, доспећемо у највише савршенство трпљења и никде се нећемо лишити користи од њега, него ћемо га задобити милошћу Божијом, уместо да залуд претраћимо време живота нашег. Заборавићемо невоље од демона и од људи и ни због чега нећемо се узнемиравати; допустићемо само старање о томе да нам време које долази не оде у празно, тј. без духовног подвига и молитве. Кад нађе некаква туга од демона или од људи, или невоља, или болест, или беда, тада ћемо се нарочито усрдно молити Богу, вапити са сузама, не размишљајући и не старајући се о томе како да се од недаћа избавимо, јер без Божијег промисла не бива ни једна невоља; стога заволимо узани и тешки пут тескобнога живота, јер тај пут води у Царство небе-

ско и зато га, очекујући Божанску помоћ у беди и нужди, и напастима и невољама, нећемо избегавати. Подвигнику Божјем, приличи да буде снажан у свакој невољи, да утврди своје срце, да не буде несталан попут воде. Овај живот, који се окреће као точак, није постојан и хармоничан; понекад човека усрећи каква почаст - не приклањај срце томе; понекад бива гоњен од људи - тад не очајавај; понекад од демона дођу муке, настрадаји и страсти - тад се не растужи.

Све нам то долази по Божијем допуштењу ради нашег спасења, и опет одлази, како налаже благодат Његова, да би нас казнио и помиловао. Њему слава, сада и увек и у векове векова. Амин.

Ако хоћеш да се нељутиш на оно-га ко те је озледио, моли се приљежно, од свег срца Богу, и дај том човеку било какав дар или малену утешу; кад видиш да га је гнев прошао, приђи му и говори о праштању греха, сазнај разлог љутње и покажи му још већу љубав; и свакоме говори за њега како је добар; ништа га тако неће привести умиљењу и смирењу као ово; и ништа тако неће пробудити

гњев у њему као прекоревање, окретање од њега и оговарање иза леђа које му може пренети онај ко чује. То је велико зло и страст која рањава. Ко на описани начин спасава себе и ближњег свог, заиста је мудар и савршен подвигник, боли и од онога ко се много више подвизава.

Ако неко мисли да има љубав, али не једнаку за све, него прави разлике, одваја сиромаха од богаташа, грешника од праведног, странца од ближњег, онога ка коме је склон од онога кога не подноси, нека зна да је таква љубав не савршена и крња. Стварна и савршена љубав постоји онда кад све једнако волимо и поштујемо, оне који су нам драги и оне који то нису. Таква љубав, и милосрђе које је прати - најкраће речено - јесте велика рибарска мрежа којом се лове све добродетељи, она обухвата и садржи у себи све заповести Божије.

Ако неко и може да одржи све заповести - може само захваљујући њој.

Зато и не доспевамо у савршенство, и не примамо благодат - јер заповести не извршавамо у потпуности. Онеме који је наслонио главу на пречиста прса Господња, у откровењу је речено: „Који победи свет, да ћу му венац живота.“

Победити свет, значи трпљењем савладати његово мудровање, и страсти, и свако зло, тј. страдати, одрећи се својих навика и своје воље, услољене светском мудрошћу и спокојством живота, окренути се духовном живљењу, не чинити никакво зло и чувати заповести Божије. Јер добра дела су - жртва Богу, и срце скрушену и смерно Бог неће презрети, док су људске страсти - жртва демонима.

Човек је створен бестрастан; страсти настају по његовој вољи - да их чини или не чини.

Нека нас сачува Бог од страсти.

ГОРДОСТ ЈЕЗИКА

Јер ако труба не да јасан ћлас, које се припремиши за бој?
(1 Кор. 14,8)

Кад чујемо Реч Божју, када сазна-
мо истину, не смемо је заборавити и
изгубити свест да смо њоме благо-
словени. Ако је задржимо у „доброј
ризници срца свога“ ми ћемо са њом
задржати и сву ону смиреност, за ко-
јом ће мо у супротном чезнути. Сва-
ко одступање од ње чини наш пут ду-

Још веће је зло што се егзабицијама
у језику и знању повезујемо у одређе-
не групе људи које најзад долазе у
потпуну немогућност да разговарају
са онима који не препознају њихов
језик. И тако са громогласним ге-
слом не шта, већ ко, и како, говори и
пише, убирамо плодове своје гордо-
сти: духовно слепило, отуђеност, ли-
цемерје, несигурност...

Тад је веома тешко узгледати пут
Господњи, покајати се и пробудити

Тројице-Сергијев манастир у Загорску

жим и тежим, вид замагљеним, а душу немирном и слабом. Нама је Господ дао да живимо по вољи Његовој, а ми се узнемиравамо по вољи својој. Зaborављамо Његову једину жељу да љубимо, а умножавамо на стотине својих бanalних жеља.

Иако је Реч Биља заувек утиснута у наша срца олако је излажемо незадржivoј навали речи које несумњиво нису Божје. Небројиво мноштво сувиших, неразумљивих или неправедних речи у свакодневном говору, у уџбеницима и књигама, у часописима, на телевизији, у јавним расправама и полемикама, затрпава наш слух и ми нити чујемо Реч Божју нити она из нас може проговорити. А како онда можемо творити вољу Божју?

унутрашњег човека под рушевинама несигурног ума и хитрог и злог језика. Успаваног духа, у илузијама о властитом значају и трајности успеха и моћи, губимо истински лик, те онда не можемо љубити ни Господа, ни себе ни своје ближње.

Бучна мељава празних речи тежи да надјача речи самог Спаситеља: - Ево три године како долазим и тражим рода на овој смокви и не налазим! Посеци је! Зашто и земљу да слаби?

Виноградар одговара: - Господару, остави је и ове године, да окопам око ње и метнем ћубриво, па ће мозда родити: ако ли не, посечи ћеш је доцније (Лк. 13,7-8).

СЛОВО СВЕТИТЕЉА ТИХОНА СРПСКОМ НАРОДУ

*Не утежијте се у иситијајама с
невјерницима* (2 Кор. 6,14)

Овим ријечима почиње данашње апостолско читање и на њима бих хтио да зауставим вашу пажњу, љубљена браћо.

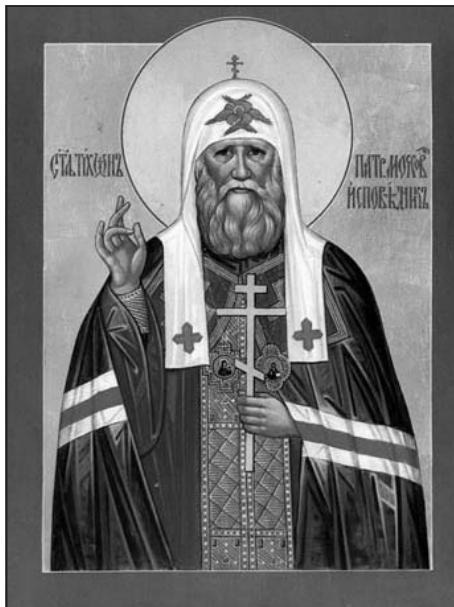
Свети апостол Павле ономад писаše коринтским хришћанима да не мају општење са невјерницима и идолослужитељима; он овдје није, наравно, мислио на житејско општење у обичним стварима, јер би у том случају хришћани морали потпuno да оду из свијета (1 Кор. 5,10), него на општење у дјелима вјере, у служењу Богу. У томе Коринћани не смију имати ништа заједничко са многобошћима, јер каква је сагласност између Христа и велијара, и како се може ускладити храм Божији са идолима (2 Кор. 6,15-16)?

Али, да ли се ове поуке Апостолове могу односити и на вас, браћо? Ви не живите међу паганима, него међу хришћанима. И ако је дозвољено имати општење чак и са паганима у свјетовним стварима, зар онда не би требало да имате и религиозно, молитвено општење са другим хришћанима, који вјерују у истог Христа, Сина Божијег у плоти дошавшег? Тако би требало, браћо, али иако они и служе заједно са вама једном те истом Господу, никако не заборављајте да сте ви - православни, тј. правилно славите Бога и истинито Му служите, а они - инославни, тј. славе Господа другачије од вас, па према томе не потпuno правилно и истинито; нека се не увиједе ако на њих примјенимо израз Апостола да они садрже истину у неправди (Рм. 1,18). И ако ми посједујемо пуноју истине, каква нам је онда потреба да

се обраћамо другим црквеним општинама за молитвену утјеху или, штавише, за Св. Тајanstvima? Неће ли то бити налик на то - као када би неко ко је жедан одбацио чисти извор и стао да пије воду из мутних извора? Или - ко би, ако се у те ствари разумије, промијению природни драги камен за његову имитацију, чак и да је та бижутерија љепше обраћена извана? Или - који би човјек здравог разума приликом преласка преко широке и плаховите ријеке презрео стабилни и поуздани брод, те одабрао натрулу скелу на којој сваког трена може потонути? А ако смо ми мудри у свјетовним стварима, зашто бисмо онда у дјелима вјере били мала дјеца коју љуља и заноси сваки вјетар разних учења, обманом људском и лукавством ради довођења у заблуду (Еф. 4,14)? Да не буде овога међу вама, браћо! Не упрежите се под туђијама (види: 2 Кор. 6,14). Стојте у вјери православно и утврђујте се (1 кор. 16,13). Ако је јеванђеоски трговац, када је пронашао драгоцјени бисер, продао своје имање да би га купио (Мт. 13,45-46), зар се онда ви нећете побринути да сачувате драгоцјено благо свете вјере православне, наслијеђено од отаца ваших, који су за вјеру трпили многа страдања и лишавања??!

У наше вријеме, браћо, много се бриге улаже у то да се сачува своја народност, да се и у туђини очувају своје племенске посебности, свој матерински језик, своји драги обичаји, да нпр. Словен свуда остане Словен, Нијемац да остане Нијемац, итд. Ако таквих брига и старања да се то постигне има и код вас - то је веома похвално. Сам Господ одређује отаџбину и мјесто живљења (Дап. 17,26), сваки човјек са здравим разумом и неисквареним срцем воли свој завичај, свој народ, своју отаџбину; када се налази далеко од њих - непрестано их се присјећа, попут древних Јевреја, који су услијену вавилонском ва-

тили за Јерусалимом: ако ли тебе заборавим, Јерусалиме, нека заборављена буде десница моја; нек се прилијепи језик мој за гркљан мој ако те се не сјетим (Пс. 136,5-6). А ко се одриче свог народа и отаџбине, тај је налик на онога ко се одриче од својих родитеља; он нема ни цијене ни значења, он је као празна монета, без грба и ознаке на лицу и наличју.

Али ако треба одржавати, чувати и штитити своју народност, колико пута више онда треба чувати свету вјеру православну!!! Народност, иако и представља добробит за успјешан развој човјека, ипак она има само привремено значење, у овом животу, али не и у животу вјечном, јер тамо нема ни јелина ни јудејца, обрезања и необрезања, варварина и скита, него је све и у свима Христос (Кол. 3,11); за добијање будућег вјечног живота неће бити потребно очување своје народности, него праве вјере у Христа. На ово помишљајте, браћо, тим прије што очување православне вјере за вас представља и најбоље и најпоузданije средство за очување и одржавање ваше народности. Благочешће, истинита, права вјера, у свему је корисна, пошто оно има обећања живота сада-

шњега и будућега; ово је истинита ријеч и достојна је сваког прихватања (1 Тим. 4,8-9). Историја разних народа краснорјечиво свједочи да вјера и добродјетељи и правда узвисују народ и умањује гријехе племенима (Прич. 14,36), да је само онај народ велики и силни, у којем живи тврда вјера у Бога и крепка нада у Њега. Вјером побјеђује он царства, укрепљује се од немоћи, силен је у рату (Јевр. 11,33-34); ако он и гријеши пред Господом - пред Њим се и каје, и у својим недаћама се за помоћ не обраћа боговима туђим, него само к Једином Истинитом Богу; од Њега пак и добија помоћ и спасење. Поменимо за пример макар јеврејски народ. Када он бијаше силен и страшан непријатељима: када се у упрезао у туђијарим и служио Ваалу и Астарти - или пак када је остајао вјеран благотворном Јехови? Сјетите се и историје свог властитог народа. Није ли српски народ био крепак и није ли растао у сили и слави онда, када је био вјеран православној вјери отаца својих и када је пребивао у јединомислију и братољубљу? То бијају златни дани Србије, када се у њој подвизаваху мужеви вјере и народности - Свети Сава, покровитељ вашег храма и српског народа, његов отац Немања, његов брат кога је вјенчао, Стефан II, Стефан IV Душан. И напротив: није ли српски народ слабио, па чак и до дана данашњега слаби, од подјела на разне партије, од међусобних непријатељстава и, што је најглавније, од тетурања духовног, од поклањања туђем јарму, од робовања туђој и туђинској цивилизацији, од хладноће према православној вјери и издаје отачких предања? Еј, тако!

Амин.

Слово Светијеља Тихона (који је шада био ейиског Алеутски и Аљаски), изговорено у 17. недјељу по Педесетиници, Србима у Цексонској цркви

ПРОТИВ ЛЕЧЕЊА КОД ВРАЧАРА

Велики Отац и Учитељ Цркве, Свети Јован Златоуст, много је говорио против врачара и гатара и упозорава људе да се код њих никако не лече. Његове речи и данас важе; данас можда више него икад. У својим беседама „Против Јудеја“, у којима је одвраћао Хришћане Антиохије да не одлазе у синагоге и моле се Јудејима, велики Отац је говорио поуку и онима који су се лечили код јеврејских врачара (као што Срби данас по амајлије и „записе“ иду код ходца, нап.прев.). Људи којима је беседио правдали су се тиме да су болесни, и да зато одлазе код „чудотворца“. Њима је Златоуст одговарао да су болести Божје посете ради исправљања грехова и тврдио да за такве поступке нема никаквог оправдања. У наставку доносимо део његове беседе који се тиче лечења код врачара:

„Слуге од својих господара и синови од очева трпе често чак и онда када их ови неправедно кажњавају; а зар ти не желиш да претрпиши казну од Бога који је изнад свих (господара), и који те воли више од било ког оца, који све предузима и чини не због гнева, него ради твоје користи? Напротив, чим се деси било каква лакша болест одмах бежиш од Његовог Господства, хиташ ка демонима и журиш у синагоге? Можеш ли на крају добити опроштај? Како ћеш опет бити у стању да Га призовеш? Може ли било ко други, макар имао и смелост Мојсејеву, да умоли за тебе? Нико. Зар не слутиш шта Бог говори Јеремији о Јудејима: „Не моли се за тај народ, јер, и да Мојсеј и Самуил стану преда Ме, нећу их услишити“ (Јер. 7,16;15,1). Тако да постоје греси који су изнад сваког опроштаја и не могу бити опроштени. При томе Јудеји, мада, привидно својим враћбинама и прекидају грозницу (у телу) - у самој ствари они то не чине, - али зато у савест уводе другу, још страшнију, грозницу, због тога што ће те свакодневно рањавати сопствена помисао, савест ће те мучити, говорећи: „Поступио си безбо-

жно, учинио си безакоње, нарушио си завет са Христом, због лаке бољетише си издао побожност. Зар си ти једини оболео? Зар нису много више од тебе претрпели други? Па ипак се нико није осмелио на дело слично твоме: а ти, слабић и размаженко, изгубио си душу своју. Како ћеш одговарити Христу? Како ћеш Га у молитви призвати? Са каквом ћеш савешћу ући у храм? Каквим ћеш очима гледати свештеника? Како ћеш се усудити да руком дотакнеш Свету Трпезу? Којим ушима ћеш слушати Свето Писмо које се тамо чита?“

Ево шта ће ти сваког дана говорити мучитељска мисао и савест која мори. Какво је то здравље кад у себи имаш толико тужилаца? Али ако мало претрпиши, ако одбациш, са великим срамотом из своје куће избациши оне који су хтели да те наговоре на било какве враћбине или хтели да ти на тело ставе било какву амалију, одмах ћеш од савести добити росу спокојства. Нека те грозница пали колико хоће: душа ће ти пружати свежину бољу и спасоноснију од сваке росе, од сваке влаге. На исти начин на који ћеш, ако примиш неки враћбински „лек“ осећати се горе од оних што болују од грознице, и то због помисли о греху (који си учинио идући врачару, нап.прев.), тако ћеш сада, одбацијући све безбожнике, макар и страдао од грознице и трпео

мноштво невоља, осетити се боље од било ког здравог, зато што ће ти мисао бити светла, душа весела и радосна, а савест ће те хвалити, одобравати и говорити: „Одлично, одлично, пријатељу мој, друже Христов, верни мужу, подважниче побожности, који си пре спреман да умреш у мука ма него да издаш поверено ти благочешће; у дан Суда бићеш са Мученицима“. Они су били спремни да трпе бичевање и муке да би задобили част (од Бога): и ти си се сада решио да трпиш ударце и муке од грознице и рана, само да не би пристао на безбожне враћбине и амајлије; и храњен тим надама (на вечне награде), ти ни нећеш осећати јаке болове. Ако те ова болест не однесе, однећа те, на крају крајева, нека друга: ако сада не умремо, умрећемо касније. Трулежно смо тело задобили не ради тога да бисмо, кад оно боли, пристали на безбожност, него ради тога да бисмо се болестима утврдили у побожности. Сама трулежност и смртност тела ће нам послужити само ако будемо благоразумни, као основа славе и у дан (Суда) ће нам дати велику смелост, и не само у тај дан него и у садашњем животу. Јер, кад ти врачаре изгониш из своје куће веома их посрамивши, сви, који за то чују, похвалиће те, задивиће се и рећи један другом: тај и тај, у болести и немоћи, мада су га неки умољавали, убеђивали и наговарали да узме неке враћбине, није их примио, него је рекао да је боље и умрети у том стању него издати веру. Затим ће уследити многа клицања од слушалаца који ће сви бити задивљени, прослављајући Бога. А од колико ће то бити за тебе бити почасније, од колико слика славније, од какве части знаменитије? Сви ће (тебе) похвалити, блаженим назвати и венцем окитити; и сами ће бити бољи, поревноваће и почеће да подржавају твоју храброст. Ако и други учине оно што си ти учинио, награду ћеш добити управо ти, јер си први почео са тим ревновањем. Међутим, последица твог доброг дела неће бити само похвала, него и најбрже мо-

гуће окончање болести, зато што ће и сама јуначна одлучност твоја Бога покренути на благовољење и сви свети ће се скупа радовати твојој усрдности и из дубине срца ће се молити за тебе. Ако су овде такве награде за ту храброст, поразмисли колико ћеш венаца добити тамо, када Христос, у присуству свих арханђела и ангела дође и узвеши те за руку изведе те на средину тог призоришта и да сви чују, каже: „То је човек кога је некада мучила грозница, који је, кад су га веома много убеђивали да се излечи од болести због Мога имена и страха (Мога) да ме не би било чиме увредио, одбацио и презрео оне који су му обећавали да га излече (врачарским средствима), и одлучио да је боље умрети него издати љубав према Мени“. У самој ствари, ако Христос прославља оне који су Га напојили, оденули и нахранили, још ће више прославити оне који су ради Њега исто решили да претрпе муке грознице. Није исто дати хлеб и одећу и претрпети дуготрајну болест; не, ово последње је много теже од првога. А што је већи напор то ће блиставији бити венац. О томе ћемо и сами размишљати били здрави или болесни и са другима о томе разговарати; и кад се наћемо, било када у тешкој грозници, ево шта ћемо рећи: „А шта би било ако би нас неко оптужио, а затим нас извели на суд, а тамо нас ухвате и почну да бију; зар не бисмо онда, невољно, морали да трпимо све, и то без икакве користи и награде?“ тако ћемо и сада расуђивати; себи ћемо при томе представљати и награду за трпљење, која може да ободри душу која је упала (у чамотињу). А шта ако је грозница јака? Упореди је са огњем пакленим, који ћеш сигурно избеги ако решиш да ту болест трпљиво поднесеш. Сети се колико су апостоли страдали; сети се праведника који су свагда били у невољама. Сети се блаженог Тимотеја - он никад није имао покоја од болести, него је увек живео у немоћима. Указујући на то, Павле је говорио: „Пиј по мало вина, због свог желудца и честих болести“ (1 Тим. 5,23). Ако је такав праведник и светац, који је вакрсавао мртве, изгонио демоне и

друге лечио од безброжних болести, ако је он страдао тако тешко, какво ћеш извиђење имати ти који се и за време краткотрајних болести смуђујеш и ропћеш?

Зар ниси слушао да Писмо каже: „Кога љуби Господ онога и кара; и бије свакога сина кога прима?“ Колико много њих и колико пута је жељело да добије венац мученички? Ево, то је (трпљење у болести) прави мученички венац! Мученик не постаје само онај коме (мучитељ) заповеда да принесе жртву паганским богоувима, а он реши да му је боље да умре него да ту жртву принесе: не, очигађа да је мучеништво и то када човек уопште Христа ради држи оно због чега на себе може да навуче смрт.

Тако и ти, ако се одрекнеш магије, чини и враћбина и будеш умро од болести бијеш савршен мученик зато што си када су ти обећали оздрављење путем безбожја, ти решио да је боље да умреш у побожности. То ми кажемо онима који се хвале и говоре да демони исцелују. А да би се уверио да је то лаж, почуј шта Христос вели о ћаволу: „Он је човекоубица од почетка“ (Јн. 8,44). Бог каже да је реч о „човекоубици“, а ти му хиташ као лекару? Реци ми како ћеш му одговорити на оптужбу да обманама тих људи (врачара) верујеш више него речи Христовој? Ако Бог говори да је ћаво човекоубица, а ти људи, упркос Божјој одлуци, веле да он може да лечи болести, и ти примиш њихове враћбине и враћбинске лекари-

је, тим поступком показујеш да њима верујеш више него Христу, мада то не кажеш отворено. А ако је ћаво-човекоубица, очито је да су и слуге његове - демони такви. То ти је Христос показивао на самом делу: када им је Он допустио да уђу у крдо свиња, они су читаво крдо потпили у језеро (Лк. 8,33) да би ти знао да би они то исто учинили и са људима и да би их одмах погубили само ако би им Бог то допустио. Али их је он задржао и обуздао и није им дозволио да учине ишта слично: то су они и доказали кад су добили власт над свињама. Јер, ако они нису поштедели свиње, још мање би поштедели нас. Стога, љубљени, не варај се њиховим обманама, него буди чврст у страху Богијем.

Каква је корист, у самој ствари, да се овде на земљи добије неко исцељење, а тамо бити послат у огањ вечни? А да (врачари хвалишући се, нап. прев.) не би указивали на своја исцељења, послушај шта говори Бог: „Ако међу вама устане пророк, или који нове сања, и да знамење и чудо и испуни се знамење и чудо, што рече, па каже: „Идемо и служимо другим богоувима“: не слушајте пророка тога: јер вас слуша Господ ваш, да ли љубите Господа Бога својега свим срцем својим и свом душом својом“ (ПонЗ 13,1-3).

То значи: ако неки пророк каже: могу да подигнем мртвача, или исцељим слепога, само ме послушајте, и поклонимо се демонима, или послужимо идолима; затим ако би онај који говори чак и исцелио слепога или подигао мртвача, не слушајте га ни после тога. Зашто? Зато што Бог, кушајући те, допушта овоме да то учини, не због тога што Он сам не зна расположење душе твоје, него због тога да би ти дао могућност да докажеш да ли волиш Бога. Ако је Бог тако негда говорио Јеврејима, то још више важи за нас, којима је отворио двери вакрсења, којима заповеда да се не везујемо за садашње, него да све наде своје усмеравамо ка будућем животу.“

Свети Јован
Златоуст

МИСЛИ О БРАКУ

Лепота телесна, несједињена са врлином душевном, може привлачiti супружнике двадесетак тридесетак дана, да би потом изгубила сву своју моћ и, показавши рђаве особине супружника, уништила љубав.

Ако је потребно ишта учинити да би удовољили једно другом, онда треба украшавати душу, уместо што би се украшавало и уништавало тело. Никада оно (спољашње)... неће толико учинити да се супружници воле, колико ће то учинити целомудреност, (доброта), наклоност и спремност да умру једно за друго. (Свети Јован Златоуст)

Муж да чини жени дужну љубав; тако и жена мужу (1 Кор. 7,3). Брак је достојан части и супружничка веза је Богом благословена. Благословена, да, али с тим да очува силу Творчеву кроз рађање сличних себи и кроз продужавање рода људског, да би супружници постали родитељи и били као плодне засаде малинове. Блажен је онај ко са том светом намером ступи у супружничку везу, јер не одабира супругу по страсти, већ гледајући на њене врлине... Такав избор, будући да је заснован на разбритости, чини брак благословеним, а супружнице срећним. Њихов живот биће ублажен љубављу и ништа неће довести у искушење њихове врлине, јер врлина, а не страст, управља њиховом душом. Плод њихове утробе биће непорочан: чедо ће се играти у њиховом наручју и тешити их својим светим пољупцима. Њихова прва брига биће да га вaspитају у смерности и то им уопште неће бити тешко: будући да су и сами испуњени врлинама и да увек дају добар пример, неће младенцу дати ниједну прилику да види било какву саблазан. Дете ће на лицу носити њихов лик, али ће тај лик сачувати и у нарави својој. Такво чедо биће родитељима радост, а дру-

ге ће навести да им завиде. Када се родитељи обогате таквим драгоценостима, самим тим ће и њихов дом бити уређен на најбољи начин; он ће бити као чаша испуњена миомиријским вином јер ће жена испуњена врлинама бити и разборита домаћица.

Колико је та веза света и нераскидива, сведочи и апостол Павле: Жена није господар од својег тијела, него муж; тако и муж није господар од својега тијела, него жена (1 Кор. 7,4). На другом месту, он јој придаје још већу важност: Тајна је ово велика; а ја вам говорим за Христа и Цркву (Еф. 5,32). Црква се нераскидиво сједињује са Христом као тело са главом, тако да ни Христос не може бити без Цркве, ни Црква без Христа. Уистину је велика тајна супружништва, када оно

треба да буде велико знамење вечног јединства Христа и Цркве. (Платон, Митрополит Московски)

И када бисмо читав живот провели у срећи, опет бисмо били строго кажњени ако се не бисмо постарали за дечије спасење. Деца нису слуčајан добитак и ми смо одговорни за њихово спасење. (Свети Јован Златоуст)

Блажен је онај који богоугодно васпитава децу. (Преподобни Јефрем Сирин)

Док је душа још у стању да се обликује, док је мека и нежна тако да, слично воску, лако прихвата оно што се у њу утисне, потребно је неодложно и од самог почетка подстицати је на добро. Када се испољи разум и разбор почне да делује, већ ће бити положени основни темељи и пренети примери побожности. Тада ће разум налагати само оно што је корисно, а навика ће олакшати успех. (Свети Василије Велики)

Упитао је авва Лонгин авву Лукија о три помисли говорећи:

- Желим да странствујем.

Старац му вели:

- Ако не уздржиш свој језик, где год да пођеш, ниси достојан. Овде, дакле, уздржи свој језик и бићеш странац.

Опет му рече:

- Желим да постим.

Старац одговори:

- Рекао је пророк Исаја: „Да савија главу своју као сита и да стере подасе костијет и пепео. То ли ћеш звати пост?“, већ се боље уздржи од лукавих помисли.

Рече му трећи пут:

- Желим да побегнем од људи.

Старац одговори:

- Ако најпре не стекнеш врлину живећи међу људима, ни живећи сам нећеш моћи да је стекнеш.

МОНАШТВО И БРАК

Ко није сједињен узама брака, каже Св. Јован Златоуст, собом не представља целог (човека) већ је лишен половине. Муж и жена су један човек. Овде је важно да напоменемо да они хришћани који се одлуче да приме монашки завет, нису усамљени, односно не представљају пола човека. Монаси и монахиње на пострижењу добијају своју другу, духовну половину од самог Господа Иисуса Христа. Тако они представљају и живе савршенијим обликом живота о коме говори апостол Павле: „А живим - не више ја, него живи у мени Христос (Гал. 2,20).

Св. Атанасије Велики у својој Поплацини монаху Амуну веома лепо говори о путевима брачног и монашког живота па каже: постоје два пута у животу, један умерени и животу прикладни, мисли се на брак, а други је анђеоски, и најсавршенији, а то је девичанство; те ако је ко изабрао светски пут, то јест, брак, неће за то прекору подлећи... јер и он сам приноси плод по тридесет; а који је заволео пут чисти и надприродни, премда је то сурови и тежак пут наспрам првога, добиће зато дивни дар, јер ће донети савршени плод по сто. Честити монашки живот је заиста тежак, јер су данас монаси и монахиње - земаљски анђели, више него икада изложени великим духовним искушењима и презирну од света. Ипак, њихов труд неће остати ненаграђен јер ће: за трпљење дати Бог спасење, како је говорио блажени Максим јуродиви Христа ради. Колико су шуме у плавини чувари нашег телесног здравља (јер нам чисте ваздух који удишемо), толико је наше честито монаштво чувар наших душа, јер се они моле за спасење наших душа. Када спавамо или када своје свакодневне послове

радимо, њихове нас молитве топло греју. Те молитве допиру до срца и оних људи који презиру или не схватају жртву монаштва. Јер као што се родитељи жртвују за своју децу, кућу и ближње, тако се монаси и монахиње жртвују целим својим бићем за Господа, Цркву и верни народ. Родитељи се радују када виде напредак своје фамилије, исто као што се сви честити монаси и монахиње радују духовном напретку Цркве и верника.

Мајка Црква и сав Њен народ, такође се радује сваком благочестивом монаху и монахињи који честитим животом, чувају верност своме Жениху Христу. О том животу је веома лепо казала света монахиња Макрина, сестра светог Василија Великог речима: Мој Жених је жив у надању (очекивању) ваксрења и не би било добро не сачувати му верност.

Такође је важно напоменути да они мушкарци и жене који нису везани брачном заједницом, нити су душом везани за Бога, већ своје време проводе у телесној разоноди, пијанству и душеморству, чине велики грех. Спаситељева осуда неверног

слуге који је сакрио свој талант (Мт. 25,14-30) односи се у ствари (поред осталог), на све оне људе који избегавају своје животне обавезе према породици. Они у себи крију талант добрих очева, и ближњих мајки јер је Господ свакога благословио неким даром. Наша вера без љубави и подвига (жртве) је безживотна. Када са гледамо монашке и породични пут, видећемо да и један и други носе Христов јарам. Оба пута су тешка, али сви они који са вером прихватају јарам, добиће помоћ од Бога који је казао: „Јарам је мој благ и бреме је моје лако (Мт. 11,30). Они који одбијају да приме тај јарам, већ се одају лагодном животу, немају удела са Христом ни у овом ни у небеском свету. Зато је велика штета за њих, њихове родитеље, народ и Цркву да живе без циља и сврхе у овом кратком земаљском животу.

ђакон Мирослав
Симијоновић

Упита један брат авву Кронија:

- Шта да чиним са заборавношћу, која поробљава мој ум и не допушта ми да осећам, све док ме не доведе до греха?

А старац каже:

- Када иноплеменици, због злих дела синова Израиљевих, беху узели кивот, вукли су га све докле нису довели до дома Дагона, њиховог бога; а тада је он пао лицем на земљу.

Упита брат:

- Шта то значи:

А старац рече:

- Ако успеју да заробе ум човеков, због његових разлога, тада ће га вући док га не доведу до видљиве страсти. А на томе месту, ако се ум окрене и потражи Бога и сети се вечнога суда, страст сместа пада и губи се. Јер је писано: „Ако се повратите и будете мирни, избавите се у миру и узданју.“

МИЛОВАН ГЛИШИЋ (1847- 1908)

Оснивач наше сеоске приповетке, Милован Глишић, рођен је у Грацу, крај Ваљева. Отац Ђорђе, отресит сељак, радио је сеоске послове, гудео уз гусле и певао јуначке песме. Мајка Јевросима, вредна и паметна, васпитавала је децу и забављала их је причама.

У Грацу не беше школе те је Глишић научио да чита од своје мајке, која је знала да чита, али није знала да пише. Када је сам, а уз помоћ мајке, научио да пише, тек тада га отац одведе у Ваљево у основну школу. Свршивши је с успехом, постаде практикант у Ваљеву. Жељан даљег знања, он оде у Београд и са пуних седамнаест година ступи у први разред гимназије.

Школовао се под тешким околностима. Послуживао је и прао судове, по имућним кућама и често учио у реду чекајући за воду.

И поред свега посла, Глишић је као ћак много читao и изучавао стране језике: руски, немачки и француски. Језике је толико савладао да је још као ћак преводио. После свршене гимназије упише се на Велику школу (1872), на Технички одсек.

Из материјалних разлога морао је касније да напусти технику, коју је слушао две године, и уписао се на филозофију. Као и увек и сада је редовно давао испите. Али због једног неуспеха, сматрајући да му је учињена неправда, наљути се на наставника и прекину школовање (1875). И као студент живео је скромно и од свог рада: преводио је, преписивао туђе рукописе, вршио коректуре.

Као ћак Велике школе пришао је покрету Св. Марковића и због преноса недозвољених књига из Земуна („Србија на истоку“ - од Св. Марковића) одлежао је у затвору 23 дана. За све то време студија Глишић је сарађивао у малим листовима: „Враго-

лан“, „Врзино коло“ и др.). А када је штампао своју приповетку „Рогу“ у „Отаџбини“ - (касније и др.) стиче глас признатог књижевника.

Са тим успехом добија и звање помоћника Уредника Српских новина. За време српско-турских ратова (1876-78) био је чиновник у ратном Пресберију, где је много користио

знањем језика. Тек после смрти Ђуре Јакшића, добио указано место коректора Државне штампарије (1878). Године 1881. постављен је за драматурга Народног позоришта и на тој дужности остао је све до 1898. године, када је пензионисан. Године 1900. враћен је поново у службу и постављен је за помоћника управника Народне библиотеке.

У својој чиновничкој каријери био је вредан и уредан. Уз то је био члан Српског књижевног друштва, а после смрти Јанка Веселиновића био је члан управног одбора и потпредседник СКЗ.

Његово здравље, због доброг физичког састава, било је привидно.

Већ 1906. године био је тежак болесник. По савету лекара оде у Дубровник (1907), али већ нагрижена плућа, после дугих бесаних ноћи проведених над прашним књигама и хартијама, нису се могла излечити и Глишић је умро 20. Јануара 1908. године у Дубровнику, где је и сахрањен.

ЛИЧНОСТ ГЛИШИЋЕВА

И поред свих недаћа у животу, Глишић је био човек који је волео смех и шалу. Његов смех био је гласан и заразан, тако да су му „сузе ишле низ образе“. „Његово румено лице имало је ведар и насмејан израз добродушног човека... очи су биле увек ведре и благе, аоко усана је најчешће играо полуосмејак“.

Много је волео природу и лов. Често је ловио по Космају са Пупавцем, сеоским дућанцијом, кога је после описао у својој „Подвали“. Позната је Глишићева љубав према селу и сељаку.

Касније, када се већ био привикао на варошки живот, имао је извесних навика, које је понео из свог Граца. Није била реткост видети Глишића како шета у опанцима по Кошутњаку, или да спава поред какве међе, као на „својој“ њиви. А позната је ствар да је, у кафани где се хранио, имао древни заструг у коме је у једном делу била со, а у другом „алева“ паприка. Зачињавање јела прстима и заструг нису код њега били поза, већ уживање, „укорењена навика из рођитељске куће“.

Веселе нарави, имао је велики круг пријатеља, нарочито међу књижевницима (Јанко Домановић, Миле Павловић - Крпа и др.).

У друштву је био познат као „Чича“. Лепо је свирао виолину и флауту, те је и са те стране био веома тражен члан друштва...

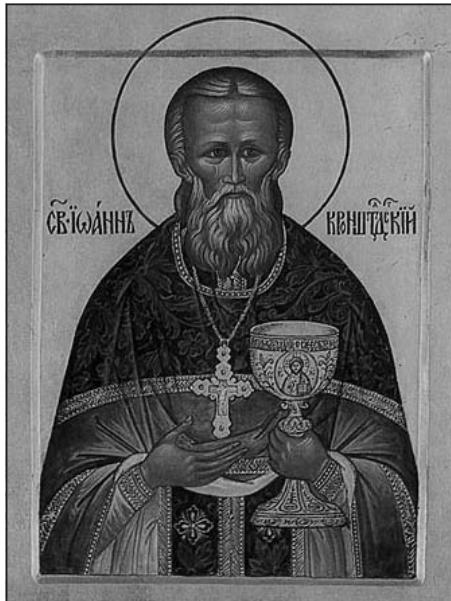
ВИЗИЈА СВЕТОГ ОЦА ЈОВАНА ЧУДОТВОРЦА КРОНШТАДСКОГ

Свештеник и Праведни отац Јован Чудотворац Кронштадски присећао се визије коју је имао у Јануару 1901:

После вечерњих молитви легао сам да се мало одморим у својој слабо осветљеној соби јер осећах благу вртоглавицу, пред Иконом Пресвете Богородице горело је кандило. После не више од пола сата чух чудан шум и неко ме дотакну за раме и благим гласом рече „Устани слуго Божији Јоване и следи вољу Божију“.

Ја устаде и видех пред собом Старца који изгледаше величанствено, коса му беше бело-сива а он имаше на себи прну мантију и у руци носаше штап, посматрао ме је благим погледом. Док сам се ја са великим напором уздржавао да се не срушим, моје руке и ноге се тресонше, хтедох нешто рећи али ми се језик не мицаше. Тада ме Старац прекрсти и смирење са радошћу ме испуни, онда се и ја сам прекрстих. Старац показа штапом на западни зид моје собе и на зиду штапом написа бројке: 1913, 1914, 1917, 1922, 1924 и 1934, одједном зида нестаде и ја ходајући са Старцем кретох ка некој зеленој ливади а тамо видех мноштво крстова направљених од глине, дрвета или злата који означаваше гробове и ја упитах Старца због чега су ови крстови овде а он благо одговори: „Ти крстови су за оне који су мучени и убијени за веру у Христа и због Речи Божије те постадоше Мученици“, те ми настависмо пут. Одједном видех целу реку крви, и питах Старца шта значи ова крв и колико је крви проливено? Старац погледа наоколо и одговори: „Ово је крв правих Хришћана“, тада показа у висину на неколико Облака и ја видех мноштво белих лампи (кандила) како горе а онда почеше да падају на земљу јадна за другом десетине и стотине и док падају гасише се и претварају се у пепео. Старац тада показа и рече: „Погледај“ и видех на облаку седам горућих лампи, и ја упитах шта значе ове лампе што падоше на земљу а он одговори „То су Цркве Божије које падоше у јерес, а тих седам лампи на облаку су седам Апостолских Саборних Цркава које ће остати до краја времена.“ Старац тада показа

високо на небу и ја видех и чух Ангеле како поју „СВЈАТ СВЈАТ СВЈАТ ГОСПОД БОГ САВАОТ“, тада велика група људи са свећама у рукама хиташе поред нас са радосним и светлим лицима, у тој групи је било Архиепископа, монаха, монахиња затим група мирјана међу којима је било и младих, деце чак и одојчади. Ја упитах Чудотворног Старца шта је значење ових људи, а он одговори: „То су

људи који страдаше за Свету Саборну Апостолску Цркву за Свете Иконе од руку злих уништитеља.“ Ја упитах Старца да ли могу да им се придружим а он одговори: „Још је прерано за тебе да би страдао и твоје придруживање неби било благословено од Господа.“

Онда видех велику групу одојчади која за Христа страдаше од Ирода и примише круне од ЦАРА НЕБЕСКОГ. Ходајући мало даље ми јућомо у велику Цркву, ја хтедох да се прекрстим али ми Старац рече: „Не мораш да се крстиш овде јер је ово место „ГНУСОБА ПУСТОСНА“ (Данило 12;11).“ У Цркви беше непријатно, на олтару се налазило Еванђеље са Звездом, свеће изгледаше као од катрана и гореше као дрва за потпалу, из Чаше се ширио јак смрад, тамо се још на-

лазише Просфора са Звездом, Свештеник стојаше испред олтара са лицем прним као угља а испод олтара се налазила жена обучена у црвено са звездом на уснама и вришташе кроз Цркву смејући се и вичући „ЈА САМ СЛОБОДНА.“ Ја помислих: Господе како је ово одвратно, људи као полудели почеше да трче око олтара, звижде и тапшу рукама па запеваше хулне песме. Одједном муња севну, јак гром удари земља се затресе и црква се сруши шаљући жену, свештеника, људе и све остало у провалију. Ја помислих: о Господе каква страшота спаси нас, и упитах Старца какво је значење ове страшне цркве, он одговори: „То су људи на земљи, јеретици који одбацише Свету Саборну и Апостолску Цркву и прихваташе нову модернизовану Цркву коју Господ није благословио, у тој Цркви они не посте, не присуствују свештенослужењима, не примају Свето Причешће. Ја уплашено рекох: „Господња је милост на нама а ове је проклео смрћу...“ Старац ме прекину и рече: „Не тугуј, само се моли.“ Тада видех масу људи од којих сваки имаше знак звезде на уснама, страшно се мучаше жеђу и ходаше напред-назад. А кад нас видеше почеше викати: „Свети Оци, молите се за нас јер ми не можемо а страшно нам је тешко, наше мајке и очеви нас нису учили Закону Божијем, ми чак немамо ни име Христово и не налазимо мира, ми одбацимо Свети Дух и знак Крста...“ Тада заплакаше.

Ја кренух даље пратећи Старца, и тада он показа руком на планину од људских телеса заливених крвљу, а ја јако уплашен упитах Старца за значење ових мртвих телеса. Он одговори: „То су људи који живеше монашки живот, одбацише Антихриста и не примише његов знак, они пострадаše због Вере у Христа и Саборну Апостолску Цркву и примише Мученицке круне умирући за Христа. Моли се за ове Слуге Божије.“ Без речи Старац се окрену ка северу и показа руком, и ја видех Царску палату око које трчаше пси, дивље звери и шкорпије кезећи своје зube и чељусти. Тада видех и Цара где седи на престолу. Он у лицу блед и озбиљан

рецитоваше ИСУСОВУ МОЛИТВУ. Наједном Цар се сруши као мртав, његова круна паде а пси звери и шкорпије сатрише ПОМАЗАНИКА ВЛАДАРА. Ја ужаснут заплаках горко а Старац ме узе под руку... Тада видех особу у белом, то беше ЦАР НИКОЛАј II, на његовој глави венац од зеленог лишћа а његово лице бледо и помало крваво, око врата имаше златни крст и тихо шапуташе молитву, и тада ми рече са сузама: „МОЛИ СЕ ЗА МЕНЕ ОЧЕ ЈОВАНЕ И РЕЦИ СВИМ ПРАВОСЛАВНИМ ХРИШЋАНИМА ДА САМ ЈА ЦАР МУЧЕНИК УМРО ДОСТОЈАНСТВЕНО И МУШКИ ЗА МОЈУ ВЕРУ У ХРИСТА И ПРАВОСЛАВНУ ЦРКВУ, РЕЦИ СВЕТИМ ОЦИМА ДА СЛУЖЕ ПАРАСТОС МЕНИ ГРЕШНОМЕ АЛИ ЗА МЕНЕ ГРОБА НЕЋЕ БИТИ.“

Убрзо све постаде скривено маглом, а ја плачући молих се за ЦАРА МУЧЕНИКА, ноге и руке ми дрхташе од страха. Тада Старац рече: „Погледај“, и ја видех групе људи где леже свуда наоколо помрли од глади, а неки још живи једоше траву и биље док пси тргаше телеса мртвих, неподношљив смрад се ширише наоколо, ја помислих: о БОЖЕ ти људи неимаше Веру, са њиховим уснама они богохулише и за то примише ГНЕВ ГОСПОДЊИ... Још видех целу планину књига међу којима гамижаху црви и осетих страшан смрад те запитах Старца какаво је значење ових књига, а он одговори: „Ово су књиге пуне безбожништва и хуле на БОГА које ће затрновати све Хришћане са јеретичким учењима“, тада Старац дотакну својим штапом неке од књига и њих захвати пламен и ветар развеја пепео.

Мало даље видех Цркву око које лежаше гомиле листића са именима упокојених за помињање, ја се сагох да узмем неке од листића да прочитам имена али Старац рече: „ОВИ листићи са именима за упокојене леже овде већ много година и свештеници заборавише за њих“, а ја упитах: „Ко ће се молити за њих“, а он одговори: „АНГЕЛИ ЉЕ СЕ МОЛИТИ ЗА ЊИХ“.

Појосмо даље и Старац убрза да га са муком пратих. Онда ми показа и рече: „Види!“ и ја видех многи народ мучен демонима (ђаволима), који их мучише штаповима, вилама и кукама. Ја упитах Старца шта значи стање овог народа, а

он одговори: „То су они који се одрекоше своје Вере и који напустише Свету Саборну и Апостолску Цркву и прихватише нову модернизовану Цркву. Ова група представља и свештенике, монахе, монахиње и мирјане који прекинуше своје завете и брак те се упустише у пијанство и сваку врсту безакоња и хуле.“ Сви они имаше ужас на лицима а из уста им се ширише неподношљив смрад, док их демони (ђаволи) мучише и вукоше у дубоку провалију из које се уздизала паклена ватра. Ја се страшно уплаших и прекрстих молећи се „Избави нас Господе од оваквог пута.“

Тада видех групу људи старих и младих страшно ружно одевених који подизаше велику „ПЕТОКРАКУ ЗВЕЗДУ“ на сваком крају звезде беше по дванаест демона (ђавола) а у средини звезде сам Сатана са ужасним роговима и издуженом и изопаченом главом, он ширише око себе пену на људе док говораше „Устајте ви проклети са знаком...“ Одједном се појавише мноштво демона (ђавола) са жељезним печатима и на све људе ставише знак, на усне, изнад лакта и на десну руку. Ја упитах Старца за значење овога а он одговори: „ОВО ЈЕ ЗНАК АНТИХРИСТА.“ Ја се прекрстих и крепнух за Старцем.

Мало затим он нагло стаде и показа руком на исток где видех велику групу људи са радосним лицима где носе Крстове и упаљене свеће у рукама, а међу њима се налазише велики Олтар бео као снег и на Олтару се налазио „Восдуџ“ (вео којим се покривају Свети Дарови) са златном царском круном на којој је било исписано „на кратко време.“ Патријарси, Епископи, свештеници, монаси, монахиње и мирјани стојећи око олтара појаше „СЛАВА БОГУ НА ВИСИНИ И НА ЗЕМЉИ МИР.“ Ја се из велике радости прекрстих и заблагодарих Господу, тада Старац подиже свој Крст увис три пута и ја видех планину телеса заливену крвљу а изнад њих Ангели летеше узимајући душе убијених за Реч Божију и носише их ка Небесима појући АЛИЛУЈА. Док посматрах ја гласно заплаках а Старац ме ухвати под руку И забрани да плачем говорећи: „Шта је угодно БОГУ, да је наш ГОСПОД ИСУС ХРИСТОС мучен пролио Своју Пресвету Крв за нас, а ови ће бити Мученици који не прихватише знак Антихриста и сви који пролију крв своју примиће небеске венце“. Тада се Старац помоли за те Слуге Божије и показа на исток а речи Пророка Данила се обистинише „ГНУСОБА ПУСТОШНА“ (Данило 12:11). ТАМО видех куполу Јерусалимску над којом се налазише звезда, а у Цркви велико мноштво милиона људи а још многи покушавају да уђу унутра. Ја хтедох да се прекрстим али ме Старац ухвати за руку и рече: „ОВДЕ ЈЕ ГНУСОБА ПУСТОШНА.“ Тада видех олтар где гораше свеће од смоле а на олтару се налазио краљ у ватрену црвеној порфири, на глави имаше златну круну са звездом, и ја упитах Старца: „Ко је ово?“ а Старац рече: „Антихрист“.

Он беше веома висок, са ватреним очима, прним обрвама, четвртасто уобличеном брадом, лукаво, зло и страшно лице. Он се сам налазио на олтару. Тада подиже руке ка народу, руке му личише на канџе тигра и повика: „ЈА сам краљ, ја сам Бог, ја сам вођа и онај који нема мој знак биће убијен.“

Сви људи падоше ничице и обожаваше га а он стављаше знак на њихове усне и руке да би могли примити мало хлеба и да неби поумирали од глади и жеђи. Тада пред Антихриста његове слуге доведоше неколико људи са завезаним рукама који му се не хтедоше поклонити. Они гласно

НЕДЈЕЉА ПРАВОСЛАВЉА

рекоше: „МИ СМО ХРИШЋАНИ! МИ ВЕРУЈЕМО У НАШЕГ ГОСПОДА ИСУСА ХРИСТА!“ а Антихрист им у трену пооткида главе и хришћанска крв се проли. Тада у олтар пред Антихристом доведоше дете да му се поклони, али се дете не хтеде поклонити већ јасно исповеди: „ЈА САМ ХРИШЋАНИН И ВЕРУЈЕМ У НАШЕГ ГОСПОДА ИСУСА ХРИСТА, А ТИ СИ СЛУГА САТАНИН!“ Антихрист тада узвикну: „Смрт томдетеу!“ док остали који прихватише знак Антихриста падоше пред њимниче и обожаваше га.

Одједном гром одјекну, мноштво муња поче да сева и ватрене стреле почеше да падају на слуге Антихриста. Тада велика ватрена стрела севну и погоди Антихриста у главу. Он махну руком а круна му паде са главе на земљу и изломи се. Тада милиони птица полетеши на слуге антихристове. Ја осетих да ме Старац узе за руку и поведе. Ходасмо даље и ја видех још јако много проливене хришћанске крви и ту се сетих речи Светог Јована Богослова, у књизи Откровења, да ће крви бити коњима до узди. Ја помислих: Божје спаси нас. Тада видех Ангеле који летеши и појају „СВЈАТ СВЈАТ СВЈАТ ГОСПОД БОГ САВАОТ.“ Старац погледа уназад и рече: „НЕ ТУГУЈ ЈЕР БРЗО, ВРЛО БРЗО ЋЕ ДОЋИ КРАЈ СВЕТА. Моли се Господу: БОЖЕ БУДИ МИЛОСТИВ НА СЛУГЕ СВОЈЕ.“ Време се примицаше крају. Старац показа ка истоку, паде на колена и поче молитву и ја му се пријружих. Тада Старац би подигнут у висину ка небесима и док одмицаше у висину ја се присетих да незнам Старчево име те гласно повидах за њим: „ОЧЕ КАКО ТИ ЈЕ ИМЕ?“ А он благо одговори: „СЕРАФИМ САРОВСКИ.“

ТО ЈЕ ОНО ШТО ЈА ВИДЕХ И ЗАПИСАХ ЗА ПРАВОСЛАВНЕ ХРИШЋАНЕ. Велико звоно зазвони над мојом главом и ја чувши звук устаде са кревета и помолих се:

„ГОСПОДЕ БЛАГОСЛОВИ И ПОМОЗИ МИ МОЛИТВАМА ВЕЛИКОГ СТАРЦА, ТИ ПРОСВЕТЛИ МЕНЕ ГРЕШНОГ СЛУГУ СВЕШТЕНИКА ЈОВАНА КРОНИШТАДСКОГ.“

Свети Јован Чудотворац
Кронштадски се слави 19.
октобра и 20. децембра.

Дођосмо у овај свети храм, браћо и сестре, посвећен Мајци Божјој, а након, ево већ седмодневног светог и Часног поста. Поста који је установио сам Христос Спаситељ наш, постећи у пустини 40. дана, наредивши тако и нама да то практикујемо и да након те дисциплине примимо истинско Тијело и Крв Његову, свету тајну Причешћа, коју такође пред своје страдање, на Тајној вечери, установи Господ Исус Христос.

Христос Спаситељ проглашавао је велика начела вјере и љубави, братства и правде. Он их је осветио крвљу Својом на Голготи, давши им божанску силу. Посто је Вајсрао, утврдио је своје Апостоле у истина мана праве вјере. Апостоли су уписали те истине у Јеванђеље и Посланице, проповједајући их свим народима, од Господа охрабрени ријечима: „Ево, ја сам с вама у све дане до срвјетка свијета“ (Мт. 28,20).

Но дух таме и безвјерја устаде против вјере. Отпочела су невиђена гоњења хришћана. Многобожачки римски цареви од Нерона па све до Јулијана Одладника, као да су се такмичили ко ће већа звјерства над хришћанима извршавати. Овај последњи ипак је на сартном часу признао пораз: „Галилејче, ти си побједио!“

Проливена крв хришћанске љубави, милосрђа и праштања била је сјеме за нове хришћане. Хришћанска црква је расла из дана у дан, а многобоштво умирало, али на жалост, непријатеља хришћанства није нестало. Онда када је црква доживљавала свој златни вијек, у само њеном крилу јавили су се нови непријатељи попут Арија, Македонија, Несторија, ту су даље монофизити и иконоборци. Њих има данас а биће их и сјутра у именима секташа и многих других који су се одвојили од цркве.

У својој гордости, прогласише свој ум савршенијим од ума Цркве, и по њему - по свом гордом уму - почеше тумачити богооткривене хришћанске истине.

Опет је светој Цркви било потребно 5. вјекова односно седам Васељенских сабора од првог у Никеји 325. г. до седмог, такође у Никеји 787. г. да стане у крај и осуди све јереси - односно погрешна учења. На овом последњем уз учешће 367 светих отаца осуђени су иконоборци, а Сабор је одредио догматски смисао поштовања икона.

Биће потребно још 150 година до потпуног уништења иконоборца. Навешћу, по мени, један диван примјер у вези са реченим.

Године 842. сакупљене су пред царску палату све иконе цариградских храмова где су се требале спалити. Ту се задесио и византијски регент Манојло. У јед-

ном тренутку регент притрчава гомили икона, узима једну, коју је грчевито прислонио на груди, љубећи је. Била је то слика његове мајке. Тада је регент схватио да он љубећи слику своје мајке не одаје поштовање само материји него духовном лицу мајке на који га сама слика подсећа, а који постоји независно од ње.

Исте године, побожна византијска царица Теодора поново је, у Цариграду, сазвала црквени сабор који је коначно ријешио питање поштовања икона. Тада су се сви иконоборци покајали, пришли Православљу, а улицама Цариграда кретала се величанствена литија са светим иконама, крстовима и заставама славећи коначну победу Православља.

То је био празник и тријумф Православља, прве недјеље поста, те се данашња недјеља и назива Недељом православља.

Православна вјера је вјера наших дједова и прадједова. Много је вијекова била полуга нашег духовног, просвјетног и културног уздизања. Ради тога данас на Празник православља, треба да се запитамо: живимо ли са том чудотворном праотачком вјером, чувамо ли је чисту и бранимо ли је од напада? Због тога будимо искрени у нашем одговору. Истина је да живимо у вјери наших предака но њена благотворна сила код неких је ослабила до потпуне немоћи. Још увјек многи само формално вјерују, а уствари су равнодушни према њој. Но сви они кад тад падну на колена, попут Савла на путу за Дамаск, и вапију: „Господе, шта хоћеш да чиним?“ (Дап. 9,6).

Господ Исус Христос је своју свету Цркву и своје следбенике наоружао побједним оружјем које се зове ЈУБАВ и која је „свеза савршенства“ (Кол. 3,14). Она сваког часа може да буде већа, јача и снажнија. Она никад не престаје, вјечна је као Бог, јер је он љубав. Он је љубављу побјеђивао јуче, љубављу побјеђује данас, љубављу ће побјеђивати и сјутра све своје и спољашње и унутрашње противнике. Јер Он је „исти и јуче и данас и довојека“ (Јевр. 13,8)

Бама, браћо и сестре, нека љубав Христова грије домове и срца ваша, а Њему, вјечном побједиоцу, са Оцем и Духом Светим, слава и хвала свагда, сада и увјек, и у вјекове вјекова. Амин.

Прошојејеј
Богдан Станишић

МИЛУНКА САВИЋ, СРПСКИ ДОБРОВОЉАЦ

Била је то једна обична а опет необична сеоска девојка испод балканске планине Копаоника у Србији, чобаница Милунка Савић.

Биографија једноставна: рођена је 1889. и одрасла у патријахалној породици у селу Копривници. Женским умећем и девојачком лепотом очаравала је и мушки и женски. Момци су чезнули и уздисали за њом и просили је. Међутим, када је Србија започела своје ослободилачке ратове, она се (1912) савршено замаскирала у мушкарца и као добровољац Милун прикључила борби. У сва три ослободилачка рата починила је чуда од јунаштва.

Кад су ратови завршени, започела је скроман породични живот и неговала своју и усвојену децу. Умрла је и сахрањена у Београду 1973. у 84-тој години живота.

Нема светих и световних књига у којима би била описана и таква јунациња као што је Милунка Савић. На пример, нема таког лика ни у оних четрдесетпет канонских књига Старог завета, ни у ових двадесетседам Новог завета, нити у хагиографијама, ни у староиндиској ведској ни у будистичкој књижевности, ни у класичним књигама филозофије и религије конфуцијанизма, ни у оних 114. Књига или сура муслиманске свете књиге Корана, нити у оних 67 томова сабраних дела Маркса, Енгелса, и Ленињина, нити у оних 20 дебелих томова „Историје Човечанства“ (УНЕСКО), нити у било којој другој историји ни легенди. А нема такве ни у та-козваној лепој светској књижевности.

Нису јој равне ни библијска Јудита, ни Лепотица, из Светог писма Је-стира ни легендарне Амазонке, нити Јованка Орлеанка, коју је католичка црква прогласила светицом, ни наша Косовка девојка, нити било која од оне 93 хероине из Југословенског Народноослободилачког рата 1941 - 1945 (по којима су многе институције добијале своја имена).

Најславнији и најуспешнији сегмент укупне историје српског народа

забијен је у циглих шест година њених ослободилачких ратова 1912 - 1918, године у којима је било и доста добровољаца.

Милунка спада међу најхрабрије, најсрећније и најуспешније међу њенима. Њено јунаштво потврдили су њени ратни другови из ратова, највиши српски и савезнички комаданти, њених 9 љутих рана и 12 српских и савезничких одликовања: (два ордена Карађорђеве звезде са мачевима, сребрна и златна медаља за храброст

МИЛОШ ОБИЛИЋ, Споменица

ослободилачких ратова од 1912 - 1913, Албанска споменица, Споменица рата за ослобођење и уједињење 1914 - 1918, два француска ордена Легије части, француски орден Ратнички крст са златном палмом, руски орден Крст Светог Ђорђа Победоносеца и други).

У њену част постројаване су најстарије и најславније војне академије у Европи и јединице националне гарде. На Вердену, пред Милунком Савић постројавани су најславнији савезнички пукови.

За живота је постала легенда. А онда су је Срби заборавили.

Била је частан патриота до краја живота. Кад је за време окупације

1941 - 1945, године један немачки генерал у Београду зажелео да је види, јер је и он чуо за храбру српску жену ратника, а њемачки војник поштује храброст и код непријатеља, као оног непознатог српског војника на Авали на чијем месту погибије је подигнут Споменик незнаном јунаку - наредио је да му доведу ту легендарну српску хероину, којој би вероватно и он одао почаст. Међутим, Миланка је одбила да дође на виђење и поклоњење окупатору своје земље, рекавши патроли која је дошла по њу да она није мачка коју треба некоме показати, мада је знала да се та ква држност у то време по правилу завршавала под вјешалима. Срећом, вјешала су је мимоишла, али не и Бањички Логор.

Иако у рату сама међу мушкарцима, кажу да Милунка Савић није била нимало мушкобањаста.

Милунка, као ни десетине хиљада других ратних добровољаца, није током живота наплаћивала своја јунаштва ни свој допринос ослобођењу свог народа, као што су то чинили и чине десетине хиљада стварних и измишљених јунака и хероја из Народноослободилачког рата 1941-1945 године и шпанских борби.

Живела је скромно, прескромно од своје радничке плате и пензије стечене на основу дугогодишњег рада.

Заиста се никад није родила ни под небеском капом ходила девојка ни жена са тако много дивних људских особина и тако много величанствених војничких ратних подвига.

Нека Милунка Савић буде прекретница у српској свести и историји: да се уместо вечног величања својих страдања и пораза почну величати своји успеси, победе, достигнућа и стара и нова слава. Тога Срби имају више.

Магистар Лазар Лукајић
Добровољачки гласник
Број 8, срп. 172

Припремио:
Милош М. Мочевић

О ОТПАДНИШТВУ (АПОСТАСИЈА)

Немамо ми, нити снаге нити ауторитета да зауставимо Апостасију, као што је Епископ Игњатије нагласио: „Не покушавај да је зауставиш својом слабом руком...“

Али, шта онда треба да радимо?

„Избегавај је, заштити себе од ње, и то је за тебе доста. Упрознај дух времена, проучи га да би могао избећи утицаје његове кадгод је могуће“ - овоме нас учи исти Епископ Игњатије.

А зар његове речи, написане пре више од 100 година и које се тако очигледно односе на наше време, не изјашњавају истинску пророчку инспирацију и несумњиво просвећење са Небеса: „Судећи по духу времена и интелектуалном врењу, мора се претпоставити да ће се структура - институција Цркве, која се већ дugo клима, срушити страшно и изненада. Никога нема ко би ово могао зауставити или му се супротставити. Средства која су усвојена да је одрже су позајмљена од земаљских елемената који су непријатељски настројени према Цркви и који ће само убрзати њен пад, пре него га спречити. Да милостиви Господ заштити остатак оних који верују у Њега! Али, овај остатак је мали, и постаје све мањи.“

Тако, очито смо доживели да видимо овај „страшни и брзи пад структуре-институције Цркве!“

Непријатељ људске расе користи све своје напоре и сва своја средства да га повуче доле, и широко га у овоме подржавају отворени и тајни отпадници од истинске вере и Цркве, укључујући чак и оне који су изневерили своја висока звања и заклетве као свештеници и чак јерарси који су на челу одређених појединачних цркава.

Ваистину, преживљавамо страшна времена - времена каква никада пре нису била виђена у историји Хришћанства, у историји човечанства!

Времена, скоро потпуне нестабилности!

И онолико колико желимо остати верни истинском Православљу, многе обавезе су нам постављене.

Ми морамо, како нам налаже Епископ Игњатије, избегавати и штитити себе од Отпадништва које тако брзо расте по свету. Морамо бранити себе од кврљивог духа времена да би избегли његов утицај.

Пресвета Богородица
заштитница Свете Горе

А за то, пре свега, морамо разумети и никад не заборављати:

- да није све, што носи најсветије и најдраже име Православља заиста Православље - сада постоји и псеудо-Православље, кога се треба бојати и од кога треба бежати као од ватре;

- да је истинско Православље само оно које не прихвата нити дозвољава ни у чему, нити у предању нити у пр-

квеној пракси, никакве новотарије које су супротне Речи Божијој и декретима Јединствене Цркве;

- да истинско Православље не благосиља нити се предаје новим модама - моралу и обичајима модерног, исквареног света, који, чак и више него у Апостолским временама, лежи у злу, јер је то свет који је напустио Бога;

- да истинско Православље води рачуна само да задовољи Бога и спасава душе, а не о удешавању привремене, земаљске среће, каријере и земаљских користи и имовина;

- да је истинско Православље духовно, а не природно и телесно, не везано за земљу - за земаљска осећања и искустава.

Блаженойочивши
Архиепископ Аверкије
Светојаштица и
Сирачуски

Причао је авва Касијан:

Посјетили смо свети Герман и једнога старца у Египту. И пошто нас је угостио, упитасмо га:

- Због чега се у вријеме пријема стране браће нисте држали правила нашега поста, како смо га примили у Палестини?

А он одговори:

- Пост је увек са мном, а вас не могу увек имати уза се; а пост јесте и корисна ствар и непоходна, али ипак зависи од нашега извољења, док закон Божији захтева нужно испуњење заповести о љубави. Примајући, дакле, у вами Христа, дужан сам да вас у службама са сваком ревношћу. А када вас испратим, поново ћу успоставити правила поста. Јер не могу синови женикови постити у време док је женик са њима; а када женик оде од њих, тада слободно посте.

О СЕЈАЧУ И СЕМЕНУ

(Лука гл. 8,5-15)

У Еванђељу је читана Христова прича о сејачу и семену.

У тој причи је сам Господ Исус Христос, који сеје сeme еванђелске науке, а њиве, то су душе људске, срца људска.

Но не сеје се семе само еванђелске науке. Сада сви, и позвани и непозвани, сеју у ту њиву, то јест у срца људска. На ту њиву падају дневно милиони свакојаког семена, путем књига, часописа, филмова, позоришта, дневне и друге штампе, код свих народа.

Значи, сви се боре за душу человека у данашњем времену. То, у већини случајева, може да буде, и јесте, на своме месту. И нас свештенике ништа не овлашћује да са висине судимо о тој борби за душе, у времену са којим сами живимо и са којим смо, тако рећи, сагласни у његовим, макар техничким достигнућима. Али, задржавамо право да се бринемо о квалитету семена, које се данас сеје и у душама оних који су крштени, као и у душама оних који су раскрштени, па је у њиховим душама настала празнина. За ту празнину знају сви данашњи сејачи. И настоје да испуне ту празнину чим било.

То је оно што нам даје повода, а и право, да о томе говоримо, јер, најжешћа борба води се данас за душе баш хришћанских народа, за душама оних који су већ цивилизовани. Слабо ти сејачи иду, рецимо, у Африку, ако им је стало до цивилизаторског рада, него же да баш код хришћанских, код већ цивилизованих народа изврше преокрет свих моралних вредности.

Ми још не знамо чему то води, можда ни они сами то не знају, или бар нису свесни нашто ће то изићи. У ствари, знамо само то да се, под ути-

цајем лоше сетве, многи крштени раскрштавају, а знамо и то да се, после „раскрштавања“ преобраћају у незнабошће тј. безбошце. Да би се то постигло, ради се на томе да људи, у првом реду, изгубе стид. Чиме се то постиже? Цинизмом и променом мишљења о свим досадашњим моралним вредностима. Треба, мисле такви сејачи, народу, посебно омлади-

је и то допуштено. А допуштено је, јер им то помаже да уновче своје на стране идеје, пошто уствари, иза свега тога дејствује дрски профитер који није ништа свето: ни народни, ни истреријски, ни морални, ни социјални интереси и идеали. Ти профитери ласкају и простаку и глупаку и насиљнику само да би уновчили своја сочињења. Измишљају ситне и простачке речи, којима желе да омаловаже све оно што њима није по вољи, па мисле, да ће самим простим речима понизити чак и Бога, који једини зна шта је реч и откуда је. Такви сејачи сматрају да је само потребно раслабити духовно - моралне моћи човекове, па ће онда људи пристати и да читају и да гледају и да слушају само оно што им се наметне, па неће имати ни мисли ни осећања која потичу из њих самих, нити ће имати сопствена убеђења, већ само она убеђења која су им укљукана разним средствима. Значи, чекаје све до другог, да други и мисли за њих а они само да чекају... да „чекају Годоа“ то јест „недођина“, како се то приказује у једној морбидној, то јест, духовно болесној драми, коју су, исто тако морбидно настројени критичари назвали „авангардном драмом“ данашњици, тј. драмом која предњачи. Данашњем човеку пуном динамике, стваралаштва, и успона неслућених могућности - место охрабрења - сервира се драма „Чекајући Годоа“, драма, у којој нема ништа што би охрабрило човека: ни једне потпуно одређене, доречене, здраве и напредне мисли, ни једне мисли од акције, него се ту приказују два пропала, „Отписана“ човека, који само чекају „Годоа“ тј. другога, који треба да им каже шта треба да раде, и да их извуче из беде, из које би се и сами могли

Икона Пресвете Богородице „Неочекивана радост“

ни, улити уверење да су: побожност, савест и стид предрасуде, назадна традиција, „духовна узда“, а бестидност и цинизам су знак смелости и душевне снаге. То се нарочито проводи кроз неке филмове и такозване „авангардне драме“ западног света.

Ти, који то пропагирају, свесни су да лажу, и знају да тиме само обманују лаковерне али, ето, мисле да им

извићи кад не би чекали другога тј. „Годоа“, тј. „Недођина“. А сва њихова крта, недоречена бунцања сматрају се за некакву савремену духовитост.

Тако та драма, тако друга, тако трећа, недовршене, недоречене, морбидне, тј. болесне и назадне у својој основи.

Шта је то у ствари? Могли би смо рећи: иживљавају се докони интелектуалци - писци које сопствена рђава савест нагони да и другима истичу и намећу идеале у које и сами не верују, јер, не могу, ваљда, пропалички, отписани типови бити идеал човека данашњице, па ни тих књижевника. А ипак је то названо „авангардна драма“ данашњег западног света, па ето и нашег.

Ми то не можемо пожелети нашем друштву, поготову нашој омладини. Је разумемо чему толике похвале и пренемагања штампе кад пишу о тој и другим таквим драмама. Осим, ваљда, из снобизма и жеље да се покажемо како смо, ето, и у томе на линији западне, па ма било и декадентне културе... Ту драму наводим, не због тога што мислим да треба да се ту нешто мења, то нико не каже.

Наводим је само због тога што желим да опоменем на то шта се све сервира као културно благо, које треба, ваљда, ишчупану веру из срца. А наводим то и због тога да се не чудимо и да се не дамо завести празним, па и бесмисленим књижевним производима, који се данас сеју у душе и нас хришћана у циљу да саблазне, ако је могуће, и забране. Ето, само зато.

А, ваља и то да кажем: било би неправедно осуђивати омладину за неке њене насиљничке и неморалне поступке, а не осудити и оне који разним средствима сеју неморал, сеју у душе својих читалаца и слушалаца пустош, па се из тога и могао јавити само нихилизам, грубост и бездушност, код ових поколења без вере и

милосрђа. Ту, дабоме, живот радних и поштених људи испада досадан свима; занимљиви су и истичу се само подвizi обесних беспосличара. Тешимо се само да ће се свет и од та квих ненормалности, да не кажем лудости једном заморити и потражити нешто боље и вредније за човеков живот. Пожелеће да се сеје семе за живот у миру и стварању, за живот без превласти, без лажи, без злочина.

Икона Пресвете Богородице
„Илинска - Черниговска“

Живот праведан и слободан, у коме се не мора бежати чак и од трагова својих мисли, него да свако буде миран на стази којом ходи и да је храбар и поносит на делу које чини.

Ми, хришћански проповедници, сејемо баш такво семе. И мислимо да племенитијег семена нема. Ако неко мисли да има семе исте такве вредности и племениности изнад Цркве, нека сеје и нека оно расте, и ми ћемо га прихватити и, кад никне, неговати да што боли род донесе. Кажем, ако има. Међутим, не видимо да га има баш много. Отуда, знамо, посрнуће још многи у свету и пашће због наопаких сејача и лошег семена. И баш

то је разлог да ми сеће не смемо разрешити обавезе да наш свет упозоравамо на лоше семе, а сами, пак, да сејемо само здраво, еванђелско семе, које, верујемо, не могу уништити ни ова изопачена времена.

Дабоме, уколико савремени човек још сматра да му је еванђелско семе потребно, то јест, уколико има њива за то семе. У том случају, молићемо Господа Исуса, да пошаље на своје њиве и више сејача и више жетелаца, који ће те њиве обделавати са много више одушевљења него што их ми, садашњи сејачи и жетеоци, обделавамо. А Богу рецимо:

„Господе, научи срце наше да не лудује за шареним обманама људи и ствари. Сачувај срце наше од многих сејача лошег семена и продаваца обмана, који се увек роје око наивних и неискусних срца данашњих хришћана.“

O. Никола Антић

Причао је неки од отаца о томе како авва Ксој Тивејски беше једном дошао на Синајску гору, па враћајући се оданде, сусреће монаха који му уздишући рече:

- Жалосни смо, авво, због суше.

А старац му вели:

- А зашто се не молите и не иштете од Бога?

Рече му монах:

- И молимо се и чинимо литаније, али нема кише.

Старац му рече:

- У сваком случају не молите се истрајно. Хоћеш ли да видиш да је тако?

И он пружи своје руке ка небу на молитву, и одмах поче да пада киша. Видевши то, монах се веома уплаши, па падне ничице и поклони му се. И старац отиде. А монах свима исприча шта се дододило. И сви који чуше за то, прославише Бога.

МИШЉЕЊЕ СТРАНАЦА О НАМА

Луј Барту, Француз, том приликом рекао је: „Српски је народ бацио у борбу за слободу на жртву животе своје и имовину. Француска неће закључити мир док не осигура егзистенцију и врати слободу српском народу, који је у средњем веку играо међу народима света културну улогу и имао свога великога културнога мисионара Светога Саве, још у 13. веку, кога ми данас славимо“.

Један јапански професор медицинског факултета у Токију, за време I светског рата шеф мисије Црвенога крста у Паризу, на истој Светосавској свечаности рекао је: „До овога рата ми Јапанци уживали смо глас војника са најјачим ратним духом. Овога рата, морамо признати српски народ нам је одузео то првенство. Не замерите господо Срби, што смо помало љубоморни на вас“.

После закључења мира у Версаљу, на свечаном ревију савезничких чета у Паризу, на почасној трибини седели су председници савезничких влада, на челу са америчким председником Вудроом Вилзоном. Како је која чета пролазила са својом државном заставом, Вилзон је сваку отпоздрављао додиром шешира руком, а када је наишла српска чета са својом заставом, Вилзон је тада устао, скинуо шешир и поклонио се српској застави.

Француски песник Ламартин, путујући кроз Србију 1839. године, дошао је у Ниш, код Ђеле куле, написао је следеће: „Оком и срцем поздравих остатаке ових јуначких људи (952 лобање). Нека Срби сачувају ову кулу у целини, јер ће она, као споменик српске катастрофе на Чегру (1809. г. 19. маја), најбоље учити њихову дешају шта вреди слобода једнога народа, покazuјући им у једно каквом су је ценом платили њихови очеви. Народ који има овакве споменике не може никада пропасти; а затим додаје у стиху:

„Бог није створио народе шесетаром,
Душа је све, ма колико био ојроман вал који
Ваља! Један народ без душе је простирана гомила.
Од земље, која ћа задоји светлом стирашићу,
Од мноштва чобана начини ћа нацијом.
Једна кай крви, чија слава обележава штај,
Слика за вечитиа времена-барјак једне расе.“

Посланци Руске думе шаљу следећи поздрав Србима после завршеног балканскога рата: „Нас Русе до дубине душа угодно потреса како верност српскога народа према балканском савезу, исто тако и српска

јединствена храброст и хероизам. Све се то потврђује најизразитије заузетијем Једрена и опсадом Скадра. Иако су у тим питањима мање заинтересовани од Бугара и Црногорца, Срби су ипак, и на једном и на другом месту, примили и примају главни ударац на себе. Ово необично хројство пред лицем света сведочи о величини духа српскога народа, и то нас Русе, нагони да се

Цар Душан Силић
фреска из Манастира Добрун

дубоко клањамо до same земље, пред витештвом величага српскога народа, и изразимо најдубље поштовање његовим представницима и војјама“. Чувени грчки новинар онога доба, Спиријотуполос, вели: „Победа на Једрену, по признању свијују страних дописника, била је потпуну победа српска. Српска артиљерија чинила је чудеса у свима нападима на град, а пешадија се храбро борила и с мушким одважношћу стајала на предстражама сило опсажене војске, а коњица српска, та чудесна коњица, која је у Македонији свуда била присутна, била је прва која је ушла у Једрене“. Анри Барбис, дописник париског листа „Журнал“, који је пратио бојеве српске војске са Турцима 1912. године, вели: „Са српском војском прешао сам Македонију, а сем тога провео сам са њом неколико дана код Једрена, и пошто сам је посматрао пет месеци, не устежем се да кажем, да од ње нема боље војске. Њена вредност је читаво откровење за Европу, а мислим да нећу претера-

ти кад кажем, и за саму Србију. Јер пре овога рата није се знало за њену праву снагу. Морам признати да сам, полазећи из Париза, био сигуран у турску победу. Српско одушевљење победило ме је. То више није једна мала војска то је једна велика војска“.

Лорд Киченер, енглески министар, изјавио је: „Једну од најсјајнијих децембарских ратних операција (1914. г.) представљају необични подвизи храбре српске војске“. Мађарски лист „Вилаг“, од 2. децембра 1914. године, пише: „Становништво Србије је вредно и поштено. Србија има идеалну народну војску, која је забележена у историји после два рата, као славна и победоносна, издржљива и прва с моралнога гледишта. Српска војска је најдемократскија у Европи“. „Моргенпост“, 1915. г.: „Одважност Срба превазилази сваку меру. Јуначка борба Срба поражава. Срби су у борби на бајонет непобедиви“. „Дер Таг“, 21. новембра 1915. г., о борбама код Мале Крсне, пише: „Срби су се борили, као и свуда, до последњег минута, па и рукама, чега нема на другим фронтовима ван Србије“. Берлински „Локаланџајгер“ исте године пише: „Срби су се показали као народ јунака, које треба сажаљевати; они су страдали као руско оруђе“. Аустроугарски генерал Боројевић, новембра 1915. године, пише: „Срби се боре до бесвести, они су чудни борци; агресивнији, дивљачнији и енергичнији од Руса; имају више иницијативе и самосталности. Они хватају непријатеља ноктима и зубима“. Један виши енглески официр овако о Србима говори: „Српски народ у моментима највећег искушења показао је толику издржљивост, хладнокрвности толико присуство духа, да ми Енглези, не бисмо могли ништа бољи бити. Срби су први војнички народ на Балкану“.

Енглески лист „Обсервер“ истих година пише: „Ни једно племе у цеој историји света није дало ни јуначнијих ни очајнијих жртава за слободу и јединство, од српског племена“. Лојд Џорџ, јула 1917. говори: „Српски народ, који је опевао своје раније поразе, не умрли је народ, и никад није губио наде на своје ослобођење“. Министар Балфур, 18. августа 1917. године: „Диви се британска влада одважности, неупоредивој храбости Срба у њиховој великој несрећи, и да ће се Српска Краљевина успоставити под погодбама које ће народу учинити будућност успешнијом и славнијом. Ми хоћемо да видимо српску целокупност под великом напредном и уједињеном силом“. Д. М. Стјуарт, председник америчког у дружењу за промет са иностранством, после два месеца бављења у Србији, пише: „Срби су побожан, високоморалан народ, мирољу-

бив и идеалиста, народ који се жртвује, али се не жали. У рат су ступали само за какав идеал или ради самоодбране“. Аленд Пенрум, пишући о српско-бугарском рату 1913. године Каже: „Неоспорна је ствар да је српски војник у преимућству над бугарским војником и у погледу интелекта и у погледу срца и морала. Српска је пешадија снажна, храбра, отпорна, боља од свију што сам на Балкану видео и уопште нашао“. Али Риза паша, командант македонске турске војске у балканском рату, бивши војни турски атапе у Београду, рекао је, да је српски војник најбољи војник на свету. Галип паша, који је ратовао код Куманова, јавио је Цариграду: „Не могу да отмем ни стопу земље од српских војника“. Др Аван Танховер, лекар из Хага, који је лечио наше рањенике у балканском и I светском рату, држао је предавање у Берлину и рекао: „Српски је војник храбар; послушан, навикнут на највеће штрапаце, и с малим је задовољан. У српским болницама никада се није чула кукуњава ни јаукање, већ је увек насмејан и пријатно расположен“. Једна белгијска лекарка, која је са санитетском мисијом била у Бугарској за време рата, негујући бугарске и српске војнике са Једрене, рекла је: „Најбоље и најплеменијије што смо у Бугарској нашли то су Срби“. Алфонс Магру, који добро познаје Србе, пише: „Срби су војнички народ. Они су се једини сами ослободили на Балкану. Ниједна земља не може да изнесе популарну и националну поезију тако као Србија. Срби у свакој прилици радо играју и певају обично уз гусле“. Анри Барбис, ратни дописник, пише: „Српска војска није више млада војска, то је једна велика војска. Српско јунаштво има у себи меланхолије, као и словенско јунаштво уопште. Али у Срба има више животи, више витешке племеничности, љупкости и хероизма. Овај племенини дух влада у народној маси; он је можда наслеђен од хероја из песама, а и можда од хришћанства.

Српска војска може се поредити са најбољом војском европском“. Џавид паша телеграфише из Битоља у Цариград: „Српски војник је непобедив, не можемо ништа противу Срба. Српски је сељак без порока, нежан и великорушан. Српски војник стално односи победу зато што је финији и интелигентнији, дисциплинован и високог морала“.

А Бартлет, енглески дописник, пише: „Ратна слава припада српском сељаку. Он је сјајан војнички материјал којим би се свака земља могла поносити. Он може да издржи невероватан штрапац о хлебу и води, и никад се не тужи на своју тешку судбину. Код рањеника нема јаука ни лелека“. Један енглески дипломата говори: „Српски народ је психолошки јак, он има толико сјајних особина, да невероватном брзином осваја. Има изванредне асимилаторске моћи. Он је демократа

у најширем смислу. Он је слободоуман на јединствено паметан начин. Не суров као победилац, већ коректан као господар; више други но заповедник, који успева да улије респект према себи чак и код горских дивљака, што су Арантути. Страшан кад се свети, Србин је миран и љубазан кад је пријатељ. Он први пружа руку, постаје брзо интиман, бива искрен и предусретљив на интиман начин“. Један турски заробљеник пуковник причао је, да је после месец дана ропства заборавио да је заробљеник. Сви су га поздрављали са поштовањем

Милешевски
„Бели Анђео“

и то искрено. Он каже: „Србин колико је страшнији као противник, толико је дивнији и величанственији као пријатељ“. Зато су, вели један енглески дипломата, Турци бранили Битољ заједно са Србима од Бугара, а Арантути Србију од Аустро-Угара и Немаца 1915. године и од Бугара код Криволака. Др Драгански, професор Медицинског факултета у Халу, 1913. године сузбијао колеру у Србији, на предавању у Халу овако говори о Србима: „Српски војник је чист, с природнојаком дисциплином, с одличним војничким држављем, увек трезан, свеж и у највећој невољи стрпљив, издржљив, врло љубазан и захвалан. Пада у очи лепо домаће васпитање и најпростијег војника, као и природна интелигенција; слободно резовање. Српски народ је вредан, интелигентан и чист, и уопште трезвен.

Жене вредне и умешне, нарочито на селу. Мирни темпераменат доводи Србе до немарности, али они су врло часни и поузданји су од многих других великих народа. Интересантно је како се српски народ и за време прославе славне победе понашао хладно, умерено и достојанствено. Он није ни по својој природи склон на злочинства. Интересује се за тајславни и узвишиени народ, и нека он свима буде за пример“.

Ото Дубислав Пирх, у својој књизи „Путовање по Србији“ 1829. г., говорећи о политичком, моралном и душевном стању српскога народа после пропasti Душановог царства и после Косовске трагедије, пита се, како се могао српски народ одржати без политичке егзистенције, па каже: „Физичко одржање народа било је могуће услед начина на који су Турци држали Земљу онако као што и сад држе Бугарску и Босну. За морално одржање своје има српски народ да благодари својој душевној снази, и ту није дејствовала никаква спољна околност. Славно јуначко доба народа живело: је и даље у његовом сећању од уста до уста, од колена до колена у народним песмама, за које је, тако дуго не знано готово скривено благо народа, остала Европа тек у најновије доба сазнала. Још данас, после пет стотина година, зна и пева сваки сељак, свако дете у Србији и Босни, о цару Душану и кнезу Лазару, о јунацима онога доба и о пропasti старе Србије. Тако је успомена на прошлост утољавала бол и срам садашњости, али уједно одржавала и уверење, да је народ био некад велики и да може опет постати велики. Србија је и у трећем погледу била тако јака, тј. у отвореном одржавању и вршењу хришћанске вере. у Србији није било отпадништва као у Босни. Докле је босанско племство постепено прешло у ислам, српско је племство у битци на Косову, или ускоро по њој већином уништено, а остаци се изгубише у народу, који се увек чврсто држао и сложно, док је добар део отишао у манастире и калуђере. То ненапуштање хришћанске вере поглавито је заслуга манастира. Последњи владаоци баш су у том језгру великога царства оснивали манастире у великим броју и то обично (сигурно да би тиме потпомогли побожно размишљање) у најдивљијим деловима планинских долина, где се Турци у први мах и не усубиваху да долазе. Око тих склоништа народ се после скупљао. На тај начин избегла се мешавина са тубијим верама и тубијим власницима. Тада однос трајао је пуна три века и за то време притисак турске силе био је толики, да је отуда потекао један од најважнијих догађаја српске народне историје.

(Наспоменице се)

Душан Он. Пойовић
протојереј

ПРАВИЛА ХРИШЋАНСКОГ ЖИВОТА

Будећи се у постельи, пре свега, помени Бога и на себе положи знамење Крста.

Без молитвеног правила, не почини проводити дан.

У току дана, свугде, при сваком послу, моли се кратким молитвама. Молитва - крила душе, она чини душу престолом Божијим. Сва сила духовног човека је у његовој молитви.

Да би Бог услишио молитву, није потребно молити се крајичком језика, него срцем.

Нико из окружења да не остане без твог искреног поздрава. Не одбациј молитве када непријатељ на тебе набације безосећајност. Ко принуђује себе, суве душе молитви, тај је виши од онога који се моли са сузама.

Потребно је да познајеш Нови Завет разумом и срцем, стално се поучавај. Неразумљиво не тумачи сам, него питај свете Оце. Свету Воду, са жеђу узимај на освећење душе и тела. Не заборави да пијеш.

Поздрав благодарствени Царици Небеској, Богородице Ђево, радуј се...изговарај чешће, барем сваког сата. У слободно време читај писања светих Отаца и учитеља духовног живота.

У искушењу и напасти, утврђуј псалтир и читај молебни канон Пресветој Богородици, Многим содерзим напастми...Она је наша Заступница.

Када демони одапињу своје стреле на тебе, грех ти се приближава, ти пој песнопенија Страсне седмице и Свете Пасхе, читај канон Исусу Сладчајшему.

Уколико не можеш певати или читати, то у тренуцима борбе помињи име Исусово: Господе, Исусе Христе, Сине Божији, помилуј ме, грешног. Стој пред крстом и радуј се плачем својим.

У време поста, пости, но знај да је Богу угодан пост не само тела, то

јест уздржање од греха, него уздржање ушију, очију, језика, а такође и уздржање срца од служења страстима.

Човек, приступајући духовном животу, мора да памти да је болестан, ум му се налази у заблуди, воља је више склона злу него добру, и срце ка нечишћу од клокоћућих у њему страсти. Зато је почетак духовног живота у стицању духовног здравља.

Икона Пресвете Богородице „Посредница за грешине“

Духовни живот је постојана, не-престана борба са непријатељем спасења душе: никада не спавај душевно, твој дух мора увек да буде бодар. Увек зови у помоћ твога Спаситеља.

Бој се саједињавања са греховним помислима које ти приступају. Сагласивши се са таквим помислима, већ си учинио грех о којем си мислио.

Памти, да не погинеш, потребно је имати најискреније покајање пред Богом: „Господе, опрости и помози, Духа Твога Светог, не одузимај ми.“

Стално моли: „Страх Твој, Господе, усели у срце моје“. Како је бла-

жен онај који има стални трепет пред Богом!

Сво твоје срце, без остатка, дај Богу и осетићеш рај на земљи. Не пре-бивај никада без посла, у празности. Црквене и празничне дане поштуј по заповеди Божијој.

Вера твоја, треба да се утврђује честим прибегавањем покајању и молитви, а такође општењем са људима дубоке вере.

Уведи себи помјаник, упиши тамо све живе и мртве, све који те не воле и који те врећају и свакодневно их помињи.

Тражи непрестано дела милосрђа и састрађајуће љубави, без дела је немогуће угодити Богу. Буди сунашће свима. Милост је већа од свих жртви.

Без неодложне неопходности, никада не иди, што је могуће мање говори, не смеј се, не љубопитствуј празним љубопитством.

Љуби свету усамљеност.

Све уврде отри, у почетку ћутањем, потом корењем себе, потом молитвом за оне који те врећају.

Најважније је за нас, научити се стрпљењу и смирењу: смирењем ћемо победити све непријатеље, зле духове, а стрпљењем, страсти које устају на душу и тело.

Не показуј на молитви никоме, осим Богу, своје сузе умиљења, ревност у спасењу.

Православног свештеника поштуј као Ангела, благовесника, посланог да те обрадује и да ти донесе избављење.

Опходи се са људима тако пажљиво, као са посланицима великог царства и пажљиво, као са ватром.

Свима све праштај и са свима са-сећај у њиховим страдањима. Не по-свећуј превише пажње себи, као ко-кошку јајету, заборављајући бли-жње.

ДОКТОРОВ САН

Ко овде тражи спокој, у томе не може пребивати Дух Божији. Чамотиња и пометеност нападају од недостатка молитве.

Увек и свуда призывај у помоћ Ангела свога.

Увек чувај срдачни плач о својим гресима, и када их исповедаш, да би се причестио Светим Христовим Тајнама, тихо се радуј свом ослобођењу.

Знај само своје непотребности и недостатке, а о туђим гресима, пажљиво се чувај да не мислиш и расуђујеш, не погуби себе осуђивањем других.

Не веруј било каквим, чак ни добрим својим жељама, пре него их одобри твој духовник.

Свако вече, исповедај Богу сва своја греховна дела и помисли у току дана.

Пред сном, помири се са свима појасним поклонима.

Нас зближавају са Богом туга, тескоба, болест, труд: не ропћи на њих и не бој их се.

Нико не иде на небо живећи срећно.

Што можеш чешће, са умиљењем срца, причешћуј се Светим Христовим Тајнама, ти само њима живиш.

Никада не заборављај, да је Он, Господ наш Исус Христос, близу, пред вратима, не заборављај да ће ускоро суд и плата, у који дан и час, никоме није познато.

Памти још и то шта је Господ уговорио онима који Га љубе и извршавају Његове заповеди.

Читай азбуку ову, хришћанине, не ређе од једном у недељи. То ће те окрепити на духовном путу.

Амин. И Господу слава у векове векова.

Молитвено са вама пребивајући
схилумен Савва
+1954.

Превео са руског
А.М.

Године 1925. лечио сам се код једног познатог у Америци (а потом у Паризу) доктора. Лечење је потрајало дugo, тако да смо временом о многим стварима разговарали. Доктор ми је између осталог испричао да је испочетка био неверујући као и већина данашњих лекара и природњака. Но, десило се да се на смрт разбодела његова вољена жена. Колеге-лекари сматрали су лечење бесмисленим. У крајњој немоћи он се ноћу усрдно молио: Господе, ако те има, спаси жену моју!

Ујутру је са пријатељем-лекаром (који је дошао да се увери у смрт болеснице) пошао у женину собу и нашао скоро здраву, а убрзо се она и савсвим опоравила. Сада живе срећно. Доктор је постао верујућим, и чак парохијанин једне од париских цркви. А ево шта ми је испричао на једној терапији код њега: „Сањао сам чудан сан о патријарху Тихону. „Као да се налазим пред неким великим пољем. Одједном чујем нечији глас: „Сад ће овуда проћи Пресвета Богородица!“

„Боже!“ помислих, „како ја грешни и покајани смем видети Богородицу!“ И много се уплаших. У томе тренутку зачу се некаква необична грмљавина и чудесни звукови. Ја сватих да то иде Царица Небесна и од страха падох ничице на земљу, јер сам се бојао да не умрем ако ја грешни видим Њено лице. Грмљавина или боље рећи некаква свечана тутњава све ми се више приближавала. И од једном опет чух глас: „Ево иде Божија Мајка за душу патријарха Тихона, заједно са светим Василијем Великим који му је много помагао за живота у управљању Црквом.“

Тутњава се потом удаљи и сан се прекиде. Пробудио сам се уплашен како се сећајући необичног сновићења.

Ујутру сам отишао код митрополита Евлогија (западно-европски) и испричао му све. И између осталог запитао га: „А откуд ту Василије Велики?“ Та како откуд! објашњавао је митрополит: „Патријарх Тихон се од монаштва звао Василије Иванович Белавин и носио је име у част св. Василија Великог.“

Јасно је да је сан био чудесан, већ и по овоме приласку, на још више су се запрепостили и доктор и митрополит када су сутрадан новине донеле вест да се 25. марта на Благовести Божијој мајци, ноћу упокојио у Москви, Свјатејши Патријарх Тихон. Значи да је доктор „видео“ сан у време саме његове конуме. Сада га он поштује као угодника Божијег.

Важно је овде приметити да се наши светитељи, имена којих су нам дана на крштењу, брину о својим имењацима не само када они живе у свету, него и онда када се они постригавају у монаштво и даје им се ново име и нови покровитељ. Дакле, прећашњи наш небески Анђео не престаје да промиšља о човеку који му је поверио приликом крштења. Ово тако мора и бити јер је монаштво покајно живљење. Покрајање је обнова благодати крштења, а пострижење за монаштво је такође обновљење и ојачање благодати крштења. И зато се нови иначки покровитељ само присаједињује основном небеском старателју даном Богом при крштењу.

Из „Усћомена“
мишройолија
Венјамина
(Федченкова, 1962.)

Превео:
Небојша Ђосовић

СЛОБОДА И ВЛАСТ

Религиозна слобода и државна власт: колико је у историји било недоумица, не-разумијевања и тешкоћа у разјашњењу њихових међусобних односа... И није свима лако да схвате да се слобода људи, грађана не само „овога“ свијета, састоји у томе да они, потчињавајући се овим или оним земаљским властима, а у исто вријеме и не потчињавајући се тим властима у овоме или ономе - могу испуњавати вољу Божију. Када се због нечега буни против неке власти овога свијета, хришћанин се не буни против природе те, од Бога дате власти, него само против њеног неправедног садржаја. У томе је суштина хришћанског личног, мудрог, далековидног односа према власти, за разлику од односа анархичног, самосног или апстрактног. Човјечанство је навикло или да се тупо потчињава свакој принуди, или да егоцентрично устаје против сваке принуде, па чак и против саме природе власти. Само се на слијепо и самосно супротстављање властима односе ријечи апостола: „Који се противи власти противи се Божијем установљењу“. Устајући против неправедног духа ове или оне власти, борећи се за враћање у свијету погажених Божијих закона, човјек, у суштини, штити самлик власти као Божије установе, коју је Бог дао на добро, а не на зло.

Власт се даје на Богослужење и на служење човјеку; власт се човјеку даје ради његове истинске слободе, а не ради устанка против Бога и не ради човјековог господарења над човјеком. Прва земаљска власт на земљи је власт родитељска. И дијете је позвано не само да јој се повинује, него и да је поштује: „Штуј оца својег и матер своју“. Ипак, чак и то право своје повиновање човјек, у неким случајевима, мора, па чак је и обавезан, да наруши, јер - „мора се повиновати вишем Богу, него ли људима“ (Дап, 5,29). Ако у односу на закониту и природну родитељску власт Јеванђеље заповиједа страшну, у чистом својем значењу, ријеч мржњу (односно, највиши израз одбацивања), тим прије човјек има право да свето „мрзи“, т.ј. да одбације, да не прихвата ону власт свијета, која њега или друге људе спречава и онемогућава да слуша по-

сљедњу власт и правду Божију. Такав је дијапазон слободе духа која је човјеку дата с висине! Али, па се слобода не рађа из егоизма људског, него из Божије љубави према човјеку и из узвртанте љубави човјекове према Богу. Самост треба везати ограничавањем (и „државним“, такође); чак и злим господарима апостол савјетује потчињавати се према властитој савјести (а не из ниског осјећања користи или због страха од казне) - тиме се васпитава унутрашња слобода служења прије свега Богу, у различитим условима. Инок у манастиру је призван да слуша чак и недостојног игумана („ако само он није јеретик“). Тако везана самост, егоцентричност човјека, отвара најбољи пут према слободи људског духа. Од тога истинска хришћанска кроткост, која не оправдава ропство и која не бодри насиљнике, јесте највише утврђивање људске слободе и силе духа.

Ако се пак не тражи права слобода, него егоистичка, и ако се пренебрегава воља Божија, зло се умножава. То ми видимо у историји. Само испуњавање воље Божије и умањење егоистичке воље, као остваривање љубави и послушање Богу, јесте истинска слобода. Некада је хришћански епископ поздрављао Атилу када је овај улазио у Европу: „Да буде благословен долазак твој, бичу Бога Којем ја служим, и нисам ја тај који ће тебе заустављати!“ Било би неправилно из овога извлачiti закључак да све атиле треба поздрављати таквим ријечима. Аеције и Теодориј добро су схватили како они треба да дочекају Атилу... Колико се пута земља, кроз такве људе који умију да разумију, чистила од „бичева“ који су престали да буду Божији. Добродошлица хришћанског епископа (дубока, по својем духовном садржају) није, наравно, ни од Атиле, ни од његових варвара, правила силу којој се забрањује супротстављање. Али Атила, у самој својој деструктивности, био је призван да учини нешто позитивно: да уразуми развратну Европу и да спржи сагњиљеле остатке древне цивилизације... Послије тог, може се рећи „асенизаторског“, у историјском аспекту посматрано, дјела, Атила је, заједно са својим варварима, као безаконита и нечастива власт, био изгнан, кроз људе, истом том силом Божијом, која је и њега „допустила“.

Жан д'Арк, борећи се против поробљивача свог народа, који су покушавали да у њеној земљи успоставе „закониту“ (чак и „хришћанску“) власт, слиједила је древним библијским примјерима и својим непосредним откровењима Духа, која је касније потврдила Цркву, чији су тадашњи слијепи представници умртвили њу саму. Али није у историји свако вријеме вријеме Жан д'Арк. То треба имати у виду. Није свако вријеме ни вријеме Димитрија Донског и преподобног Сергија. Далеко не увијек и далеко не сваки борац против неког друштвеног зла неизоставно носи у себи благодат истинске борбе. И не сваки човјек који има благодат личне борбе са злом има истовремено и благодат друштвене борбе са злом. Данас у свијету има, а и одувијек их је било, много таквих бораца, који, занемарујући благодатну борбу са својим злом, покушавају, ипак, да воде борбу са злом друштвеним, па чак и у свјетским размјерама. Од тога се зло само умножавало. Било је и људи који су у историји носили благодат друштвене борбе за правду и истину Божију, али је у историји било више безблагодатних и лицемјерних људских борби са злом и само „по ваздуху млатећих“ ријечи. То се односи и на наше вријеме, и не само на свјетовну, него и на црквену област.

Позивајући на повиновање државној власти, апостоли позивају на повиновање власти као таквој, датој на сазидање и на очување доброг сазидања. Апостоли зову на послушање ономе што је „од Бога“ (у историји је било и таквих фантазера, који су се гнушили сваке власти у свијету, који су били спремни да у свакој државној власти виде „печат ћавола“ и „сила антихриста“).

Апостол Павле у свим огранцима своје задивљујуће мисли изводи човјека из „дводимензијоналних“, материјалистичких односа према животу и уздиже га до области у којој постоји и трећа страна живота - дубина - и где се сав свијет већ види као озарен Божијом свјетлошћу. И само у тој дубини поимања свијета, као творевине Божије, мада и творевине која лежи „у злу“, али која, прије свега, лежи у Богу („вездје Сиј и вјса Испољњај“ - који је свуда и све испуњава), историја човјечанства престаје да буде само „погана“, потчињена само грешној људској или демонској вољи... Над сваком силом свијета увијек стоји

сила и воља Творца... И та виша сила допушта или благосиља ове или оне догађаје свијета, пројављујући људску слободу, откривајући циљ историје.

Када гледамо човјечију власт која је себи задала циљ да одбаци Божију власт у свијету, ми се питамо: каква воља покреће такву власт? Наравно, воља човјечија и демонска, односно, тварна. Али каква воља њу допушта на земљи? Злу вољу не трпи, наравно, воља која благосиља, него воља која је допушта, воља Божија, без које ништа у свијету не може да се деси. Да би се потамњеној свијести најизражајније показала одвратност зла, да би се огрубјели човјек научио да познаје вриједности више, вриједности вјечне, да би се свијет спасио од зла - ради тога воља Божија допушта у свијету ту „екстериторизацију“ обезличене гријехом људске свијести и зле воље, чије су посљедице и деструктивне стихије природе - буре, болести, епидемије, земљотреси, поплаве, катастрофе... Не благосиља Творац то болесно унаказивање хармоније живота коју је Он саздао, него га допушта, са ради човјека промислиteljnim циљем, са циљем да исцијели духовну унакаженост у људима. И само када схвati своју беспомоћност, слабост и смртност своју без Бога, човјек може наћи своје велико спасење у Богу... То се увидјети може само у свјетlosti вјечnosti. Много недоумица у душама изазивају толико горке за човјечанство тренутачне побједе зла у личном, друштвеном и општечовјечанском животу људи. Те „побједе“ зла, у суштини, јесу само његове посљедице. Њих Бог допушта да би се открило, да би се показало зло, и да би се срце човјечије одлијепило од пристраšћености ка брзо пролазним и неистинским вриједностима свијета. „Богатство противиче, не прилажи к њему срца“, - говори Писмо. И сав свијет, са својом славом, „протиче“. Све је превртљиво на овој земљи, али се тегобе у њему допуштају да би се показала, распалила у човјеку љубав према Жivotу Вјечном и према Ономе, у рукама Којег је сав Жivot. У свијету све мора да смирује човјечији титанизам, све је призвано да руши утопистичку, лажну вјеру људи у монгуност земаљског Раја без Бога, уред зла и смрти.

Екстериторизацијом смрти и зла које живи у срцима човјечијим мора бити по-

казана и учвршћена људска слобода надвладавања зла и смрти. Од тога су све тегобе свијета и све његове болести! Али оне не воде ка смрти, него ка слави Божијој (Јн. 11,4). Плуг разровљује земљу за зrna вјечности. Ланци мељу хљеб Живота, одвијају зрно од мекиња. Саздавши људску слободу (управо у њој положивши Свој „образ“), Творац допушта нашу самовољу, коју ми рађамо из наше драгоцјене слободе... Избор између добра и зла Бог само допушта, а избор човјечији Божије правде се благосиља. И управо у тој борби унутар саме слободе открива се сама суштина човјека.

Показивање унутрашњег зла, допуштање вањске власти безбожника, мате-

риалиста, који замишљају да преврате овај или онај народ или колектив људи у скакаоницу ратоборног материјализма у свијет - изазов је свим људима, не само дате земље, него и цијелог свијета. То је призывање цијелог човјечанства к Богу.

Допуштајући демонима да уђу у „свијење“ (слика усљавања зла у било какав колектив или државу), Творац открива пред очима људи реалност тог духовног, „невидљивог“ зла, у које многи још увијек „не вјерују“. Тиме се сваком човјеку

указује на неопходност устанка против демона таме, на неопходност облачења свог срца у Божанску Сјетлост.

Лично, колективно, друштвено и државно безакоње доводи се у историји до његових логичких и метафизичких консеквенција, да би се добро учинило још врелијим. „Топло-хладно“, пак, добро свој вријеме се „изблујава из Божијих уста“, лишава се у историји самог имена добра, и на смјену том неистинском, лицемјерном добру долази отворено зло, - да се прене, да се пробуди и устане срце човјечије! „Знам твоја дјела; ти нити си хладан, нити си врућ; о, када би ти био хладан или врео! Него, како си ти млак, а не врео или хладан, изблујавају те из уста Мојих... Кога Ја љубим, те разобличујем и кажњавам. И тако дакле буди ревностан и покај се“ (Откр. 3,15,19).

Схватање тога, да је ова или она физичка или социјална болест „допуштена“ с висине, не може, наравно, сметати најактивнијој борби против те болести. Као физичке, тако и социјалне своје болести човјек је позван да лијечи свим њему доступним средствима, очистивши претходно себе покајањем и преданошћу вољи Божијој. Нису лијекови, нису доктори сами по себи, нису хируршки ножеви ти који лијече човјека, друштво или народ, него је сила живота, која од Бога исходи она која исцјељује, живи, вакрсава непосредно и кроз лијекове, докторе, хируршке ножеве... Таква је теоцентрична свијест, толико потребна свима; од ње свој вријеме отпадају људи, и ка њој су они призвани да се врате.

Божија власт, за разлику од људске, не убија и не везује слободу човјекову, него ослобађа, виспетава слободу и усавршава је, лијечи је љубављу и истином. Човјек, ослобођен Логосом Божијим, високо се уздиже над пролазним властима и појавама овог свијета. И може се чути, како Истина, давајући крила посљедњој човјековој слободи, грми у грозним догађајима земље и тихо се склања над вјерном душом, напајајући је познањем оних тајни, које се не смију „испричati непријатељу“ - чак ни оном, који хоће да буде друг, али то још није постao.

Архиепискoй Јован
(Шаховској)

Дјечија страна

КРСТИО СЕ МАЛИ ЈОВА

Крстито се мали Јова,
Чиста, млада душа нова.
Крстито се Јова мали,
И анђела су му дали.

Крстито се и све ћуче
Мала јаћа, мало луче.
Баке, деке, ујка, чиче,
На ме личи свако виче.

И кумови гордо стије,
Милујући кумче своје.
Па се диче и ликују,
И јјевају нек сви чују.

Ал сви они и не знају,
У каквом је Јова сјају,
Дошао нам ешто Јова,
Дар и јаћа је Христова.

Крстито се мали Јоца,
Радосћ мајке, радосћ оца.
А он мио ја се смије,
Из душе му радосћ бије.

Крстито се Јова мали,
Родитељи засијали,
Радосћи се душом множе,
О хвала Ти добри Боже.

С. Ј. Г.

КРСТИЛА СЕ ЛЕНКА МАЛА

Добила је мала Ленка,
на крштењу свој анђелка.
Па се сада хвали, дичи,
На анђелка сама личи.

Добила је Ленка мала
На крштењу Богу хвала.
Ново руно, дивно име,
Поносисе сада с њиме.

Ја се зовем Ленка беба,
Добила сам дар са Неба.
Хришћанска сам ешто сада,
Из Христовог дјечјег стапада.

Поздрав шаљем Јову, бати,
Нек ћа Бога свуда прати.
Вукашину моме брати,
Који личи сав на брати.

А осјтим редом свима,
Били увјек с анђелима.
Нек Вас Бога штитиши прати,
И пресвейта Божја мати.

С. Ј. Г.

ОДГОВОР ВУКАШИНА

Вукашин је моје име,
Поносим се и ја њиме.
Крстен и ја јесам скоро,
Поручиши би нешто моро.

Хришћанин сам Србин ћрави,
Моја душа Христова слави.
На крштењу нисам јако,
Ко вас двоје, куко, ћлако.

Ја се мало ћравим важан,
Није затио што сам снајан.
Већ стио имам Теодоју,
И вољену секу моју.

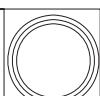
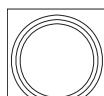
А вас двоје Ленче, Јојо,
Биши важан ја сам мојо.
Када вам се роди бати,
Биће вама ћад ћознай.

Што се ћравим важан вако,
И стио нисам ко ви ћлако.
Молила се моја сека,
Молитва је што велика.

Ја Вукасин имам Доју
Дивну незну сеју моју.
Затио вам се ћравим вазан,
И затио сам вако сназан.

С. Ј. Г.

Пустите дјецу нека долазе мени, и не браните им

Дјечија страна

СВЕТОСАВСКИ ТЕМАТИ

Исус Христос
рад Вање Тебића, 8 год., Вишиеград

СВЕТИ САВА

Велики жупан Стефан Немања и његова жена Ана имали су три сина. Најмлађи син Растко је рођен 1174. год. Чим је порастао родитељи га да- доше да учи јер је показивао не само велики таленат, него и љубав према науци. Растко је са својих 15 година добио на управу Захумље. Али њега државни послови нису занимали. Најрадије је одлазио у планину где је његов отац градио Студеницу. Кад се Растко једном приликом вратио из Хума, на двору су били светогорски монаси. Они су му дуго и лијепо при- чали о Светој Гори. Тада је Растко одлучио да постане монах. Родитељима је рекао да иде у лов, а отишао

Јована Ђоковић

је на Свету Гору, у манастир Вато- пед. Ни најбољи Немањини војници нису могли да врате Растка. Растко је примио монашко име Сава. Сава је био одушевљен испосничким живо- том. Дању је служио остале монахе, а ноћи је проводио у молитви. Заједно са оцем који се у међувремену замо- нашио и добио име Симеон, обновио је многе манастире, међу који је и Хиландар.Хиландар : изграђен да буде склониште српских монаха, вре- меном постаје расадник српске кул- туре, прва српска висока школа и центар средњовјековне књижевно- сти. Смрт Симеонова у очи 13. Фе- бруара 1200. дубоко је погодила Са- ву. Сава се враћа у Србију где наилази на вјерско незнање и културну за- осталост. Зато улази у народ као просветитељ и учитељ: подиже цр- кве и поставља крстове, учи свеште- нике и народ вјери и поштењу, прав- ди и љубави, искрењује зле навике и ружне обичаје, преноси у народ ко- рисна знања о привреди и начину жи- вота. Са ауторитетом владарског си- на и славом живота светитеља, Сава је имао огроман успех у свом прсвјети- тљском раду. Био је и вјешт полити- чар, чак је и два пута спасао младу српску државу од непријатеља. Сава је ишао на два поклоничка путовања, у Палестину и Јерусалим. У Трнову се озбиљно разболио и умро око по- ноћи између 26. и 27. јануара 1236. го- дине.Сахрану је обавио бугарски па- тријарх Јоаким. Савина борба за ду- ховну слободу и државну безбјед- ност, чини га веома важном личношћу у српској црквеној, културној и политичкој историји..

Пожар у Хиландару

Пићах Бога драгоћа
заштито дође пожар
да заћали Хиландар.

Да узнемири монахе
који се Богу моле
за нас грешине.

Ја се мала
не могу пропити Богу
али шта могу кад ми сузе теку.

Само се можемо молити
да се тако сирашно нешишо
не йонови.

Даница Мркајић
10 год., Пале

СВЕТИ САВА ЖИВОТ И ДЈЕЛО

Свети Сава је рођен око 1175 године, као најмлађи син жупана Стефана Немање. На очевом дворцу је остао до 1191 године, када је са око 16 или 17 година побјегао на Свету Гору и замонашио се и добио име Сава. То Савино одрицање кроз монашки (живот) завјет од свега пролазнога овога света га је духовно на- дахнуло да живи као праведник и као хришћанин. Током свог живота Свети Сава је учинио многа добра дјела као што је подизање манастира Хиландара који је постао центар духовног и књи- жевног рада. 1219 год. Свети Сава је по- стао Архиепископ, поглавар самосталне српске цркве са сједиштем у манастиру Жичи. На црквено - народном сабору 1220. год. у Жичи, основане су нове епи- скопије, и одабрани нови епископи, Са- вини духовни ученици. Савином раду је било дosta противљења што је превази- ћено Савним даљим радом и разумјева-

јер је таквих Царство Божије.

Дјечија страна

СВЕТИ САВА

њем за духовне потребе свога народа. Српска црква је убрзо стекла добар углед и положај, захваљујући и значају два Савина путовања, 1229 и 1234 када је посетио источне патријашије и апостолске цркве Јерусалима, Александрије и Антиохије а у повратку и Никују и Трнову у Бугарској. Свети Сава је написао Карађијски типик, Хиландарски типик, Студенички типик, велико дело Житије Светога Симеона. Савино непоновљиво дјело Законоправило. Овим документом, Србија а самим тим српска црква су постала правно уређене. Трајно и не пролазно дјело Светога Саве није само у томе што је постао Божији човјек, већ што је он иза себе оставио многа дјела. Свети Сава је умро 1236., а 1594. његове мошти су пренете на Врачар у Београд, где су их исте године Турци спалили. Свети Сава, хвала ти за све, јер твоје дјело је што су Срби први пут добили црквено - духовну самосталност и постали духовно зрели и самостални.

Јелена Јањић

Растко Немањић је рођен 1174. године. Отац му је био велики жупан Стефан Немања а мајка му се звала Ана. Растко је имао два брата, Вукана и Стефана. Када му је било петнаест година отац му је на управу дао Хум. Међутим Растка нису привлачили државни послови. Он је желео да оде на Свету Гору и да се замонаши. Приликом једне посјете својим родитељима, Растко је на двору затекао светогорске монахе. Знао је да га родитељи не би пустили да оде на Свету Гору, па их је замолио да га пусте у лов на јелене. Они су му то дозволили. Те ноћи је са малим бројем пратилаца и једним руским монахом побјегао на Свету Гору. На Светој Гори се замонашио и добио име Сава. Његов отац Стефан Немања је 1196. препустио власт средњем сину Стефану. Отишао је на Свету Гору код сина Саве. Замонашио се и добио име Симеон. Сава је заједно са оцем обновио манастир Хиландар. Обнова Хиландара је веома важан догађај у историји српске цркве и српске културе. Симеон је умро 13. Фебруара 1200. године. Очева смрт је била велики губитак за Саву. Али је наставио са још већом пожртвованошћу на унапређењу монаштва, не само у Светој Гори него и у Србији. У четвртом крсташком рату, крсташи су плачкали манастире и вршили насиље над светогорским монасима. Сава се бојао за очев гроб, па је пренео тијело у Хвосно. Остао је у Србији и неуморно је ширio хришћанску веру. У свом десетогодишњем просветитељском раду је учинио духовни препород у Србији и створио основу самосталне Српске Цркве. Подизао је цркве, учио свештенике и народ вери и

поштењу, правди и љубави. Искрењија је зле навике и ружне обичаје, преносио је у народ знања. Сава је 1219. године отпутовао у Никују и добио дозволу за оснивање самосталне српске Архиепископије. Он је проглашен за првог српског Архиепископа а за седиште је изабран манастир Жича. Да би се духовно још више обогатио, Сава је 1229. године кренуо на прво своје ходочашће у Палестину. Откупио је и подигао неколико манастира и у њима насељио српске монахе. Кад се вратио није био задовољан ситуацијом у Србији. Због тога је сазвао сабор у Жичи 1233. године и дао оставку на управу српском црквом. 1234. године је кренуо на друго ходочашће у Јерусалим. По повратку у Трнову се разболио. У Бугарској патријашији је примио Свето Причешће. Уз последње речи „Слава Богу ради свега“ умро је око поноћи између 13-14. јануара 1236. године. Мошти су из Трнова пренешене у манастир Милешево, задужбину краља Владислава. После смрти је проглашен за светитеља...

Лара Максимовић

Пустите дјецу нека долазе мени, и не браните им

Дјечија страна

ЖИВОТ И ДЕЛО СВЕТОГ САВЕ

Растко Немањић је рођен око 1174. године као најмлађи син Рашког владара - жупана Немање и деспотице Ане. Растко није желео да буде владар, а главни циљ његових мештања је била Света Гора. Једног дана заједно са Светогорским монасима бежи на Свету Гору, где се замонашио и добио монашко име Сава. 1197. године Савин отац одлази код сина и, заједно обнављају опустјели манастир Хиландар, и посветише га Ваведењу Пресвете Богородице. Оснивање Хиландара је имало велики значај за српску цркву и српску књижевност. Сава се 1207. враћа у Србију да измири завађену браћу, а са собом доноси и очеве мошти и сахрањује их у манастир Студеницу. Тако је почeo просветитељски рад Светога Саве, подиже цркве и описмењава српски народ. Половином 1219. године српска црква захваљујући Светом Сави добија самосталност и независност, а Сава је изабран за првог српског Архиепископа. Тада Сава одлази у манастир Жичу који је изабран за сједиште српске Архиепископије. Желећи да се још више обогати Сава 1229. године креће на прво поклоничко путовање на Исток. Послије свог другог поклоничког путовања у пролеће 1234. године Свети Сава одлази у Бугарску престоницу Трново. Ту се разболио и умро око поноћи између 13. и 14. јануара 1236. године. Савино тијело је пренесено из Бугарске у Србију, и сахрањено у манастир Милешево. Дан његовог успења, тјелесне смрти, слави се 14. по старом, односно 27. јануара по новом календару. У деветнаестом веку дан Светога Саве је одређен као школска слава. Свечаност се обавља у школској згради уз присуство ученика и професора. При освећењу славског колача, држе се прикладни говори и изводи се богат културно-уметнички програм. Свечаност обично почиње пјевањем, „Химне Светом Сави“.

Бедрана Ждрало

„И ОВАЈ ТРЕН ЈЕ ПРОШЛОСТ“

Одакле да почнем када се све врти у круг?

Ја сам само једна у бескрају, која покушава пронаћи смисао свог постојања, смисао живота, нешто чему сви тежимо, а што је тешко ухватљиво бар у овом животу - потпуну срећу... Али, реалност посебно данас сасвим другу причу пише. Вријеме се мјења, плашим се на горе. Сви ми лутамо изгубљени у овом свјету, тражимо неке своје животне циљеве, а не видимо и не схватамо да нам је једини спас Створитељ свега, Творац неба и земље, нико други до сам Бог. Њему треба да посветимо свој живот и да у њему кроз њега видимо смисао нашег постојања. Ко сам ја да говорим о свему томе?! Само једна у низу недостојних, грешних, која светлост воли а тамом ходи, која моли за оправштја старих грехова, а нижу се нови. Гледам у небо и као да само горе, у тој пловетној чистини налазим мир и спокојјер доле на земљи је одавно постало ледено, и као да нека језива слутња трепери у ваздуху и не да, да у будућност гледамо ведрије. Без обзира на све, молим за спасење онога што је највредније у нама, онога што једино од свега на крају остаје, за душу. Некада осјетим бол у грудима, низ лице се откине и склизне капљица, затим још једна, тако се нижу, сливају у језеро и као да спирају грјехе лако лjepljive за моје срце. У мени тада настаје нека угодна топлина, мир и испуњење... Молим за све људе: праведне и грешне, срећне и тужне, сиромашне и богате, здраве и болесне и све друге, јер сви ми ходамо истом земљом и све нас грије исто сунце. Али то сунце постаје тамно због тежине наших гријехова и да ли ико осјети да нас слабије грије или некада превише пржи? Да, осјетимо или не желимо признати то себи, примјећујемо да нас природа опомиње, да и њу боле наши

гријехови. О преблги Боже, да ли чујеш мој ништавни глас и да ли видиш мене оваку малу како молим за мјесто крај твојих ногу у царству твом небеском?! Све ово је пролазно и овај трен је прошлост! Данас удишемо живот пуним плућима, а сутра смо прах у свемиру, али ипак живимо са надом да ће наш живот трајати вјечно. Нада постоји увјек негдје у нама, јер да ње није све би било сиво, без икаког смисла. Када све изгубимо она остаје. Ту је љубав, као нешто најљепше и најјаче на свјету, која побјеђује све препреке, претвара таму у свјетлост... Гајимо и јачајмо ове три врлине: љубав, вјеру и наду подкрепљујући их молитвама. Будимо истрајни, издржљиви и праведни у свему и не узимајмо превише на себе бриге овога свјета, ту је Бог нека буде све како Он каже. Крст у рукама, молитва на уснама, вјера у срцу - то је оно што нам највише треба...

Драгана Вељковић,
Соколац

„СЛАБА АЛИ ЈАКА“

Сузе су све штно желим сада
Да исилачем бол у грудима
ојросиши ми Боже али ја не вјерујем више
људима
не вјерујем, а ћаси се и последња нада.

Свемоћни! Само у ћеби вјера заувјек
осијаје
сви су ме издали, ранили без милосрдији
не могу више овако, превише је, досија је
молим за себе, молим за њих, ојросиши,
ојросиши.

Лујам као скитниција сјазама живота
чешћо изгубим свој јуј, али да исијрајо
до краја тражим
несијаје снаѓе, душе се бори
али је вјером, молитвом снајим.

И нећу више да причам о себи
као свака причаш моја је ћама
немоћу више да вјерујем људима
не треба ми нико осијају сама.

Драгана Вељковић
Соколац

јер је таквих Царство Божије.

АВВА МАКАРИЈЕ

Авва Макарије, док је пребивао у пустињи Панеримосу, беше једини отшелник у њој, док је нешто ниже била друга пустиња са мноштвом монаха. И док је старија једном посматрао пут, угледа Сатану у људском облику како, пењући се, пролази кроз њега; а изгледало је како носи везени огратч од избушеног платна, а из сваке рупе је висила бочица са уљем. И рече му велики старија:

- Куда ћеш?
- Овај одговори:
- Идем да посетим браћу.

А старија рече:

- А за шта ће ти те бочице?

Овај одговори:

- Носим понуде браћи.

А старија рече:

- Зар све то?

Он одговори:

- Да; ако се некоме не свиђа једно, носим друго; а ако ни то, дајем друго; нешто од овога ће му се допасти.

И рекавши то, отиде. А старија настави да посматра путеве, док се овај не врати. И када га виде, старија му рече:

- Да се спасеш.

А овај одговори:

- Како се ја могу спасити?

Старија му вели:

- Зашто?

А овај рече:

- Јер су сви постали груби према мени и нико ме не прихвати.

Старија му вели:

- Зар немаш тамо ни једног пријатеља?

Овај одговори:

- Да, имам тамо само једног пријатеља, па ме макар он слуша, а када ме види окреће се као мотовило.

Старија му вели:

- И како се зове тај брат?

А овај одговори:

- Теопемпт.

И рекавши то отиде. А авва Макарије устане и пође у доњу пустињу. А када то монаси сазнају узму палмове гранчице и изађу му у сусрет. И сваки од њих се припреми, мислећи да ће старија завршити код њега. Али он запита ко је тај по имену Теопемпт, који беше на гори. Па када га пронађе, уђе у његову келију. И Теопемпт га радосно прими. А кад поче да бива слободнији пред старцем, овај вели:

- Како је са твојим стварима, брате?

А он рече:

- Твојим молитвама, добро.

Вели му старија:

- Пости до вечери, извршавај свој подвиг и изговарај Јеванђеље и друга Писма, па ако ти дође помисао, никада не гледај доле, већ увек горе, и Господ ће ти одмах помоћи.

И закрстивши брата, старија пође у своју пустињу.

И посматрајући опет низ пут, угледа оног демона, па му вели:

- Где опет идеш?

Овај одговори:

- Да посетим браћу.

И отиде. Кад се врати, рече му светитељ:

Старија вели:

- Не нападају ли те помисли?

А он рече:

- Сада сам добро. Јер се плашио да каже истину. Старија му вели:

- Ето, колико година сам подвигник и сећам се свих, па и мене старија узнемираша дух блуда.

Теопемпт одговори:

- Заиста, авво, и мене.

А старија стаде говорити како га тобож нападају и друге помисли, док га није наговорио да се исповеди. Затим га упита:

- Како постиш?

А овај му каже:

- До деветог часа.

- Како су браћа?

Овај одговори:

- Лоше.

А старија упита:

- Зашто?

Он одговори:

- Сви су они груби, а највеће зло је у томе што се и онај којим је био послушни пријатељ, не зnam како, окренуо од мене и не слуша ме ни он, већ је постао грубљи од осталих; и заклех се да нећу ступити тамо, док не прође доста година.

И рекавши то отиде, остављајући старија. А светитељ уђе у своју келију.

„СТАРЕЧНИК“

ОРГАНИЗОВАНО ЗЛО

Никада још човечанство није знало за такве ужасе по дубини и размерама зла, као што је то било у XX веку. Но, организовање лагера смрти-Гулага и Аушвица, судећи по ономе што видимо данас-било је само увод у данашње и сутрашње зло.

Никада још зло није било тако очигледним и никада реакција на њега није била тако слабом. Много пута смо говорили о томе да је зло данас постало отвореним, дакле иступа не прикривајући сеничим- као што је то оно обично чинило. Вероватно због тога што је постало свесно своје снаге. И друго, што је још страшније- то је одсуство противљења злу, својеврсна СИДА- синдром стеченог имунодефицита, када организам (у овом случају: друштвени и чак црквени) нема снаге да се супротстави ни најмањој инфекцији. Треће, зло постаје као никада пре организованим и то у светским размерама. У том смислу су комунизам и фашизам били само проба. Најновија техничка достигнућа омогућују да у једном трену свака лаж и непристојност могу ући у све домове и тако поразити читаво човечанство. При томе, организовано зло има у својим рукама таква моћна средства да може „очистити“ читаве земље, ако се исте појаве као препреке на његовом путу, као што је то био недавно случај са Србијом.

Поред тога, сада сви говоре, нарочито после приказивања на CNN- рушења руског парламента 1993 године, рата у Персијском заливу, бомбардовања Србије и организованих терористичких атака на Америку- да нас је савремена електронска техника довела до тога да ми више не разликујемо масовно ракетно уништавање људи од компјутерских видео- игри! И само онда када нека нова страшна свидепост шокира, масе гледалаца се стресају и неки од њих мењају ТВ- програм.

Ко још сумња у то да је организовано зло- јавни доказ близине присуства онога

који све ово организује- „човека безакоња“!

Може се видети да се при Стаљину није извршило уништење дела народа, а последњих година код нас се врши уништавање читавог народа. Но, најстрашније није у томе. Ново је то што је зло управљено главним делом на уништавање личности. Приближава се век гомиле. А све што је у том погледу било раније само су праузори. И зло ће гурнути своје вође у своје рушење. У масовној свести већ је унедрено оно што мора одређивати личност човека- бити као сви.

Бити као сви, као цело човечанство- то је највеће човеково достојанство када је реч о добру и правди- о томе што одређује на самоме делу личност човека.

Човек је онолико човек, колико он живи по добру и правди. И на крају крајева по благодати Христовој. Бити као сви- по хришћански значи бити са Џрквом и са Христом.

Овде се врши ћавола подвала. После комунистичке чопоративности (стадности- рус.) наступила је друга епоха- чопоративност својштвог греха, тј. учествовање у греху као и сви. Богомдана живот замењује се компјутерима и видео- играма. Јуди могу бити и вештачки саговорници којима није потребна жива реч.

Ова нова општа атмосфера може постати јачом од стида, савести и Бога. Сваки грех брише прте јединствености и непоновљивости човека. И тамо где се масовном свешћу- живот без Бога, без стида и без савести прихвата као норма, врши се уништавање личности! Све ово се врши под видом „слободе индивидуума“, но довољно је само погледати на моду да би се схватило да се све чини као по команди: сви треба да буду са голим стомацима и истетовирани. И најглавније, сви морају бити „слободним личностима“ за које не постоје никакве моралне и религиозне забране. Причали су ми да НТВ (национална ТВ у Русији прим.

прев.) у време школских распуста приказује програм под називом „То раде сви“. Молим за извиђање што о томе морам да говорим; било је приказано оно од чега су се згрозили многи гледаоци: детаљно приказивање различитих полних изопачености са свим натуралистичким подробностима.

„Деветогодишње порно звезде“

„Сексом се треба занимати од 8. године“- такви су код њих наслови у новинама. Какве они хоће монструме да одгаје? Вампире који ће један другима крв пити и клонирати се. Изгубљени су сви орјентири.

Уистину сиљеције су страшније од разрушитеља. Разне могу бити горме геноцида. Сада све чине да униште радост рађања деце. Нико више не говори да је дете- срећа. Нема више култа детета. Све се чини као да деца и њихови проблеми уопште не постоје. Постоје само два наестогодишње проститутке. Развраћавање деце је најдубљи ћаволизам, ћаво нема већег циља од развраћивања и погубљивања чистих душа. Као што су при Стаљину у лагере упућивана деца „народних непријатеља“, потенцијални осветници тако сада хоће да сву децу претворе у духовне смртнике, да не би могао нико да устане за руски народ.

Како преодолети ово раствање у сумпорној киселини?

За ово треба бити личност. „Просечан човек“ у овој атмосфери не може да преживи. Личност је само тај који је са Христом, ко је причастан Његовој крепости, Његовој љубави, Његовој благодати. Наступа време нових жалости (невоља) и нове верности Богу. „Не бој се, мало стадо“- Господ не губи власт никада. За Бога нема ничег немогућег, само када би ми били са Њим.

„Руски дом“ 7/2002
превео: Н. Ђосовић

ШТА ЗНАЧИ ПОМИРИТИ СЕ СА СВИМА

Откуда узети снагу и пре свега разумевање да би се могло опрости тионима који чине геноцид над народом, насиље над нашом децом, морално и физичко убијање младежи, издајство Русије? Зар је могуће иако помирење са непријатељима Божјим и непријатељима Отачества?

Св. Јован Шангајски и Сан француски каже да је то ипак могуће. У беседи о Страшном Суду он описује карактер миротворачке делатности антихриста. Антихрист ће „чинити свима што им је пријатно под условом - одобравања његове делатности и признавања његове врховне власти. Он ће допустити могућност живота цркве, дозвољаваће њена богослужења и изградњу предивних храмова под условом признавања њега као „врховног бића“ и поклоњења њему. А у њему ће бити лична мржња према Христу која ће се хранити атмосфером овог општег мира. Он ће живети овом мржњом и радољиво се одступању људи од Христа и Цркве. Биће масовног одступања од вере, при чему ће многи епископи променити веру, а као оправдање на водиће изванредан положај цркве.“

„Тражење овога мира (компромис) биће карактеристичним настројењем људи - каже светитељ Јован - Истинско исповедање ће исчезнути. Људи ће префињено оправдавати своју наду на умиљато зло (обратите пажњу како светитељ назива свет „човека безакоња“). Умиљато зло ће подржавати овакву општу настројеност у људима који ће се радовати овом помирењу и навићи се на одступање од правде и сладост компромиса и греха.“

Дакле, важно је којом се ценом до стиже мир. „Антихрист ће све дозвољавати људима само да они падну и поклоне му се“. Ово није нови начин

успостављања свеопштег мира. Римски императори су били спремни да дају слободу хришћанима само да они признају божанственост њихове врховне власти. Они су мучили хришћане само зато што су они исповедали:

„Једноме Богу се поклањај и Њему једино служи.“

А какви су плодови овог мира? Када „му се сав свет буде поклонио, тада ће он открити лице своје мржње према Христу и хришћанству.“ Ето чега ми треба да се сетимо у Прашталну недељу пре него се помиријмо са свима.

Монахиња Ана (Тепљакова) ми је причала о протопревзивтеру Михајлу Польском - сведоку славе Руске Цркве, и састављачу два тома житија новомученика. Једном је двадесетих година, код њих у храм на недељу праштања дошао да служи епископ

Антоније (Грановски), обновљенац. „Пун је храм био народа“ причала је матушка Ана „и баћушка Сергије, настојатељ храма је саслуживао, та-коће и отац Алексије. А отац Михајло није дошао да служи. По њега су послали - он не иде. И по други пут га позивају но он се није одазвао да служи са Грановским, вечерњу Прашталне недеље. А кроз недељу дана су га ухапсили.“

Истинско праштање је немогуће без исповедања пуноће вере и истинско праштање је немогуће без живота по вери, без одбацивања сваке лажи и свакога зла. Што човек дубље живи духовним животом а то значи што више сазнаје како је страшан грех и тим јаче он потребује праштање од Бога и од другог човека. И утолико је лакше спреман да оправсти.

Драги пријатељи! Ми са вама нисмо просто Браћа и сестре у Христу, ми смо браћа и сестре по несрећи греха, блиски једни другима том везом која нас обједињује као грешнике. Као што се каже „сва Црква је Црква оних који се кају и пропадају.“ Испунимо се састрађањем једни пре-ма другима и молимо Бога да нам свима оправти. Свака немоћ другога открива и моје сопствено несветло лице и моју беспомоћност и крхкост. И наше покајање и наше ревновање за правду Христову помаже нам да схватимо: чако и ако човек погреши једном или двапут, или седам пута седамдесетседам пута, није тачно да ће он увек грешити. Опростимо један другом. Ад - то је прошлост која испуњава садашњост, уништавајући је тамо где нема праштања.

Ми смо призвани да схватимо две ствари. Прво: да је праштање немогуће тамо где нема признавања греха; и друго: праштање је немогуће ако оно неисходи од Бога.

Одрицање греха чини праштање у крајњој мери излишним. Ми живимо у свету, где се све чини да се избрише у масовној свести и сам појам греха и пониште Заповести Божје и морални закон. Ако више не постоји морални закон, то не постоји ни грех и неразумљиво је о каквом праштању може бити реч.

Не треба да будемо обманути тиме да се врло често у наше лукаво времем одрицање греха врши чак признавањем греха. Ми сви без изу-

Наша душа и психа палог човека је тако испуњена самооправдањем или како се сада говори „има толико механизма одбране“, да је наше праштање као камелеон. Оно може примати боју сваког окружења и мимикрирати у псеудопраштање, чак и до потпуног губитка својег лица. Ово може присуствовати у нашим личним односима једних са другима и у нашим оценама догађаја и лица у којим се открива савремена Апокалипса.

зетка у овој или оној мери нарушавамо заповести Божје. У Св. Писму је речено: нема човека који није сагрешио.“ (З Џар. 8,46). И уколико сви тако поступају грех није страшан и он већ као да није грех.

Савремени човек често иште по-мирење да не би био захваћен непријатним, негативним осећањима и да неби себи компликовао живот. Ово значи „праштати, не праштајући“, обмањивати и себе и друге. Страшније од свега као и увек је равнодушност, правити се ако да је све у реду. Жеља да се не види човек, да се он заборави, мислити да се оправди окретањем од човека и затварањем срца. Но горчина која остаје може прерasti у мржњу.

Као што је у покајању опасније од свега самоправдање, тако је и овде.

Да би оправстили човеку који нас је увредио, треба почети од малога - осмелити се да се погледа у оно што се додило. А надаље постарати се да се увиди све у стварном светлу и реалној димензији, ни у коме случају не чинећи од муве слона, да се огањ непријатељства и презирања не би преметнуо на све људе и све вредности.

Драгоценије од свега је учинити први корак ка другоме и тај корак ће бити чврст ако ми пођемо, потишући сваки грех. Тако и ступимо у Велики пост, и тако идимо читавог живота; као што кажу Св. оци: макар и пузећи, али туда.

Ми знамо да је немогуће решити било који озбиљан проблем без љубави и постоји само једно средство против мржње - љубав. Само на то-

ме путу происходи постепено рађање љубави, као преображај гусенице у лептира. Пост и молитва су два крила. То је потпунा промена (таква је тајна покајања), то је умирање за себе, но оно даје крила!

Праштање је чудо. Оно се твори Богом из ничега. Ми увек говоримо да се за недељу праштања треба унапред припремити. Но, праштање није резултат припреме, ма каква она била. Праштање се не може саздати. Оно пониче из ничега. Оно је благодат. Овде је тачка нашег личног додира са Богом, и са Крстом, јер „где се умножио грех тамо изобилује благодат“. И ова благодат нас преображава и чини другима. И само примивши од овог живота са сувишком, ја могу штедро давати другоме. На са- моме делу, како се молити за оне који нас убијају, ако праштање не исходи од Бога? То је Божји дар, а не наше достигнуће. Зар се наше помирење једног са другим утврђује у Св. тајни исповести - тајни покајања и у току Великог поста оно треба да буде нарочито дубоким.

Ето висине праштања - обретања Господа и један другог у Њему. Помирење које има за циљ само земаљско, на крају крајева своди се на тајну антихриста, на причу о злим виноградарима у којој се каже: „Ово је наслеђник. Ходите да га убијемо и да присвојимо наслеђство његово.“ (Мт. 21, 38). Њих већ не интересује Христос него само вредности које је Он оставио.

Говорити да треба окренути леви образ кад нас ударе по десном - је најчистији идеализам, маштарија, уколико верношћу правди Христовој не отворимо себе љубави Христовој, мученог због осуђивања свих неправди света и ако не примимо благодат Бога, који је већи од срца нашег, како каже св. Јован Богослов (1 Јн. 3, 20).

Руски дом, бр 3/2003

СТАРАЦ ЈОСИФ СПИЛЕОТ ИСИХАСТА

Писмо 24.

ТЕ ВЕЧЕРИ БОГ МИ ЈЕ ПОКАЗАО ЗЛОБУ САТАНИНУ

Немој се чудити, чедо моје, тако се дешава са монасима. Монашки живот је не-престано мучеништво. Најслађи Исус спознаје се у тескобама. Чим га потражиши, Он ће ти послати тескобу. Његова љубав се налази усред страдања. Показује ти мало меда, испод којега је скривено читаво складиште горчине. Претходи мед благодати, а следи горчина искушења.

Када жели да ти пошаље патњу, Он те извештава и, као гласоночу, шаље ти одговарајућу благодат. Као да каже: „Буди спреман! Гледај одакле ће те напасти и ударити непријатељ.“ Тако почиње твоја борба и битка.

Пазида се не уплашиш! Не чуди се кад „загрме топови“ и одважно стоји као Христов војник, као прекаљени борац, као храбри ратник. Овај живот је бојно порпиште. Починак ћемо наћи „тамо“. Овде смо у изгнанству, „тамо“ је наша истинска отаџбина.

Зар ти раније нисам говорио да сам на почетку пуних осам година ратовао са демонима? Сваке ноћи - љута битка, а дању - страсти и помисли. Долазили су са сабљама, пијуцима, секирајућима и лопатама.

„Сви на њега“, узвикували су. Било је то мучеништво.

„Похитай, Пресвета Богородице“, викао сам. Ухвативши једног, њиме бих ударао друге. Али сам поломио руке о зидове.

У посету нам је случајно дошао један познаник из света. Те ноћи, оставио сам га да спава у мојој колибици. Демони су, по свом обичају, дошли код мене и почели да њега ударају. Човек је почео да вришти, обузео га је ужас и само што није полудео. Одмах сам дотрчао.

„Шта се догодило“, упитао сам.

„Демони само што ме нису удавили“, одговорио је. „Ударали су ме штаповима!“

„Не плаши се“, рекох му, „то су били моји, али су ноћас грешком повредили тебе. Не бој се!“ Приповедао сам му најразличије занимљивости да би се примирио. Али је било немогуће. Није виште био у стању да остане на том месту мучеништва. Онако преплашен, гледао је лево-десно и замолио ме да оде. Негде око поноћи, одвео сам га у Свету Ану и вратио се.

Живели смо тада на Светом Василију.

И тако после осам година свакодневног ударања штапом да бих угушио телесну битку, од поста којег сам држао, бдења и других подвига, ја сам се, претворио у леш. Разболео сам се. И очајавао мислећи да виште не постоји нада да ћу победити демоне и страсти.

Једне ноћи, док сам седео, отворила су се врата. Не дижући поглед, ја сам погнуте главе, творио умну молитву. Мислио сам да је ушао о. Арсеније. Затим сам доле осетио неку руку која ме побуђивала на насладу. Отворио сам очи и угледао демона блуда, оног шугавог. Био сам толико бесан да сам се као пас бацио на њега и зграбио га. Осетио сам додир његову длаку као свињску. Ишчезао је. Смрад се ширио свуда унаоколо. Од тог тренутка, заједно са њим ишчезаје и телесна битка. И постао сам као беба у великом бестрашћу.

Те вечери, Бог ми је показао злобу сатанину.

Налазио сам се веома високо, на једном прекрасном месту. Доле се налазила велика равница, а недалеко од ње море. Демони беху поставили на хиљаде замаки. Туда су пролазили монаси. Када би падали, замке би једнога хватале за главу, другога за ноге, некога за руке, а некога за одежду, за шта год би стигле. А змај из бездана држао је главу изнад морске воде и бљувао пламен из чељушти, очију и носа, радујући се и веселећи паду монаха. Видевши све то, ја сам га проклињао.

„О, змају из бездана! Зашто нас обманујеш и постављаш нам замке?!“

Дошаоши себи, осетио сам и радост и жалост. Радост, јер сам видео замке ћаволске. Жалост, због нашег пада и опасности која нам прети до краја живота.

Од тог доба, задобио сам велики мир и молитву. А онај се, међутим, не смирује. Подстакао је људе против мене. Због тога ти и пишем, да бисте ти и остала браћа показали трпљење.

Ако хоћеш да победиш у овом животу има да се бориш, и то није шала! Ти ратујеш са нечистим духовима, а они на нас не бацају слаткише и бомбоне, него оштрутанад која усмрћују душу, а не тело.

Али се не жалости. Не тугуј. Ти имаш помоћ. Ја те придржавам. Заиста сам те синоћ видео у сну, заједно смо се узносили ка Христу. Према томе, устани и потрчи за мном.

Само буди опрезан, јер си видео замке ћаволске. Тешко ономе, ко се у њих ухвата! Неће му бити лако да се ишчупа из тих канци!

Најзад, ма колико да он то жели, ћаво не може сам да нас погуби уколико ми сами не садејствујемо у његовом злу. Исто тако, ни Бог не може сам да нас спасе, уколико и ми не постанемо сатрудници Његове благодати у нашем спасењу. Бог увек помаже и увек стже на време, али хоће да се и ми потрудимо и да учинимо онолико, колико можемо.

Зато не говори да ниси узапредовао, зашто ниси напредовао и слично. Напредак не зависи само од човека, чак и ако он то хоће, чак и ако се усрдно труди. Сила Божија, благодат Његова благословена, све чини када од нашега прими. Она подиже палога и управља збаченога.

Из свега срца преклињимо Бога нашег и Спаситеља да дође, да укрепи одузетога, да вакрсне четврородненог Лазара, да подари очи слепом и да нахрани изгладнелога.

НЕКИ НОВИ ПОКРЕТИ У ПРАВОСЛАВНОЈ ЦРКВИ

Има у православном свету данас појединачних теолога који наивно и лакомислено трче да загрле свет „Христовом љубављу“, не узимајући у обзир да тај исти свет не жели њихову љубав, исто као што није желео ни Христову. Сетимо се речи Господњих: Јерусалиме, Јерусалиме, који убијаш пророке и засипаш камењем послане теби! колико пута хтедох да скупим чеда твоја, као што кокош сакупља пилиће своје под крила, и не хтесте! (Мт. 23,37)

Од таквих наших теолога, којих на жалост, под утицајем идеје модерног доба комуникација и „глобалног села“ има и међу свештенством па чак и међу епископима, слушамо на пример, „како је екуменизам у реду, само треба да се договоримо да прихватимо истину и будемо једно у Христу!“ Или се пак позивају на хуманизам, сматрајући да је важно и дољно бити човек, онаквим какавим га је Господ створио.

Ови наши теолози наивно сматрају да би својим учешћем у таквим покретима они могли да промене њихов правац и суштину и да их „оправославе“ т.ј. да их учине православнима тако што би њихове присталице разумеле и прихватиле истину. У оваквим изјавама и размишљањима постоји добро прикривена рационалистичка гордост и уверење да су они способни да убеде остали свет који је на погрешном путу, тако једноставно као што мисле да су њима једноставно „ствари јасне“ у вези екуменизма или хуманизма. Као да су заборавили на изричito упозорење самога Христа: Опомињите се ријечи коју вам ја рекох: није слуга већи од господара својега. Ако мене изгнаше, и вас ће изгнati; ако моју ријеч одржаше, и вашу ће одржати. (Јн. 15,20)

У својим излагањима они се често позивају на свете оце који им служе као главни доказ да ми православни треба да имамо више љубави и разумевања за остали свет, да га не одбацујемо и не критикујемо сувише, иначе ћемо „сами себе изоловати и тако затворити врата онима који би желели да сазнају истину“. Међутим, они уопште не узимају у обзир да њихова дефиниција (ако је уопште имају) екуменизма или хуманизма, не одго-

вара и није иста као и дефиниција самих тих покрета и да људи који су тамо, не прихватају екуменизам или хуманизам због тога да би кроз њих трагали за истином. Они мисле да је истина већ на њиховој страни, јер екуменизам је покрет у циљу ЈЕДИНСТВА, а не у циљу изналажења ИСТИНЕ!

Ако би следили њихову логику по којој ми дугујемо свету наше учешће у овим покретима, могли би да кажемо да је и секуларизам у реду, јер човек има и душу и тело о коме је такође дужан да се брине као о храму Божијем; култура је у реду, јер произилази из „култа“ који само и једноставно треба вратити или довести Христу; модернизам је такође у реду, јер је Христос увек нов, млад и савремен... Гледајући тако незрело и површно кроз Христа, све може да буде у реду, ако га само „охристовимо“ и „оправославимо“ - праста и једноставна формула да се наивно и лако увек наћемо испред светских токова...

Знамо да су оци зрело, мудро и трезвено размишљајући, свештенству забранили да се бави политиком, али зашто не би рекли и да је политика у реду - јер, као што се треба бринути о телу, треба водити рачуна и о народном телу - држави, са-мо да се одрекнемо неких „ситница“, по-

пут мајавелијанства у политици. Треба једноставно из политике избацити непопшење и убацити хришћанску савест - и онда је политика сасвим у реду; итд.

Ако наставимо оваквом логиком, не можемо а да се не задивимо наивности њених заговорника који сматрају да Христа и истину, Цркву и нашу свету Веру могу убацити по своме нахођењу у какав год водећи светски покрет и да на тај, јефтини начин могу увек остати актуелни и савремени у светским забивањима.

Позивање оваквих теолога на свете оце нема никаквог смисла, јер никада оци нису били толико рационално самоуверени и „отворени“ према свету. Напротив, основна карактеристика целокупног живота и дела отаца јесте да су они сами бежали и удаљавали се од света коме поједини наши учени теолози хрле у сусрет и братски загрљај. Они нису се-бе сматрали чудотворцима који тако једноставно могу да убеде свет да је на погрешном путу. Оци никада нису давали једноставне и кратке изјаве попут, на пример: Католици су у реду - само треба да одбаце своја погрешна учења; или, античка философија је у реду и треба је разумети и прихватити, само да она прихвати Христа и Његово учење, остало је у реду! Насупрот! Оци су наглашавали да љубав према свету удаљава од љубави према Богу, јер је и сам Христос више пута повлачио разлику између света и својих ученика: Кад бисте били од света, свет би своје љубио, а како нисте од света, него вас ја избрах од света, зато вас мрзи свет. (Јн. 15,19) Следећи Христу, апостол Јован поучава: Не љубите света ни што је у свету. Ако неко љуби свет, љубави Очеве нема у њему! (1 Јн. 2,15) А, св. апостол Јаков такве укорава и изричito упозорава: Прељубочинци и прељубочинице! Не знате ли да је пријатељство према свету непријатељство према Богу? Јер који хоће свету пријатељ да буде, непријатељ Божији постаје! (Јак. 4,4)

Овакви наши теолози губе из вида једноставну чињеницу да ако би поборници хуманизма или секуларизма неким чудом и прихватили православље и постали Хришћани, самим тим би морали да престану да се називају хуманистима или се-

куларистима. У колико би екуменисти учинили то исто и постали православни, било би потпуно бесмислено да се и даље називају екуменисти. Исто важи и за све друге покрете, укључујући и културу, цивилизацију, науку, и све што има свој извор и надахнуће у свету а не у Богу.

Међутим, неки тврде да је Христос већи од света и да Он обухвата све што човек има, имајући и сам, као Бог, неупоредиво много више. Они закључују да је Христос већи и од свих светских покрета и да је Он у стању да прими све оне који га желе. Ово је само условно тачно, јер Христос јесте већи или само у истини или не и у лажи и обмани. Његова наука и Црква јесу свеобухватније од свих светских покрета и философија, оне јесу веће у истини и у свим врлинама, али никако у манама и недостатцима. Христос заиста може да прими свакога ко хоће да га следи, али Он није и не може се назвати ни хуманистом, ни екуменистом, ни политичарем, нити било којим од ових светских епитета. Према томе, све оно што Христос није, не могу бити ни његови ученици, нити га пак „из љубави према близњем“ могу прихватати без опасности да се удаљују од Христа.

Љубав према близњем не значи да треба бити већи хуманиста од хуманиста и већи политичар од политичара, јер само бављење овим активностима удаљује од Христа, пошто ови покрети нису ни основани и не служе за приближавање Христу већ за уређење овога земнога света без Њега и без Његове помоћи.

Оци никде и никада на тај начин нису говорили о светским покретима. Никада нису у знак разумевања и показивања љубави према њима говорили да су „ови у суштини добри, само их треба привести Христу“! Јер Христос и истина нису само закрпа за овешталу хаљину или зачин за неку папазјанију, нити су пак, само украс или декорација за неку светску мудрост или науку. Христос из основа мења човека и његов поглед на свет, јер Он не само „поправља“ старога, већ чини новога човека. Јер „се с њим погребосмо кроз крштење у смрт, да би, као што Христос уста из мртвих славом Очевом, тако и ми ходили у новом животу. Знајући ово, да се стари наш човек разапе с Њиме, да би се уништило тело греховно, да више не робујемо греху. (Рм. 6,4-6)

Можемо ли само замислiti шта би било са хришћанством да је Христос имао мало више обзира, „љубави и разумевања“ према фарисејима или према јеврејским вођама? Да су апостоли били толерантнији према светским мудростима и силама?

„Мудри“ и учени „православни рационалисти“ се радо позивају на апостола Павла који каже: „Свима сам био све, да како год неке спасем“! А, ево шта каже апостол: „Јер будући слободан од свију, свима себе учиних робом, да их што више придобијем. И постадох Јудејцима као Јудејац, да Јудејце придобијем; онима који су под законом као под законом, да придобијем оне који су под законом; онима који су без закона постадох као без закона, премда нисам Богу без закона, него сам у закону Христову, да придобијем оне који су без закона. Слабима постадох као слаб, да слабе придобијем; Свима сам био све, да како год неке спасем. А ово чиним за Јеванђеље да будем његов за-

екуменистима, материјалистима, политичарима или било коме другом... Јер, овде се ради о ПРОПОВЕДИ, а не о „упрезању у истијајам“ са њима, у чему постоји огромна разлика коју поједини, забринути за братску љубав и близрост са светом, изгледа не могу да виде.

Зар апостол Павле не упућује на заповест Господњу која важи за све, па и за Коринћане: „Не упрежите се у истијајам са невјерницима; јер шта има праведност са безакоњем; или какву заједницу има светлост са тамом? А какву сагласност Христос са Велијаром? Или какав део има верни с неверником? И какво је слагање храма Божијег са идолима? Јер ви сте храм Бога живога, као што рече Бог: Уселићу се у њих и живећу у њима и бићу им Бог и они ће бити мој народ. Зато, изиђите из њихове средине и одвојите се, говори Господ и не дохватајте се нечистог и ја ћу вас примити, и бићу вам отац и ви ћете бити моји синови и кћери, говори Господ Сведржитељ! (2 Кор. 6,14-18)

Шта ово значи? Није ли то јасно и гласно упозорење да не „вучемо“ са њима иста, њихова секуларистичка, хуманистичка, екуменистичка и сва остала "кола", јер су то - мора се признати ЊИХОВА, а не наша кола. Ми имамо свој јајам, своје бреме и свој крст и не можемо се са „браћом јеретицима“, хуманистима, атеистима, материјалистима, и осталим незнабоњицама отимати о „ауторско право“ или водећу улогу у њиховим измисљотинама, без обзира како их ми видели и тумачили, и кроз какву призму посматрали и анализирали.

Јер тај исти апостол јасно поручује Ефесцима: „Нико да вас не завара пра-зним речима; јер због тога долази гњев Божији на синове противљења. Не будите дакле, саучесници њихови, јер некада бејасте тама а сада сте светлост у Господу: владајте се као деца светлости... и не мојте узимати учешћа у бесплодним делима tame, него их још разоткривајте! (Еф. 5,6-11)

Они који се противе истини најлакше се сакривају иза празних речи. А, како тек јадно изгледају поједини наши теологи који у тим пра-зним речима траже зрица истине, па онда, на основу њих жеље да прогласе читави покрет добрим и корисним, „само им још недостаје да буду Православни...“

Унутрашњост сарајевске
Старе цркве

једничар“ (1 Кор. 9,19-23). Апостол овде говори о ПРОПОВЕДАЊУ ЈЕВАНЂЕЉА, а не о учлањивању у некакве организације или о свом „равноправном учествовању“ на њиховим скуповима. Нико никоме не брани да проповеда Јеванђеље секташима, хуманистима, нихилистима,

Оно што је оцима било јасно, њима је изгледа, мање важно, а то је: да непријатељ и противник Божији готово никада не говори чисту лаж, без трунке истине - јер би онда било сувишне лако препознати је. Он за придобијање својих следбеника употребљава зрнце истине на начин који одводи у супротном правцу од ње. Уопште, он не може да измисли нешто што не постоји, већ само злоупотребљава постојеће за рачун непостојећег. Најбољи пример је кушање самога Господа, коме кушач вели: „Ако си Син Божији, реци да камење ово хлебови постану!“ Кушача није интересовала истина, нити доказ ради свога убеђења, јер је он већ знао да је Христос заиста Син Божији. Зато употребљава истину: да је Христос гладан, да он јесте Син Божији и да заиста може ако жели да претвори камење у хлебове, - како би га навео на празне речи и дела доказивања онога што је очигледно и што оба већ знају. А, Христос уместо да пружи доказ своје силе и покаже отпаломе истину о себи, скромно „одговори и рече: Писано је: не живи човек о самом хлебу, но о свакој речи која излази из уста Божијих.“

Кушач не одустаје јер није ганут по мирљивим тоном. Сада је јасно да он није забринут за глад Христову, нити пак за истину о Њему. Али, када се већ ради о истини, он позајмљује истине из Светог Писма да би појачао разлог свог захтева за празно и наизглед „безазлено“, али знатижељно доказивање, „па му рече: Ако си Син Божији скочи доле, јер је писано: Анђелима својим заповедиће за тебе и узеће те на руке, да како не запнеш за камен ногом својом!“ „А Исус му рече: И ово је написано: Немој кушати Господа Бога својега!“ Христос поново одбације кушачеву лажну знатижељу и враћа пажњу на суштину разлога за ово пра-знословље, а то је само кушање - а не жеђ или жеља за истином!

„Опет га узе ђаво и одведе на гору врло високу, и показа му сва царства овога света и славу њихову; И рече му: Све ово дају теби ако паднеш и поклониш ми се!“ Сада се већ открива прави циљ ове драме: видећи да нема ништа од празних речи, кушач убацује стварну вредност, врло високи улог: сва царства овога света и сву славу њихову.

Можда би сада по нашој памети било логичније разобличити његову лаж у

својој суштини и рећи кушачу да то свакако већ није његово. Али, „Тада му Исус рече: Иди од мене, сотоно; јер стоји написано: Господу Богу својему поклањај се и њему јединоме служи!“ Интересантно је да му Господ не одговара: Иди од мене сотоно, како ми ти можеш дати оно што није твоје него моје?! Господ зна да је кушач у ствари кнез овога света (Јн. 14,30) и он то јесте по Његовом допуштењу, макар и привремено. Али, Он не жели да се расправља око рокова коме је шта дано, јер то није суштина догађаја, већ узвраћа одговор као мач двосекли, који се такође односи и на самог кушача: Господу Богу своме поклањај се и њему јединоме служи; и иза кога би могло да уследи праведно и оправдано Христово питање кушачу: А, зашто се ти не придржаваш овога, кад већ тако добро познајеш Писма? Видећи да делимичном истином не може наговорити Онога који је сам цела Истина, „тада га ђаво остави!“ (Мт. 4,2-11)

Манастир Светог Саве
у Илајну, Аустралија

У овом кушању Господа од самог врховног кушача, огледају се сва наша кушања овосветским логикама, истинама и вредностима, и као и у случају врховног кушања Христовог, важан је разлог и циљ, а не начин и форма искушења. Јер и пословица каже да „најбољи начин да убедиш некога у оно што верујеш јесте

да сам верујеш у то!“ Јер се вера пројављује, она не дискутује.

Треба бити изузетно наиван па веровати да су поједнини назови-хришћани били жељни чисте истине, па уместо да трагају за њом, из незнања оснивају покрет попут екуменског у коме би некаква „љубав према ближњем“ обавила посао уједињења свих „цркава“. Трезвеним човеку је јасно да је њима први циљ уједињење а не истина, као што им је прво средство „љубав према ближњем“ а не љубав према Богу. На прво место су ставили јединство и ближњега а не истину и Бога. Ако званично учлањивање православних у једну такву организацију није „упрезање у истијарим“ и „узимање учешћа у бесплодним делима“ - шта онда јесте? Ако изјаве да остало „одвојена хришћанска браћа и господа“ или хуманисти, рационалисти, материјалисти, мондијалисти и т.д. треба да буду схваћени и „прихваћени“ нису нешто супротно од њиховог разоткривања које по апостолу дугујемо и себи и њима - шта онда јесте? Јесу ли неки наши нови теолози преко ноћи постали дипломате? Или можда присталице некакве „реалне политике Цркве“ ради њеног лакшег и сигуријег опстанка у овоме свету?

Омиљено позивање на свете оце црквених љубитеља екуменизма, хуманизма, братства и заједништва међу народима и њиховим верским сектама, није уопште на месту јер су они давно већ изрекли своје коначно мишљење о Римокатолицима, Протестантима, о разним хришћанским сектама старим и новим, а да не говоримо о синкретизму, материјализму или пак безбожништву. Према томе, неби требало да ико православан данас буде у недоумици по питању њиховог веома јасног суда у вези сваког одступања од Истине, био он неуки верник, а камоли још клирик. Ако ништа друго, требао би бар да зна речи првог псалма: Благо човеку који не иде на веће безбожничко, на путу грешничком не стоји и у друштву неваљалих људи не седи, него му је омилио закон Господњи и о закону његовом мисли дан и ноћ! (Пс. 1,1-2)

На дан Св. Григорија Богослова,

свесишћеник
Србољуб Милетић
Сиднеј, 1998.

ПРОПОВЕДАЈ, СВЕШТЕНИЧЕ!

Коме да проповедам? У цркву ми долазе пет шест жена на службу Божију. Коме ћу проповедати?

Проповедај, свештениче, тим женама. Не греши душу. Не стиди се. Не снебивај се. Сети се, како је Он проповедао једној јединој жени у Самирији, на бунару Јаковљеву.

Син Божији није се стидео, није се снебивао, да проповеда једној јединој жени. Немој се ни ти стидети, немој се снебивати, да проповедаш реч Божију петини и шестини жена.

Погледај, какво дивно дејство имаде она проповед једној јединој жени! Жена Самарјанка, чувши научу из уста Спаситељевих, отиде у град и понови речи Његове грађанима. Шта се онда дододи? Цео град изађе да чује и види Исуса. „И мольаху Га да би остало код њих“. Ето какво је било дејство од проповеди једној јединој жени. Зашто не би проповедао петини или шестини жена? Оне ће понављати свете речи твоје другима; свака ће од њих испричати петини или шестини своје чељади или својих суседа шта је чула од тебе. И семе Науке разносиће се тако по свету и данас као и од почетка.

*

Проповедај, свештениче!

Коме да проповедам? Ето само двојица сиромаха стоје ми на служби Божијој. Коме да проповедам?

Проповедај њима двојици. Не стиди се, не снебивај се. Зар се не сећаш, како је Он проповедао двојици сиромаха на путу за Емаус? И то још као прослављен, као вакрсли. Он, Победитељ смрти, из Раја се спустио на прашљиви друм између Јерусалима и Емауса само да би одржао проповед њима двојици. „И почевши од Мојсија и од свијују пророка каживаше им шта је за Њега у свему Писму“. И паде ноћ, а Он им још проповедаше, све „док се њима очи отворише“ (Лк.

24,13). А кад се њима очи отворише, онда они пођоше по свету да отварају очи другима, стотинама, хиљадама; чак можемо рећи и милионима. Јер један од њих био је Лука, који је после написао јеванђеље, и својим јеванђељем отворио очи многим милионима људи.

Проповедај, свештениче!

Не реци: мало је народа у цркви, коме да проповедам. Кад Бог благослови, од мало постаје много.

Сети се како је Господ једне ноћи имао само једног јединог слушаоца, Никодима. И велики Господ наш није се стидео, није се снебивао, да тиме једном једином човеку изговори једну од најславнијих беседа које су се икад чуле у свету (Јн. 3). Није ли и та беседа, изречена пред једним јединим човеком, дошла после до ушију многих и многих милиона људи, као и беседа жени Самарјанци, и оној двојици путника за Емаус?

Кад Бог благослови, онда од мало бива много.

Св. Николај Србски

КРСНА СЛАВА

Намјењено пријатељу у Црној Гори Тодору Тодоровићу за његову Крсну славу (Светог Јована Крститеља)

Добро дошли гостии драги
шод кров дома овоđ моћа
да славимо блаđан блаđа
штај највећи дар од Бога.

Крсна слава крсii и свијећа
у дворима ћрвославца
највећа су њему срећа
од Господија дародавца.

Молимо се Богу драгом
и Јовану Крснитељу
да дарују свејим благом
и искуне нашу жељу.

Подићније гостии чаше
искажије вашу жељу
нек Бог чује ријечи ваше
да се слави у весељу.

Нек Бог даде срећу свима
у њошћеном дому овом
штој зажели све да има
штојећава дјеџом новом.

Домаћине срећан буди
благосиљај сваку главу
јер су дошли ови људи
чесћиштани крсну славу.

Весели се у радосни
стиви ћусле ћреко крила
шта нек чују драги гостии
штојаје некад рекла вила.

Нек се чује за јунаштво
и човјечност Црногорца
за слободу и за браћоство
штојећији син са оца.

Нек се чује за ратове
за устанке и за буне
за Максима и за свајлове
за планине и кайуне.

Нек се чује за Јојковића
шта за Чево и До Вучи
и нек сваки Црногорац
штојећијом млађе учи.

Нек се чује за Његошу
и за његов „Вјенац Горски“
он је симаћа ће је ћошо
свјетло образ Црногорски.

Тај ѡосијодар и Владика философ и јјесник јрви он је йонос, јлод и дика Црногорске вреле крви.

Домаћине јши са јаројством јари јути јрећи своју ѡлаву са јунашијтом и са ђојсјтом јши окијши крсну славу.

Нек весело ѡусле ѡуде у ћо дана у ћо ноћи срећна Слава да јши буде Бог јши био у јомоћи.

Грација Бранко из Бос. Грахова

БУТАЊЕ

Ђути јутиро, ћути дан, и беситидно ћути вече, утихнуо и наш сан, ријека сијоји а муљ јече.

Ђути јутике у сошкама, на одсусјту јарубач је, ко мотика јод кокошкама ћути јевиц, ћути све.

Несигурна чами крв, нишија да је јоведе, у јабуци ћути црв док је сву не јоједе.

Зрно ћути, не ниче, и у ѡрлу сијао вик, нијема јсовка јромиче, ћути чак и јредсједник.

Где су враћа? Шта се збива?! Сви крај јути јути знаци. Један јјесник ѡлаву скрива, срећом ћути и јатици.

Миленко Јевђевић
Вишијград

СВАНИ ДАНЕ

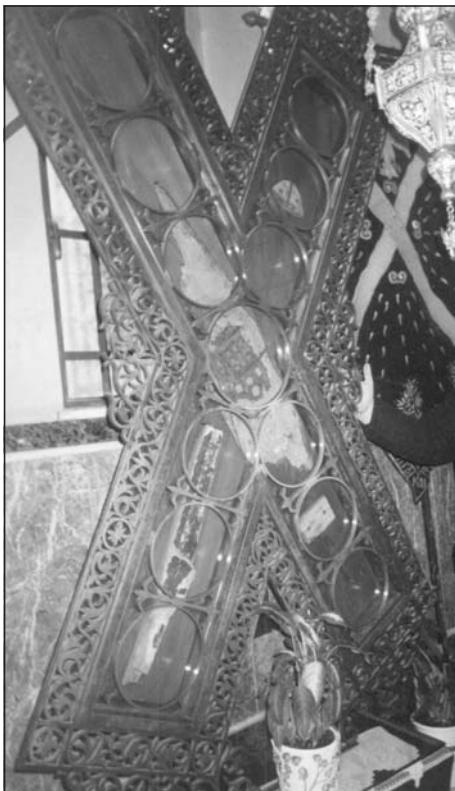
Дан се смрко у зору, небо се не ѡлави.

Устапај дане сајети, јаримакло се ѡлави!

Ближе нам се душмани, сикћу на сав ѡлас, хоће ѡлеме наше да воде у хайс!

Зајто шијо смо ѡором окујљали рој, били на свом јутиу и својима свој.

Свани и јаручи јареко крила јишица како и њих вреба мејтак лутијалица!

Крст Св. Андреја Првозваног

Рекао је авва Кроније:

Причао је авва Јосиф Пелусијот: Док сам био на Синају, беше тамо један добар брат и подвижник, али веома лепога тела; и долазио је у цркву на службу носећи некакав стари и искрпљени мали ограч. И гледајући га стално како тако обучен долази на службу, кажем му:

- Брате, зар не видиш своју браћу, како су анђели у цркви на служби? Како ти увек долазиш такав? А он рече:

- Опости ми, авво, што нема друго.

Ја га поведем у своју келију и дам му плашт и све друго што је требало па се касније одевао као и друга браћа, и изгледао је као анђео. А затреба, једном приликом да оци пошаљу десеторо браће ка цару због некаквог посла; па заједно са оним који ће ићи изаберу и њега. А он, чувши то, направи ментанију пред старцима, говорећи:

- За име Господње, опростите ми, јер сам био служитељ једнога велможе од оних тамо, па ако ме препозна, скинуће ми схиму и поново ће ме узети у своју службу.

А оци, повероваше му и пустише га, сазнадоше касније од некога ко га је добро познавао, како је он, док је био у свету, био начелник округа; и да га људи не би препознали и узнемиравали, тако се претварао. Толика је била ревност отца у избегавању славе и удобности овога света.

ИСТИНСКА СЛУЖБА

(Наславак са 13. странице)

- Молим, попо! ево овде! - рече домаћица показујући на место у углу под иконама, најпоштованије место, на које се посађују најуваженији гости. Ћирило седне, па се до њега намести и Дементије; око стола се наместише једно петнаест људи, и само две жене.

- Пре свега окусите мало ракије, - рече Марко, заједно са својом женом која није седала за сто, и наточи Ћирилу чашу красне ракије, а после и свима гостима. Сви испише до дна, а Ћирило скрну четвртину чаше и остави је.

- Е оче попо, зар тако? Треба испити до дна! - рећи ће убедљивим гласом домаћин.

- Не, не: не треба! чаша је врло велика!

- Мени је то криво! Онда мој амбар неће бити пун! То свак живи зна!

- А о чем смо ми Бога молили, домаћине? Зар нисмо баш то и молили да амбар буде пун? - озбиљно упита Ћирило.

- Оно, истина, јес...

Сељаци се узбиљише и гледају ћутећи: само Марко понављаше своје: „оно, истина“. Кроз часак његова забуна прође, и он рече:

- А сад чашу другу, да би и напредак Бог мојему амбару зрна давао! - при том он наточи све чаше. Дементије већ диже руку да узме своју чашу, али баш у тај мах Ћирило рече:

- Ја мислим да је човеку једна чаша довољна.

Сељаци се зачујено згледаше. Дементије трже руку од своје чаше и стаде гладити своју раскошну браду. Али домаћица узе те речи за шалу, и проговори:

- Деде, оче, још чашницу попите; јер ако нећете ви, неће ни други!

- Што бих ја писа, кад ми је то непријатно, и још ми шкоди? А поред тога свештенику и не личи пити!

- А у нас свештеници, Бога ми, добро пију! - рећи ће један од гостију.

Неки то примише одобравући; а неки се чак застидеше од тих речи.

- Ја мислим да је оно незнам какав попа, који не жели с нама појести и попити! - одвали други гост. На то сви одговорише дубоким ћутањем.

- Како је теби име, и где ти је кућа? - упита Ћирило онога што последњи бесеђаше.

- Мени је име Сидор Товкач, а кућа ми је оче, ако би ваша милост пожелела к мени, - трећа од куће Маркове! - одговори сељак.

- Е, ја ћу то запамтити, и у кућу Сидора Товкача никад нећу ићи! Ја пити ракије не умем - онда излази да ја њему и нисам попа!

Товкач поцрвене као рак. И толико се збунио да није умеко речи проговорити. Ћирило настави:

- А свима другима који и без ракије ме-не поштују за свога попу, ја ћу казати: зашто ја не пијем много ракије. Не пијем је зато што чувам своје здравље, што сам рад да на свету поживим дуже, и уз то да увек будем човек паметан. А ракија, ако се пије више него што треба, уди здрављу, и скрађује живот. Теби је суђено да живиш седамдесет година, а ти, пијући много ракије, дотераш једва до педесет. Ти си човек паметан и сви те поштују и уважавају, а од ракије, твоје ће разум да отупи да се омрачи, и кад погледаш - оно се од паметна човека начинила будала, и сви ти се смеју. Према томе, размислите сами: имам ли ја какве користи да је пијем пре-ко мере?

- Па оно одиста излази да користи не-ма никакве! - потврдише сви.

Збуњени домаћини више ником не ну-дише ракије, наумивши да права пијанка настане тек кад попа оде.

После тога, кад је послужен и слатки колач са шљивама, Ћирило устаде, а за њим усташе и сви. Кад он изиђе из куће, осуше се тихи разговори: "Ово је учен, истински учен човек, не мари што је млад. И како је озбиљан. А наш Товкач, може се рећи, да је право у ступу упао! Прост човек!" - Кад је Ћирило, кога је пратио Дементије, седао у кола, приже му Сидор Товкач, с поштовањем скиде капу, и рече:

- Молим, попо, опростите ми! Оно ја онако лупнух по простоти својој... И сада се од срца кајем!

И онда замоли Ћирила да га благослови!

- Дођите к мени Сидоре, с вашим се-љацима, да се поразговарамо! Ето у вас је писмених људи мало, школе немате, а за ракију много паре трошите... Ви сте људи приличнога стања!...

Сидор саслуша тај позив с поштова-њем и ћутећи.

Њих није вратио натраг Марко, него један младић од његових раденика.

- Видиш, они су права деца! - рече Ћирило окренувши се к Дементију, који је седео напоредо с њим: - као год деца они верују све: и добро и зло. С тога не треба пропустити никакву прилику где им се може показати добро. Није ли истина, Дементије Јермилићу!

- Та то се само од себе разуме! - одго-вори Дементије, коме је с једне стране ласкало, што учени настојатељ ступа с њим у тако озбиљан разговор, а с друге стране га је само срце болело што није могао остати код Маркове куће. „Хе, сад они хвале новога попу, а оканица за ока-нициом празне се у највећем весељу!“ ми-шљаше он с тугом у срцу.

- Е, сад ћемо се наплатити! Сад је сед-мица оца Родиона! - рече ћак Дементије ћакону Симеуну Стручку у суботу на ве-черњу.

- И доиста, Дементије Јермилићу, морамо грабити! Ах, што ово богата недеља бејаше! Да је то била седмица оца Родиона, у нас би на тасу било најмање че-трдесет сребрних рубаља. Замисли само: венчање, три опела, амбар осветили, баби Морошнички свештали масла - све су то важне требе! И у нас у тасу једва че-транест рубаља и по! Срамота казати. Управо срамота казати!...

Речу млађи служитељи црквени у Лу-гову беху незадовољни првом седмицом новога настојатеља. Да ли је њом био за-довољан отац Родион, то још нико није знао. Он је примио извештај од ћакона о стању таса за недељу, не рекавши ни ре-чи, чак није ништа одговорио ни на Де-ментијево питање: „Па како вам се ово чини, оче Родион?“ По свој прилици, он, као човек који ништа не ради напамет, није још био саставио свога погледа на нову појаву.

Зато су опета по селу ишли свакојаки разговори. Антоније који је срећно јед-ном рубљом платио венчање, причао је својим сељацима како је ствар ишла.

- Видиш с тебе смо ми згредили - њега осудили! - говорили су сељаци: - а ето ка-кав је он.

У недељу су долазили на службу појатари и причали су овом или оном Лугов-цу, о оном што је било у Марка, кад је

освећиван амбар. То је умножило разговоре о новом настојатељу.

Међу тим, треба казати да село није ни мислило долазити ма каквој определеној одлуци. Сви разговори тицали су се само чињеница.

Морошнички је рекао: Ти, старице, гледајте оздрави. Ако устанеш, и зарадиши, намирићемо се, а ако умреш, срачунаћемо се на оном свету - говораше неко из друштва.

- Глајти њега какав је!... На оном, вели, свету. Хм!... примећивали су слушаоци.

- Кад су сахрањивали Прошку, Авдејхинога младенца, Авдеиха му је гурнула четири петака. А он, погледавши кака је сиромаштина у авдеихиној кући, рекао је: „Лепо, хвала, него чекај, да ти дам кусур.“ Пробркавши по ћепу, он њој даје кусура више него што је примио. „Ти, вели јој он, оном старијем купи рибљег зејтина да пије, јер он има скрофуле.“

- Права чудеса, тако ми Бога! Човек с памећу никад то не би чинио.

- Е, то зависи, како човек које о чем мисли.

- Чубатовцима је рекао да пију само по две чаше ракије. „Више“, рекао је: „не можете!“

- Две чаше су сељаку мало!

- Богме врло мало! На прилику крштење је... Зар се с две чаше може свршити крштење? Или је свадба. Аја! Никако не може бити само две!...

То бејаше јесен. Дан бејаше натушен, и спремаше се киша. Ћирило је у тај мах био у парохији. Марија Гавриловна једва је устала из постеље, и којекако обукла се. У собу уђе Текла, и јави:

- Некака кола стадоше пред кућом! Познаје се из вароши су! - И у Марије Гавриловне јако срце закуца. Истрча пред кућу и врисну:

- Мамице!

И после три секунда, она бејаше у наручју Ане Николајевне Фортификантове.

- Зар ви, мамице, сама на тако далеки пут?

- Пре свега није далеки пут којекаквих педесет врста, а за тим, нисам ни сама - ето кочијаша!

Ево што је: мајка се растужила за кћерју, па дошла да је види. Мура јој се неисказано обрадовала, почела се смејати и скакати; сваки час би притрчавала к њој, грлила је, и, најпосле, заплакала.

- Ово је, мамице, Бога ми, само од радости!

Ана Николајевна нађе да им је стан леп. Нешто јој не беше по воли Текла, која је одмах ушла с њом у разговор, казаше да је она жена сирота, удовица, и да је служила у свих свештеника. А кад је Мура изашла, она приђе Ани Николајевној и рече јој тајненим гласом:

- Него ви, матушка, припазите! Не умјеју да живе! Други би попа до сад већ имао бар две краве, и десетину оваца, имао би своје пилежи, а у њих нема ни-

шта! Срамота је казати - а ми брашно купујемо! Попа - па да купује брашно! Никад то у нас није било. Ја сам служила у три настојатеља, и сва тројица су продајали брашно. Гледајте ви те њих поучите!

Ма да је ово вређало Ану Николајевну, опет је она казивање Теклино припамтила. А доиста је чудно: два месеца живети на парохији која се броји богата, па баш ништа не стећи!

- Е, па причај ми како ти је овде? - упита Ана Николајевна.

- Лепо ми је, ја сам задовољна! - одговари Мура.

- Али објасни ми како проводиш вreme, и све друго!

- Време проводим највише с књигом. Ћирило је - или у цркви, или на требама, или у школи, или онако хода по селу.

- А ти седиш сама?

- Да Богме, па што је то?

- Познанства немаш? Та овде има спахиница. Ја мислим он је њу походио.

- Ко? Ћирило? Боже сачувај! Он каже: „ако буде каква посла - отићи ћу; а онако - ја не знам ко је она ни што је.“ С фамилијом другога свештеника познала сам се. Шест девојака! Немам никаква интереса с њима се дружити.

- Излази да ти умириш од чаме?

- Мени Ћирило све једнако говори: познавај се са сељацима; на сваком кораку срећеш интересни тип!

Ана се Николајевна слатко наслеђа и помисли: „Овај одиста нема четврте даске у глави!“

Дође и Ћирило и обрадова се ташти. - Е сад ћете познати како је овде у селу лепо, па ћете и сами овамо прећи! - рече он.

- Бога ми то опростите! То никад нећете дочекати, - поносито одговори Ана Николајевна. Пијање о месту живљења, у ње је било у исто време и питање о напредовању и о назатку. У престоницу - то је на веће приходе, а у село - то је на дохотке мање! С тога је предлог Ћирилов носио у себи праву увреду за њу.

До мрака се Ана Николајевна својим очима уверила да је у њих све куповно, и да је Текла говорила истину. За сваку ситницу, што треба за кујну, Текла је трпчала у бакалницу: за масти, за лук, за кромпир. Скоруп којим се служе с чајем стоји готово толико исто колико и у граду.

- Слушај, дете моје, биће вам све врло скupo, ако ви сваку ситницу будете куповали. Зар су у вас приходи тако велики?

- Ћирило мени даје све што прима, до последње паре.

- Е, па од прилике колико долази на месец?

- Донесе двадесет - до двадесет пет рубаља.

- То ти је сав приход? Леп ми је то приход! Нема му замерке. Хвала им лепо! Баш су га наградили! То је за академију, за магистранство! А колико трошите?

- Око педесет рубаља!

- Па од куд их узимате?

Марија Гавриловна збуни се и поцрвени. - Не мари, мамице: наши ће се приходи доцније увећати, и ми ћемо...

Ана Николајевна гледаше је замишљено, па јој на један мах сину мисао.

- Ја разумем! - мртвачким гласом рече она: - Ти си начела готовину!

- Мамице, па шта ће бити ружно од тога? То је почетак: доцније ће бити боље, и ја ћу попунити оно што сам окрњила... Само њему, Ђирилу, не казујте, мамице. Он ништа за то не зна. Он живи као мало дете.

Ана Николајевна не одговори ништа, али узмаче обрвама као какав војник, и науми, да се „лепо разговори“ са зетом.

Други дан, кад је Ђирило отишао у парохију, Ана Николајевна је примила неколике посјете. Прва јој дође попадија оца Родиона. То беше жена прилична растом, широких плећа, и пуна. И ако јој је било прешло педесет година, она се бејаше и одела и закитила све отвореним, веселим бојама. И то није било од кицошња, него је баш мислила да покаже дубоко поштовањеокружној противници својим веселим оделом.

- Није другче, оправдите, али вам се морам жалити на вешег зета, - рече она готово још с врата. - За име Божје! Он заводи нове обичаје; од парохијана ништа не иште - „колико ми даш“ каже им! А они, врагови промућурни, па дају грош! Хоћете ли веровати да је мој муж пређе зарађивао, ретко кад, шесдесет рубала на месец, него осамдесет, сто, па чак и сто дводесет. А сада дводесет - до дводесет пет! О чем ће се живети? У мене је попа туџета кћери!... Истина, то је све по његовој невештини!... Човек је још млад. Али зашто не би дошао к мом мужу, оцу Родиону, и упитао за савет? Истина ваш зет јесте настојатељ, али је мој муж човек извежбан.

За попадијом дођоше и жене ђаконова и ђакова. Оне се чак не усуђиваху да заузму понуђена им места на столицама. Препале се од окружне противнице. Али ипак изјавише: да се с овако малим приходима, какви су од додаска новога настојатеља, живети не може.

- Ја то и сама видим! - говорила је као у одговор њима Ана Николајевна, потресена тим извештајима: - али верујте, тако остати не може. Ја ћу разговарати с њим. Ради своје кћери разговорићу се!

Жене, које су ово радиле по овлашћењу својих смерних мужева, одоше са срцима пуним наде.

- Имам нешто с тобом да говорим, драги зете! - рече Ана Николајевна Ђирилу, и опору узмаче обрвама. Бејаше скоро ноћ. Мура је седела на перону, пред чајним столом, и довршавала главу романа. Ана Николајевна, користећи се њеним одсуством, - да почне и сврши тај, како она држаше, непријатни разговор.

- Ја сам вам на служби, мила Ана Николајевна, - рече Ђирило благодушно. Он је готово и знао о чем она мисли говорити и како ће говорити.

- Не разумем то што ти радиш!... Не разумем! Само си два месеца овде, и већ су све нездовољни тобом.

- Нису сви, Ана Николајевна, нису сви!

- Сви! Отац Родион крваве вაља; ђак и ђакон се жале, да немају од чега да живе. Како нису сви?

- А парохијани? Ја држим да вам се они нису жалили?

- Зар ћу ја сад ићи да разговарам с твојим парохијанима? Па то и није важно: јесу ли задовољни они или нису, за Бога милога! Ти си њих распустио. За тебе дају колико хоће, и приходи свештенослужитељима спали су на трећину. Ја чак то

не умем ни да објасним. То је, то је велика лудост!...

- Е па нама стиже, хвала Богу; и једемо и пијемо задовољно, и одевамо се лепо. - Ана Николајевна погледа у њега оштро, хотећи разазнати: дали је он одиста дете, или се претвара да је дете.

- Слушај Ђирило! - рекне она нижим гласом, - ко тако живи на свету, он ласно може спаси на просјачки штап. Ти не знаш шта ти под носом бива. Прихода ти имаш на месец дводесет пет рубаља, а трошиш педесет... Разумеш ли!...

Ђирило се загледа у њу онако испод обрва, поцрвени, и чврсто стеже скут од мантије, којим се пржеигаро у руци.

- То је крива моја Мура... Ја то нисам знао, - и уставши брзо, дада: - Хвала што сте ми то казали, Ана Николајевна! Ми ћемо то променити.

- Променити, да како, променити! Ја и не говорим што жалим. Али свакојако треба да се нешто чува, злу не требало, за прне дане. Ја само то светујем.

Ђирило гледаше кроз прозор и куташе. Ана Николајевна, верујући да га је дубоко потресла, изиђе у ходник к чају.

- Где сте ви тако дуго? - упита Марија Гавриловна.

- Није... Тако... У мене су ципеле тако тесне... док их назујем...

Ђирило је дуго остао у соби сам. Кад је и он изишао бејаше се лепо смркло, и Ана Николајевна није могла разгледати како му је лице. Други дан ташта се врати дома, узвеши са собом и готовину да је уложи у банку. „То је сигурније“ - рече она Мури. Али ипак, за сваки случај, остави јој четири стотине. На поласку не рече Ђирилу ниједне речи од поуке, мислећи, да му је оно довољно. А Мури, зовнушњи је на страну, шану:

- Ја теби, Марија, желим среће и надам се да ће све бити срећно. Али ако се ма што... онога часа хајде к мени! Све што имамо ми - твоје је!...

- Ништа мени не треба. „Ма што да буде, ја ћу остати с Ђирилом,“ помисли Мура, и пошто мати оде, она дође к мужу, узе га за руку, и тихо рече:

- Знаш ли ти Ђирило да сам ја?... Она не доврши реченицу, а сва поцрвени. Ђирило је мило пољуби и рече: „Весела моя Мурка!“.

(Наследио је се)

СВЕТИ НИКОЛАЈ СРБСКИ (II дио)

У тридесетој години живота, овјенчан славом великог бесједника, са многобројним титулама и дипломама, Николај предаје у београдској богословији филозофију, логику, психологију, историју и стране језике, служи по београдским и другим црквама, држи предавања на коларчевом универзитету. Појављују се његове прве књиге. „Религија Његошева“ је оцјењена као најумнија студија о Његошу. Његова дјела доживљавају по неколико издања током године. Сматран је највећим живим бесједником православља.

Једна група угледних грађана позове Владику Николаја да на Усјековање, 11.септембра 1911.год. проповједа у њиховој цркви. Приликом позива пропуштене су неке административне формалности и тадашњи Епископ шабачки Срђан, који је лежао болестан, забрани Николају да говори. Створила се мучна ситуација. Бесједник најављен, стигао, народ се сакупио а Епископ забранио. Када је за вријеме Св.Литургије дошло вријеме за проповјед настало је мук. Послије дуже паузе Николај је изашао на црквени амвон и обратио се окупљеном народу:

Браћо и сестре, позвали сите ме да говорим данас у вашој цркви а на овај велики празник. Ја сам се одазвао позиву. Болесни део цркве забранио ми је да говорим. Обраћам се вама, здравом организму наше свеће цркве за дозволу да говорим беседу о борби правде са неправдом, добра са злом, здравља са болешћу. Дозвољавати ли?

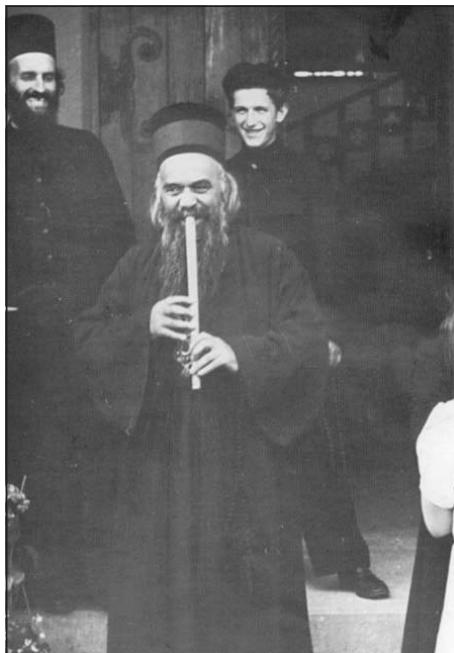
Храмом се, из неколико грла и срца проломило: Амин! Николај је изговорио једну од најљепших бесједа о Јовану и Иродијади.

Почетком 1915.год. српска влада шаље Николаја у Америку и Енглеску које су, захваљујући аустроугарској пропаганди, сатанизовале Србе као варваре, зликовице и убице својих и туђих краљева, да бесједи о Србији и о српским борбама за ослобођење.

Мисија др Николаја доживјела је велики успех. Половином јула 1915.

год. на великом збору у Питсбургу, Николај је пред неколико хиљада људи говорио чувену бесједу „Робље раскида окове“. Сва питсбуршка штампа, крупним насловима је писала о првеној борби Србије за правду и слободу. Један угледни новинар, у свом чланку се запитао: „Какав је ово човјек? Он са неколико реченица уништава читаве томове аустријских натписа о Србији!“

Крајем 1915.год. Николај стиже у Енглеску. Појава мистериозног црног калуђера, по свему експонентичног за енглеска схватања, пророчки поглед и глас који је подсећао на потмулу громљавину далеке артиљерије а изнад свега златоуста рјечност и чист и бриљантан језик највишег слоја енглеске аристократије, брзо су освојили срца Енглеза.

Један од најзначајнијих догађаја његовој мисији свакако је прослава Видовдана 1916.год. Душа те пролаве био је Николај. То је био преломни тренутак када је цијело енглеско јавно мњење стало на страну Србије. „Дан Косова“ како су га Енглези звали имао је за циљ да име Србије разнесе по цијелој Енглеској и да покре-

не народ на дарежљивост у корист напаћеног српског народа и војске. Николај је држао бесједу „Душа Србије“ у највећој лондонској цркви, Катедрали Св. Павла. Овај храм спада у ред архитектонских чуда свијета. Владици Николају је пружена прилика да читав један дан разгледа катедралу и упозна се са њеном историјом и знаменитостима. Сутрадан, Катедрала је била препуна. Био је присутан краљевски двор и сва угледна енглеска аристократија. Са нестрпљењем се очекивао Николајев говор. Он је изашао на предикаоницу у најпростијој монашкој ризи и отпочео своју знамениту бесједу:

Господо и пријатељи, цео дан јуче провео сам разгледајући овај величанствени храм, љонос Енглеске и Хришћанства. Грађен је од најскупоченијих материјала донесених из разних крајева империје у којој сунце не залази. Гранит и мермер од којег је грађен исхирали су шаласи стијени мора и океана. Златно и драго камење којим је украшен донесено су из најскупоченијих рудника Европе и древне Азије. Са правом се овај храм убраја у архитектонска чуда света. Но, господо и пријатељи, ја долазим из једне мале земље на Балкану у којој поситио храм и већи, и лепши, и вреднији, и свећији од овог.

Настало је тајац. Горди Енглези збуњено су гледали у њега. Пауза је трајала неколико минута. Николај је широко махнуо руком. Затим је из цепа своје монашке ризе извадио једну фотографију и окренуо је окупљеном народу. Била је то слика Ђелате куле на Чегру.

Европа, наставио је гласом страшним од громљавине, ово је храм сазидан од лобања и косију моћ народа који ће је векова симболија брана азијском мору на јужној касцији Европе. Када би све лобање и косији биле узидане моћа би се подићи храм Јерисија мейара висок, шолико широк и дућачак. И сваки Србин данас би моћа подићи руку и показати: ово је глава моћа деде, моћа оца, моћа браћа, моћа пријатеља,

моћа комишије. Пећи векова Србија лобањама и костијима својим брани Европу да би она живела срећно. Ми смо штубили нашим костијима штурске сабље и нашим лешевима обарали хорде које су срљале као планински вихор на Европу и то не за једно сјајлеће него за сва она сјајећа када је Европа вршила реформу вере, реформу науке, реформу Јолићиће, реформу рада, реформу целокућног живота. Речју, када је Европа вршила смело коришћавање и божова и људи из прошлости и када је пролазила кроз једно чистилишиће, телесно и духовно, ми, стварљиви робови, клали смо се са непријатељима њеним накаијама бранећи улаз у чистилишиће. И другом речју, када је Европа постала Европом, ми смо били ограда њена, жива и непробојна ограда њена, дивље штње око штитоме руже. На данашњи дан српски кнез Лазар је 1389. године са својом храбром војском стао на Косову пољу на браник хришћанске Европе и дао живот за одбрану европске културе. У то време Срба је било колико и вас Енглеза. Данас их је десет штита мање. Где су? Изгинули бранећи Европу

Храмом су се проламали уздаси и гласни јецаји. Енглески краљ је стао испред окупљеног народа и узвикнуо: „Енглеска неће вратити мач у корице док Србија не буде слободна!“ Том приликом сакупљено је доста помоћи за Србију. Они који нису имали довољно новца код себе скидали су скупоцјени накит и давали за Србију.

По завршетку рата, док је још био у Енглеској, изабран је за Епископа жичког одакле је, врло брзо, крајем 1920. год. премештен у Охридску епископију. Тих година слан је у многе црквене мисије у Атину, Цариград, Свету Гору. Учествовао је на конференцијама за мир, на екуменским црквеним сусретима и скуповима, на конференцијама Хришћанске заједнице младих у свијету, на Светоправославним консултацијама.

Владика Николај је један од ријетких Срба који је био у праву за сваку ријеч коју је изговорио, једини који никада није подилазио свом народу,

већ је увијек, као ножем, оштрицом језика свога сијекао све оно што је боље а уздизао оно што је добро.

свих утлаканих и штубује штубом свих штужних. Кроз дивне молитве нашег Јисалмовца спијуји душа Свечовека. Границе времена и простира ишчезавају; молитве одишу васељенском душом; говори не роб времена и простира; не човек, већ Свечовек.

Одабрала
Наташа Глоговац

Из књиге „Молитве на језеру“, одломак из предговора оца Јустина Поповића:

Молитва простира је границе човека до Свечовека; чини човека осећљивим за све болове и ћрехе; чини човека способним да плаче оком

Вера те моја види, Господе. Она је светлост и даљновид очију мојих.

Вера је моја осећање свеприсуства Твога. Она ми привија колена к земљи и уздиже руке к небу.

Вера је моја додир душе моје с Тобом. Она покреће срце моје на игру и грло моје на песму.

Кад се ласта приближује, ластавчићи се узнемирије у гнезду. Јер и на даљини осећају долазак мајке.

Вера је моја узнемиреност моја, јер Ти долазиш, Мајко моја.

Кад ми пријатељ пише писмо у далеком граду мислећи на мене и ја напуштам друге мили и мислим на пријатеља свога.

Вера је моја мисао моја о Теби, што покреће Тебе, Најеластичнијега, да мисли о мени.

Кад се лав одвоји од лавице, замуте се очи лаву од туге за лавицом.

Вера је моја туга моја за Тобом, кад си далеко од мене, Красото моја.

Кад сунца нема, најстрашније буре шибају море.

Вера је моја утишаност буре у души мојој, јер светлост Твоја полива ме и умирује.

Очи моје говорише ми: не видимо Га. А ја их умирих речима: заиста, ви нисте ни створене, да видите Њега но Његово.

Уши моје говорише ми: не чујемо Га. А ја их уразумих речима: заиста, ви нисте ни створене, да чујете Њега но Његово.

Ништа од свега што је створено не може видети ни чути Њега но Његово. Створено види и чује створено. Само рођено од Њега може видети Њега. И само рођено од Њега може чути Њега. Не може слика видети сликар, али син сликарев може видети сликар. Не може звоно чути звоноливца, али кћи звоноливца чује оца свога.

Око Га не може видети, јер за то је створено - да Га не види. Ухо га не може чути, јер за то је створено да Га не чује. Али Га вид може видети, и слух Га може чути.

Вера Ти моја види, Господе, као што рођено види родитеља свога. Вера те моја чује, Господе, као што рођено чује родитеља свога.

Бог у мени види и чује Бога у Теби. А Бог се не ствара но рађа.

Вера је моја гњурање у бездан душе моје и испливавање с Тобом.

Вера је моја једино озбиљно знање моје. Све друго је дећје сабирање шареног шљунка на језеру.

Вера је моја једино озбиљно занимање живота мага. Заиста, све је друго комедија чула.

Кад кажем: додај ми вере, ја мислим: додај ми Себе, Очје мој и Божје мој

(Одломак из књиге „Молитве на језеру“)

БЛАГОСЛОВ О. МРГУДА

Тог дана отац Јевто био је дosta забринут. Онако млад и оран за пастирску службу, можда је и занемарио породицу, али време је тако. Ником није лако, најтеже је овом јадном народу без којег ни он ни црква не би имали основа. на крају крајева тај народ и јесте црква и то жива и најважнија црква ту у долини плача који се земља зове.

Са друге стране његова попадија има све што јој треба и дом и храну а и соба је топла ?? Он много воли своју попадију или зар увијек мора да јој доказује да је она њему најпреча.

Околности у којима је поп Јевто дјеловао и радио бијаху немогући ипак много је радио на парохији у цркви служио сва богослужења чак бијаше увео литургију и средом и петком и суботом уз недељу тако да је народ говорио овај наш прота не излази из цркве стално се моли и стално звона на цркви звоне.

Млад, оран за рад са народом напађеним намученим желио им је покушати спустити у њихове уморне главе и душе, дио неба, дио среће која не мора бити везана за овај свијет. Са друге стране, његова попадија, Вера, бијаше из угледне породице. Тамо у њеном дому све је било под конац.

Јевто Ђуровић из сеоске породице научио је да све жртвује за образ и и углед домаћинске породице. Како се њих двоје сусретоше бијаше право чудо. А то би овако:

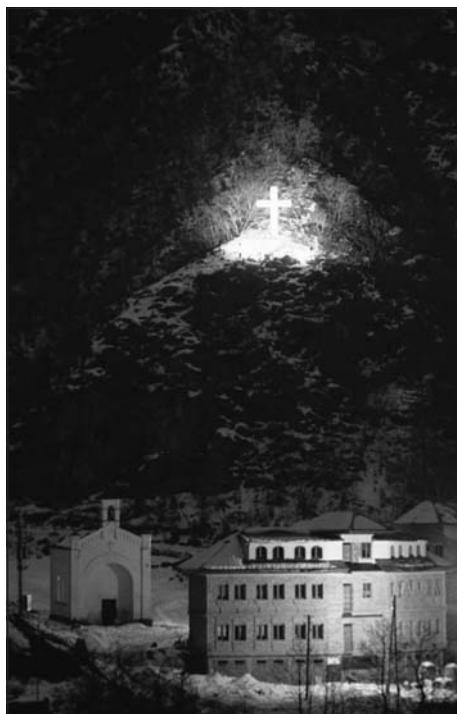
Вашар у Добрину, велики свијет се слије, након бденија сви се по порти поваљају, свак поред своје сопре пјевајући побожне пјесме. На ћебадима очеви и мајке са синовима и кћерима заноће и са раном зором устају журићи да се умију на извору испод добрунске цркве. Јер су вјеровали на све празнике треба ићи на извор и умивати се у том уранку, и у тој води крије се велики благослов срећа и здравље.

Скупили се сарајевски богослови па и они са благословом проте Мргуда иза источне стране храма - олтара залегоше на земљу. Прота Мргуд обиће цркву и спазивши богослове проговори: Тако роде мој, лезите на земљу, покријте се небом, то вам је најважнија лекција да схватите да сте земља и да ћете у исту отићи а да сте ипак становници Неба јер отаџбина наша се Небо зове.

„Него ти Јевто, ти си матурант, сутра ће доћи до ста народа, па гледај да коју ћевојку огледаш. Преосвећени ми рече на Епархијском савјету да би мого мене замјенити а ја морам да се за Небо спремам и драго ће ми бити ако баш тебе после мене у добрунској светињи поставе.“ Јевто се застиди би му неугод-

но да било шта каже, а о томе да он замјени проту Мргуда, о томе ни сања није нити је могао ни замислити себе у тој улози. Он стидљиво одговори: „Не мојте тако оче прто, ми вас још потребујемо, овај народ је навикао на Вас без вас се овај крај ни замислити не може. А ако и Преосвећени буде мене хтио поставити на ову парохију ја ћу пристати само под условом да ви до краја будете ту уз мене да од вас учим и да са вама дијелим све добро и зло.“

Проти би мило што овај богословац тако мисли што се није искварио у великом граду, а понајвише га радоваše то што се овај ћак одликује великом побожношћу и поштењем.

Сутрадан Прота Мргуд након дивне службе и великог броја свештеника и народа одржа дивну бесједу у којој поручи народу и вјерницима да се Бога држе јер ако је Бог са нама ко ће против нас. Ко устане против нас ако Бога имамо у својим душама на самога Бога устаје, а ко устаје против Бога тешко оном. Јеванђелијски каже: „Тешко оном ко упадне у руке Бога живога. Зато браћо, Бога се држите јер само са Господом ми смо неко и нешта а без Бога ништа не можемо чинити.“

Млади богослов Јевто би ганут овом бесједом стајао против сузе оросише његово лице. У себи поми-

сли: како владика да мене постави на ово место па ја не знам блекнути, а камоли народу овакву бесједу изрећи.

За трпезом љубави народ поздрави и свештеник из Штрабца који сажето понови беседу оца Мргуда и народ позва да буду мудри јер Турци нису мачји кашаљ, они су нама сад газде и они нам заповједају каоћемо да радимо али наше душе су слободне, оне припадају Христу Богу и само држећи се Христова пута можемо опстати.

Након трпезе љубави би велико народно весеље. Бојаше се народ Турака па су се у први сумрак и разишли да се не љуте Турци. Све има своју мјеру, како говораше прота Мргуд.

За сво то вријеме Јевто је упијао ријечи свештеника и њихов одмерен однос и достојанствено понашање.

Би му драго што је ту синоћ и данас научио много и Богу захваљиваše за сав доживљај, молећи се за здравље прите Мргуда. Приће и да се поздрави са првом Мргудом.

-Оче ја бих пошао, благословите!

-Стани, не може тако. Јеси ли ти огледо какву ћевојку?

-Нисам оче, некако нисам спреман за нешто такво, бар не сад.

-Види ти њега, ма ти мораш да будеш мој наследник.

Јевто спусти главу, најрадије би узео благослов и побјегао у било ком правцу.

-Сједи де ту, сању ја - рече прота.

Мало по том појави се прота са још једним човјеком, бјеше то предсједник црквене општине и први газда у селу кога су и Турци поштовалин, па чак га се и бојали.

-Слушај Милоше, ти имаш Веру, оно дивно створење и она је за удају. Добринска парохија је једна од најбољих. Видиш овога дерана. Он ти је најбољи сарајевски ћак. Ако Бог да ја сам Владици рекао да њега постави на ову парохију, ја морам да одмарам, да се на овај свијет спремам. Него да се ми договоримо, ако се они свиде једно другом да се и узму. И за тебе је то спасење, а и за ову парохију, па наравно и за мене, јер ћу моћи лако душу испустити.

Јевту би јако неугодно. А када Милош позва своју кћерку Веру, и када се она појави на вратима Јевто се замало није срушio. Трема и страх га обузели, сав поцрвење. Прота и Милош изиђоше, а прота заповедници рече: „Е сад вас двоје се огледајте, па ако се свиђаје једно другом биће и свадбе.“

Јевто утону у размишљање . Како да започне разговор? Лако би он за себе, он би нагарисао преко врата и побјегао, али како проту да обрука.

Некао отпоче разговор. Размјени пар ријечи са Вером. Затим и трема нестаде и ослободи се. Са Вером поразговара о свом школовању па превали са муком и то како мора да се жени јер цркви и српском народу је потребан подмладак, нови млади свештеници који морају да много раде и да помогну свом роду. Како даље, сам је себе питао Јевто. Покуша мало околишати како је у тешкој ситуацији, мора наћи погодну особу и мора се женити, а још се не осјећа спреман за тако што.

На једном бану на врата отац Мргуд, зајапурио се, као да погледом стреља, проговори:

- Слушај деране нема времена за ашиковање буди конкретан, шта се ту увијаш, немој да ти ја уши чупам.

- Ођу оче, одмах ћу је питати - препаднут проговори Јевто.

Прота изађе, а Јевто под утиском противне критике покуша што прије да обавим овај разговор па да бежи куд га ноге носе.

Прибра се после неугодности коју ми прата припреми и одлучи да буде директан.

- Видиш нашег добrog protу Веру, он је велики човјек и нема времена као ја па зато те морам питати директно како он каже. Мени је потребна супруга, особа која је спремна да са мном подјели све добро и зло, и све оно што мој позив и живот буде носио. То није никада лако али како prota каже са Богом се све може. Мени је prota рекао да те питам да ли би се ти удала за мене.

Он погледа Веру она бјеше јако лијепа да се он застиди и помисли: Какав сам ја, зар оваква љепотица може поћи за мене.

Чак му и срце заигра од неке жеље и страха чекајући одговор Вере. Волио би да она каже - да, јер би му онда било много лакше, а са друге стране баш му се свиђе, изгледа као некакво небеско створење на чијем се лицу види и стид и руменило и побожност.

Због своје скромности Јевто није ни увијао своје квалитете. Јер за њега се по селу причало да је научом јачи него prota, да prota у њега положе велике наде и са њим има велике планове..

Вера је била такође постићена, али јој се већ кроз први разговор свидио Јевто. Она не знајући како да одговори би је стид, како да она каже да јој се он свиђа. Волела би да јој неко помогне, да оно - да каже неко други. Зар нико нема да јој помогне? Таман док она тако размишљаше у собу опет груну prota Мргуд: „Еј ће-цо, доста је приче већ се смркава, него шта одлучисте?“

- Ма сад ћу ја то да завршим. Слушај ти деране свиђа ли се теби ова љепотица?

Јевто одговори: „Свиђа оче“ - Сигуран си? - Јесам оче, заиста ми се свиђа. - А ти Вера дијете моје, да ли би волела да ти Јевто буде муж. Она спусти главу и тихо проговори: - да оче. - А свиђа ли се он теби чедо моје, слободно реци на ово те нико не смије натјерати јер ти је Бог оставио слободу па ти је ни ја не ускраћујем. Она одговори - свиђа ми се оче.

Прота посокну „пљесну рукама, загрли обоје, груди му бјеху препуне радости очи пуне суга и тихо прошапту: „О хвала ти Велики Боже“... Трком изађе из себе, поче викати, загрмје дубоким басом: „Брате Милош, брате Милош, муштулук! Него, дедер дођи го-ре.“ Милош јуће у собу, prota га споди изљуби га и проговори: „Е нека је сретан овај дан, ето ти зета Јевта сокола сивог, ја сам њега чуво за твоју Веру и само сам Бога молио да ми он помогне и ето ти Он ми поможе. Сретно брате!“ и поново га prota споди, изљубише се, тако да Милош бјеше изненађен.

Јевту би драго што се све тако брзо и једноставно завршило, а боме и Вера је дивно створење.

***

Возећи се у колима са братом и оцем Вера је само ћутала. Би је стид што се све тако обелоданило. У својој души би срећна јер јој се Јевто заиста свидио. А понајвише што су то скоро све завршили Божји човјек - prota и њен отац.

У колима која су јездила ка Вардишту сви су ћутали само се чује топот коња. Тишину прекину Милош упитавши кћерку: „Вера дијете, ове вечери теби су се

десиле велике ствари. И ја сам сам изненађен овим до-гађајима и противним поступцима, мада у њега вјерујем као у рођеног оца, али ипак, сад ти мени реци као свом родитељу, да ли се теби заиста свиђа Јевто? Он је учен и биће нови свештеник у Добрину, али ако се он теби не свиђа ти реци, немој да полазиш за онога коме ниси спремна дати своје срце.“ Вера ћуташе. Отац је погледа, она је плакала.. „Шта је дјете, зашто плачеш? Одговори ми дијете моје. Ти си мени преча од сто Јевта и сто прота.“ Bojeћи се да не поквари своју срећу, Вера тихо проговори: „Свиђа ми се тата, него ме је стид“. -Јеси ли га завољела? -Јесам тата, он је тако тих и повучен и веома је побожан. -Хвала Богу баш ми је срце на мјесту да је то твоја одлука, или боље речено воља Божја а не моја и противна.

Након десетак дана prota Мргуд се разболе паде у постельју и боловаше још мјесец дана.

У болести обиђе га Јевто и би му много драго што баш он у најтежим тренуцима дође да му тјеши боли.

Посавјетова га да иде у просидбу Вере.

- А владика ће сутра доћи да ме обиђе па остани да се о свему поразговара. Позови и свог оца Милоја нек и он буде присутан он је искусан човјек и може ти много помоћи не само као старији, него и као добар домаћин. Ја ти мој Јевто нећу друго.

Сутрадан владика дође. Прочита protu молитву за оздрављење. Би му мило што видје да је prota већ све завршио. Па дајући свој благосалов за све планирано отиде у Сарајево.

У Добрину се средином октобра вјенчаше Јевто и Вера. Protu од радости мало живину па је смогао снаге да изврши свету тајну брака. Пожеливши срећу младенцима поучи их како треба да живе да се поштују и држе вјере православне.

Након десет дана prota Мргуд изнемогао предаде душу своју Богу.

А након петнаестак дана Митрополит рукоположи Јевту у ћакона, а за мјесец у презвитера и постави, по жељи protu Мргуда на Добринску парохију.

Нови свештеник би с љубављу прихваћен од народа Добринске парохије. Народ га врло брзо завоље и омиље им јереј Јевто и његова попадија Вера, тако да су се радовали свакој служби и сваком сусрету са младим Пастиром.

Бјеху они прави мелем за многе тешке ране својих вјерника, и као права породица дјелише заједнички животно бреме.

А Богу се молише за душу покојног protu Мргуда преко кога их Бог дарова једно другом.

синђел Јован Гардовић

Прикази књига

Митрополит Николај (Мрђа)

**ТУМАЧЕЊЕ
САБОРНИХ ПОСЛАНИЦА
(Јаковљеве, Прве и Друге Петрове)
СВЕТОГА ПИСМА НОВОГА ЗАВЕТА**

Србије, 2004.

Стих 22: Видиш ли како је вјера садјејствовала дјелима његовим, и кроз дјела усавришила се вјера?

Добра дела потичу из вере, а извршена дела појачавају веру. Апостол указује на везу између вере и добрих дела. Вера се ојачава у љубави. У Новозаветној Цркви постоји читав низ унутарњих, духовних обавеза, које треба извршавати из поштовања према закону љубави, закону новом, по коме треба љубити ближњега свога као самога себе. Слобода не значи укидање сваког закона, што би била анархија. Слобода је услов за остварење љубави, а љубав се остварује кроз дела. Чим закон љубави крене на дело, види се колико за њега има послана. С друге стране, слобода није разуздавање чула. „Који сеје у тело своје, од тела ће пожњети трулеж, а ко сеје у дух, од Духа ће пожњети живот вечни“ (Гал. 6,8). У новоме животу је живот вечан, у старом животу вечна је смрт. У првоме се окупља Израиљ око Бога, а у другом Израиљ дела. Сабор-

ност вере и добрих дела произнета човековом слободном вољом, упућује Апостола да искаже нову истину, познату у новозаветној Цркви као дело извршено да би се *вера кроз дела усавришавала*. Да, зида се Христос са свим изражайима љубави, која је највеће богатство људи, зато што је божанска. У умовима поремећеним паганским на- викама, није било лако пронаћи светост у савестима људи, конкретно овде код оних који су дали превагу вери, а до дела су мало држали. Апостол жељи да хришћани умноже своју светост вером и добрим делима, што је његово омиљено поље рада као епископа Јерусалимске Цркве, као и других хришћанских средишта којима су била нужна упутства административне и пасторске природе.

Архимандрит др Јулијан (Поповић)
др Петар Маркичевић
протојереј Ђорђе Јовановић, проф.
Св. Андреј Кесаријски

**ТУМАЧЕЊЕ
САБОРНИХ ПОСЛАНИЦА
(Прве, Друге и Треће Јованове и Јудине)
И АПОКАЛИПСИСА
(Откривања Св. Јована Богослова)
СВЕТОГА ПИСМА НОВОГА ЗАВЕТА**

Србије, 2004.

**24. поглавље
О трећем ангелу и
горчини речних вода**

8,10-11: И тајећи анђео зајируји, и паде с неба звезда велика, која гораши као букићиња, и паде на тајећину река и на из-

воре воде. А име звезди беше Пелен. И тајећина вода йосића ћелен, и многи људи йомреши од воде јер йосићадоше горке.

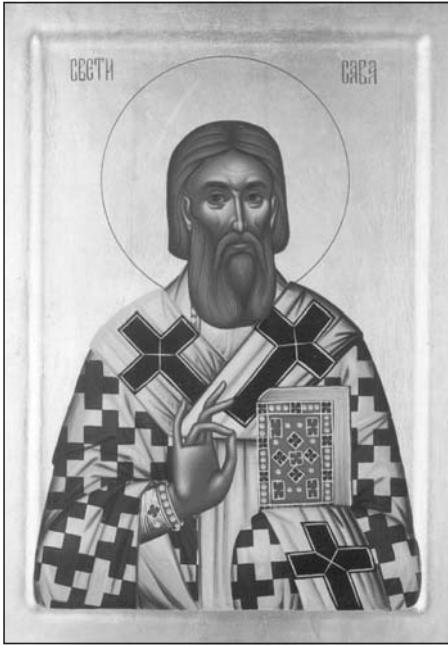
Горчина коју означава пелен представља, како неки тврде, жалост каква обузима грешнике мучене у геени; по својој величини, она је исправно и правилно названа водом; ми, међутим, мислимо да се тиме указује и на патње последњих дана. Звезда означава или да ће све то сићи са неба или пак указује на ћавола, за кога пророк Исаја каже: Како паде с неба звездо данице, кћери зорина (Ис. 14,12), јер ћаво, напајајући људе путем задовољства горким развратом, по допуштењу Божијем наводи и патње али не на све него, по дуготрпљивости Божијој, на трећи део, ради тога да неверовање у загробну награду не бидовело нетрпљиве до душевне смрти. Онима, који пред крај остану живи, све ће постати горко, и Господ нам је наступање свега тога предочио ради нашег уразумљења. Ако не желимо да нас Он осуди, морамо осудити сами себе јер, по речима божанственог апостола, да смо сами себе испитивали, не бисмо били осуђени (1 Кор. 11,31). Као осуђене, Господ нас мора казнити, а ми са захвалношћу морамо прихватити патње које нас задесе, слично као што видимо да разборити болесници, надајући се оздрављењу, трпљиво подносе спаљивање рана и операције. Стога нека се и ми, када будемо душевно здрави и не будемо ни најмање потхрањивали геену огњену како не бисмо били осуђени са светом (1 Кор. 11,32), зацаримо заједно са Христом, Коме, заједно са Беспочетним Оцем и Свесветим Духом докликује свака слава, част и поклоњење, величање и величанство, сада и увек и у бесконачне векове векова. Амин.

НЕМАЊИЋИ КРОЗ ВИЈЕКОВЕ

Растко Немањић или Свети Сава

Родио се 1175. године од оца Стефана Немање и мајке Ане. Озбиљно се бавио књигом и пре одласка у Свету Гору. Растко има два старија брата Стефана и Вукана. 1190 Растко постаје кнезу Хуму. 1191 одлази у Свету Гору. 1219 долази у Никују с молбом цару Теодосију првом Ласкарису и васељенском патријарху Манојлу Сарантену Харитопулу да за српску државу оснују потребну архиепископију и да неког од монаха из његове пратње именују за архиепископа. Цар и патријарх су изашли у сусрет тој молби, али су за архиепископа именовали Саву Немањића. Знајући да би у будуће избор архиепископа могао најћи на разне тешкоће, Саво је замолио да Српска архиепископија буде проглашена аутокефалном, чиме би епископи у српској држави добили право да из своје средине бирају и посвећују архиепископе, без тражења сагласности византијског цара и васељенског патријарха. Тако је 1219. године Српска архиепископија постала аутокефална. При повратку у Србију архиепископ Сава је прво свратио у Свету Гору, одсекајући се у Хиландару, и посетио све светогорске манастире. Обавио је део неопходних припрема за организовање српске аутокефалне цркве. Одлази у Студеницу, а затим у Жичу у тек завршен манастир где је било седиште. Како се манастир Жича, прва српска архиепископија, налазио и сувише близу северним границама и стога био угрожен од непријатељских упада у другој половини 13. века, седиште српске цркве преселило се у Пећ. За време Стефана Прво-венчаног постојале су три епископије:

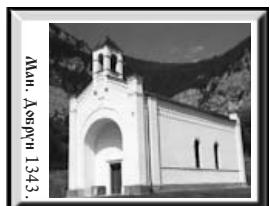
је. Сава је основао још осам: Зетска у цркви св. Арханђела Михајла на превлаци у Боки Которској, Хумска у цркви св. Богородице у Стону (град у Дубровничком приморју), Дабарска у

цркви св. Николе у Бањи код Прибоја, Рашка у цркви св. Петра у Расу код Новог Пазара, Моравичка у цркви св. Ахилија у Ариљу, Хвостанска у Богородици Хвостанској близу Пећи, Будимљанска у цркви св. Ђорђа у Будимљу код Берана, Топличка у цркви св. Николе код Куршумлије, Призренска у цркви св. Богородице у Призрену, Липљанска у Грачаници и Жича. Основни циљ Српске архиепископије на челу са Савом Немањићем било је учвршћивање и продубљивање хришћанског учења међу најширем слојевима народа. За тако дело-вање били су неопходни упућени и по-уздани људи, богољоље, књиге и пред-

мети за богослужење. Учене монахе Сава је доводио већином са Свете Горе, највише из Хиландара. Свештенство је школовао и по домаћим манастирима пре свих у Студеници. За архиепископа Саву изричito се каже да је у српским земљама завео „сваки устав Свете Горе“ што значи да су се монаси добровољно подвргавали тешким условима живота, обавезивали су се на безженство (целибат), сиромаштво и послушност. Сава Немањић и његов брат Стефан убрајају се у најобразованије људе свога времена. Широм света познато Мирославово јеванђеље из 1185. године и нешто млађе Вукањово јеванђеље најбољи су докази вредности српске књижевности до 12. века, усмерене највише на превођење и преписивање библијских и литургијских књига. У 13. веку најважнија књижевна средишта средњовековне Србије образовала су се у Хиландару, Студеници, Жичи, Милешеви и Пећи. Образовање у средњовековној Србији стицало се претежно у окриљу цркве. 1234. године на сабору у Жичи архиепископ Сава одређује наследника, дугогодишњег сарадника и ученика Арсенија, који ће српском црквом управљати три деценије (1234-1263). Архиепископ Сава обилази значајније личности у Православљу. Задржава се у Трнову код бугарског цара Јована другог Асена и патријарха Јоакима. Тешко се разболева и умире 14. јануара 1236. год. Следеће године краљ Владислав преноси Савине мошти у манастир Милешеву, а 27. априла 1594. године Турци спаљују мошти Светог Саве на Врачару.

Пријремила
Наташа Радојевић

И Н

Број 28

ДАБРОВ ФОРМАТОР

САВИНДАНСКА ПОСЛАНИЦА

НИКОЛАЈ
ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ
СРПСКИ ПРАВОСЛАВНИ
МИТРОПОЛИТ ЕПАРХИЈЕ
ДАБРОБОСАНСКЕ,
СВЕМУ СВЕШТЕНСТВУ,
МОНАШТВУ И
БЛАГОЧЕСТИВОМ
НАРОДУ СРПСКОМ,
БЛАГОДАТ, МИЛОСТ И
МИР ОД БОГА И
СВЕТОГА САВЕ
УЗ СВЕРАДОСНИ ПО-
ЗДРАВ:

БОГОМ ВАМ
БЛАГОСЛОВЕНА
КРСНА СЛАВА!

Целе ове године бићемо у припремама и обележавању Првог српског устанка, које ће бити 29. августа у манастиру Добруну, тој немањићкој светињи, која је сада у обновљању и светосавском уздизању. Свакако је и у ову светињу долазио Свети Сава, ту се молио, свету литургију служио, свој српски народ благосиљао и поучавао.

До сада је о Светом Сави много речено и написано, али није могуће о овој превеликој личности све ре-

ћи и написати. Никада једно српско православно чедо неће потпуно завршити слављење ове чудотворне личности и његових заслуга за Српски народ. Питам се, како да наставимо прослављати ову значајну личност српску пред Богом, којом се прослави народ и Црква наша на земљи и на небу? Како да то у земном животу чинимо ми, верна деца, синови и кћери овог великог Светитеља и истинског Просветитеља његовог народа.

Ти, образовани сине и кћери свога народа, најбоље ћеш учинити ако је твој дух народни дух и народне светиње твоје светиње. Ако вазда бдиш над највишим народним потребама, никада не цепајући оно што се не сме цепати и слабити, ни духовно, ни морално, ни политички, ни пословно. Даље, ако истинска љубав твоја према народу не зна ни за умор ни за одмор. Ако ти је идеал вазда пречи од угодности, жртва милија од добити, част пречи од живота, истина пречи од интереса, правда пречи од пријатељства, душа пречи од тијела и његових прохтјева, писао је један умни српски Владика.

Исто тако, и ти наставниче и ти учениче, ако је твоја школа твоја црква, а твоја црква твоја школа. Ако богобојажљиво корачаш стазом науке и стазом живота, верујући да никада не знаш све што би требао и могао знати.

И ти сељаче - земљорадниче, ако свагда знаш и никада не заборављаш да је сва земља Господња, само теби привремено дата. Ако си скроман, штедљив, богобојажљив и радан, ако са молитвом почињеш и сваки посао завршаваш, као оци и праоци твоји.

И ти војниче и ти војсковођо, ако је ваша јуначка готовост на покртовање, срце ваше заклетва службе ваше, послушност према старијима знак у коме живите, ако је Бог извор снаге и руководилац ваше команде и вашег оружја.

И ти чиновниче, бићеш достојан сајтрудник Светог Саве државо-

творца, ако своју службу гледаш у добру целог народа. Ако је част државе част и твоја лично.

И ти свештениче Божији, у земљи и иностранству, бићеш достојан сајтрудник Оца Цркве наше, ако у теби живи јака вера и силна молитва онако широко и високо схваћена свештеничком чашћу и дужношћу, каквом је себе и Цркву нашу за већита времена украсио Свети Сава.

Прави смисао прослављења Светог Саве лежи у обавезама према Богу и роду свију нас. Да се упитамо куда ћемо данас и како ћемо, ко смо, одакле смо и чији смо, као људи и као народ? Да нам свестрано Светитељ покаже узор правог човештва, пастирства, светитељства и просветитељства. Да свакоме појединачно и свима заједно пружимо прилику да сви без разлике изразимо нашу дужну захвалност после Бога и Светоме. Потом да осмотримо и учврстимо своју верност ономе коме дугујемо више него ма коме другоме. Да нас чува од странпутица у будућности, како би још једном нагласили потребу часног, родољубивог усталаштва и дубоке свесности православне чисте молитвености. Ето, то наша

света Црква хоће у овом времену и то је прави смисао Светосавља.

У Савином и Немањином Хиландару, где се родише наше народне књиге, роди се наша просвета. Та вековима поштована светосавска просвета и њен чудотворни успех у нашој историји, обухватила је цели народни живот, духовни и морални, државни и привредни, породични и друштвени. Свети Сава је настојао и учио: „Народна Црква нека води у народну школу; народна школа нека води у народну Цркву, а и народна школа и народна Црква нека иду у дом, у породицу. Нека иду једна са другом, као мајка и кћерка, руку под руку, на истинску славу Бога и на истинску срећу народа“.

Имајући ову чињеницу у виду може се закључити: књига у српском народу није обична трговачка роба, него нешто свештено и освећено, а школа није обично ћачко вежбалиште, већ нека врста освећене богољоље у коју се свечано улази као у светилиште, да се у њој побожно живи и предано ради, не само за овај него и за будући живот. Зато је наш народ и могао и знао и у слави и у понижењу, и у слободи и у ропству, у земљи и иностранству да живи и све чини царски и слободарски, напредно и богоугодно. Зато је косовску недаљу народна песма светосавских васпитаника могла завршити оценом и речима: „Све је свето и честито било и миломе Богу приступачно“.

Тако је Свети Сава учио и упућивао наш народ српски. Тако је наш народ сачувао јеванђелски дух и светосавску науку. Зар не видите, децо наша духовна, како је дивно Бог прославио нашу хиландарску цркву светима, и много их је у Небеској Србији. Баците широк, дубок и видовит поглед у нашу прошлост па кажите: зар не увиђате шта су манастири у нашој земљи учинили за дух, душу нашу и срце наше прошлости: Студеница, Жича, Сопотјани, Грачаница, Богородица Љевињашка, Високи Дечани, Пећка Патријаршија, Тврдош, Острог, Житоми-

слић, Цетињски манастир, Крка, Гомионица, Гомирје, Лепавина, фрушкогорски манастири са Раваницом, Манасијом и Милешевом. Зар не видите како су чудни путеви којим је Бог водио калуђера, Светитеља и Просветитеља Саву Немањића, када му је подарио вољу и мудрост да подигне „Бјел Вилендар у сред Горе Свете“.

Хоће ли хтјети и смјети да забораве данашњи просветитељи народа српског, који још увек газите стопама свог Светитеља и Просветитеља? Хоће ли савремени и будући просветитељи наши, јурити и настанијивати се у европској кући од карата? Или ће верно и упорно оживљавати и успостављати Светосавски дух у нашем народу? Размишљајте о томе наша децо духовна. Радујте се и непрестано настојте да се Јеванђељем тј. Светосављем обогаћују душе ваше и наше деце у школама. Тако ћете познати ко је следбеник светогорског и немањићког васпитача наше народне душе и наших великих предака. Познаћете ко целива а ко презире оно што је Свети Сава целивао; ко поштује и остварује, а ко гази оно што је Свети Сава у народу народски подизао; ко са Светитељем истински ствара и унапређује, а ко без њега својеглаво руши и уназађује; „ко чествује књиге староставне, ко их штује а ко одбацује“. Нећете ваљда данас, после многих поука наше свакојаке прошлости, мирне душе бити са онима који отворено или притајено, свесно или несвесно одрођују нашу народну просвету, нашу школу, Цркву, књигу и њено светоћирилово и светосавско писмо, скидајући са њих наш староставни просветни и родитељски печат. Недао Бог да то данас у овоме мутном и пуном свакојаких грехова времену допустите себи. Увек се треба бојати да нам Свети Сава не каже, као што је некада Бог Јеврејима рекао преко пророка: „Синове одгојих и подигох, а они се одметнуше од мене“.

Наш велики Светитељ Сава био је оснивач наше Српске Цркве и

њен први поглавар. Он није измишљао неку нову науку, већ је ону стару и праву јеванђелску и апостолску веру и науку проповедао народним језиком и уневиши је у народну душу на народски начин. Он је васпитавао српског народног свештеника и научио га: како ће што више пастирски послужити свом народу, а не народ њему. Да корача пред народом као добар пастир пред стадом, а не да га бичем

гони. Да се са народом радује када треба и да са њим плаче када плакати треба. Да са народом увек дели добро када треба и зло када затреба у злим временима. Да народну муку мучи као своју рођену и да крст народни увек носи као свој лични. То да чини увек са узорном речи коју проповеда: „пастир добри што казује ином и то својим потврђује чином“.

У таквој нашој православној светосавској Цркви, њени пастири и архијаписти су најпозванији тумачи наше историјске прошлости, нашег мучеништва и нашег устајања. Они су са Вождом Карађорђем свесрдно радили на народном ослобођењу. Светосавско српско свештенство Православљем је васпитало нашу душу народну одгојило покољења

која је Лазар одвео на Косово под барјаком борбе „за Крст часни и слободу златну“. Оно је чувало и надањивало сва наша вековна поколења у мученичком ропству крпећи их слободарском вером у будућности. Оно је дало снагу и младом Ђорђу Кратовцу да сагори на ломачи. Оно је родило Хаџи Ђеру и Хаџи Рувима, попа Луку Лазаревића, првог Матију Ненадовића, ћакона Авакума и спаљеног Митрополита Вићентија. Родило је још многе небројене хероје на челу са Карађорђем Петровићем. Светосавска је колевка са материнском бригом, уз народну песму и црквену молитву одхранила и одгојила све црквене и народне неимаре из наше историје. Светосавско Законоправило ушло је у основе српске слободне државе.

Из свега реченог, драга браћо, знамо зашто је Дух Божији одвео младог Растика баш у Свету Гору и зашто га је нама отуда вратио. Како нас је преко њега обилно и свестрано благословио као Цркву, као народ, као државу. Нама је Бог даровао да дочекамо и обележимо дан свенародног српског ослобођења од вековног отоманског ропства, двестогодишњицу Првог српског устанка, те прве револуције на Балкану. И ове године нам се пружа могућност да се као Црква и као народ достојно одужимо Светом Сави, првом архијепископу, учитељу и просветитељу нашег народа и свима његовим следбеницима, да освежимо њихове свете ликове у нама и нашој деци.

Са тим мислима и садржајима, које је све тешко набројати, истичући све милости Божије које смо преко њега примили, опет вас све радосно поздрављам уз честитање овог нашег великог празника ма где живели:

ОД БОГА ВАМ БЛАГОСЛОВЕНА
ОВА КРСНА СЛАВА - СВЕТИ САВА!

Митрополит
дабробосански
Николај

**ОСНИВАЧКА СКУПШТИНА ПРАВОСЛАВНЕ ХРИШЋАНСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ
СВ. СВЕШТЕНОМУЧЕНИКА ПЕТРА МИТРОПОЛИТА ДАБРОБОСАНСКОГ**

ПРИСТУПНА БЕСЈЕДА

Ваше Високопреосвештенство, Браћо свештеници, Драга браћо и сестре, Драги пријатељи,

Данас Вас гостима не назвасмо већ браћом и сестрама призивамо у наше и ваше братство, у братство православне хришћанске заједнице у коју сте сви позвани под окриље своје свете православне Цркве, под патронат и заштиту светих Божјих угодника: св. свештеномученика Петра, митрополита дабробосанског и св. оца Николаја, Епископа жичког. Милошћу Божијом, жељом и хтјењем појединих вјерника оданих својој Цркви, благословом митрополита дабробосанског, г-дина Николаја, спреман сам вам данас у радости мојој и вашој посвједочити да је већ скоро годину дана очекујемо овај тренутак када ћемо пред Богом и вама затражити благослов и одобрење да дјеламо на њиви Господњој у крилу наше Мајке Цркве.

Спреман сам посвједочити да ће наше братство Заједнице имати узор и темељне принципе црпти из Православне народне хришћанске заједнице коју је више од 80 година основао и успешно водио св. Николај, Епископ жички. Епископ Николај, генезу своје хришћанске заједнице, - односно богомољачког покрета, - описао је као спонтан покрет србијанских сељака између два рата, - као народни одговор на модернизам, либерализам, социјализам и разне новотарије које побожан православни народ није разумио ни прихватио. Неколико честитих и хришћанским духом просвјетљених сељака не могаху више да глеђају како људи отпадају од вјере, ријешише да сами, у име Божије, поведу озбиљну борбу са грешним животом, пођоше у народ да попут апостола проповиједају хришћанску науку о спасењу и да позивају народ на покајање. Тако постаде заједница побожних људи која ускоро доби назив: Православна народна хришћанска заједница, и након неколико година преданог и мисионарског рада од мале заједнице православних ревнитеља постаде велики и сложни покрет са стотинама хиљада чланова.

Чланови таکвог покрета, а посебно проповједници били су високо моралне личности, спремни да се у ревности жртвују, како би били примјер и подстријек за све чланове, а св. владика Николај их је вјером снажио да не застану у својој ревности, да се ни у чему не погорде и да буду смјерни чланови своје Цркве свете и први помоћници својим свештеницима у снажењу вјере која осмишљава живот.

*Најрије је у цркви
одслужено вечерње*

О 50-годишњици народне хришћанске заједнице, односно богомољачког покрета који је одржан у Крњеву у Србији 1969. године, епископ Хризостом пише:

„Када су ти народни проповедници дошли у моје село, ја сам тада био још дете, али одлично се сећам те прве њихове проповеди у нашем селу и оног одушевљења које нас је после тога обузело. Кад год смо чули да су се ти народни проповедници појавили, хрлили смо тамо и са одушевљењем слушалли њихове проповеди и духовне песме које су певали. На наше очи људи су се мењали и постајали некако боли. Престајале су крађе, престајале сваје, пре-

стајале псовке... Каснијих година имао сам прилике да будем на величанственим Богослужењима у Београду, Сремским Карловцима, Светој Гори, у Дамаску, Александрији па чак и у Јерусалиму, - све је било лепо, али мени су још увек најближе срцу оне наше прве заједничке молитве из оних дана када нас је Дух Божији покренуо, јер је то био наш први и незаборавни сусрет с Богом.“

Епископ Хризостом на крају закључује: „Где год има богомољаца, ту свештеник није сам у цркви, ту се чују црквене и духовне песме, ту се црква добровољно помаже и уређује, - ту су домови на које се ми, свештеници, увек можемо ослонити“ (Епископ Николај, Живот и дело, 1. књига, стр. 414)

Драга браћо и сестре,

Свако вријеме има своје бреме, има своје потешкоће. И ово наше вријеме је обремењено многим кризама, не само материјалним него и духовним. Вјера у народу нити пламти нити је утихнула. Ријеч Божију многи слушају али је многи не чују нити држе до ње, - а Господ каже: „Благо онима који слушају ријеч Божију и држе је“.

Никад образованију дјецу и омладину у вјери, а безбожније родитеље до сада нисмо имали. Никад се ми свештеници нисмо срећније, али и жалосније осјећали као у овом времену када су нам цркве скоро пуне а душе упола празне када дјеца уче родитеље и Богу и Цркви их приводе, а родитељи награђују дјецу своју ноћним животом који је пун јада, чемера, дроге и неморала.

„О како је пуно непријатеља наших Господе, а ми слаби и нејаки, научи нас како да се избавимо, како да се спасемо!“ - Вјером, љубављу, моралним животом и личним примјером, спасићеш себе и избавићеш брата свога, - зато проповиједај свештениче!, узвикује св. владика Николај. -Коме да проповиједам? У цркву ми долази пет-шест жена на службу Божију. Коме ћу проповиједати? -Проповиједај свештениче тим женама. Не греши душу. Не стиди се. Не снебивај се. Сети се како је Он про-

поведао једној јединој жени у Самарији на бунару Јаковљеву. (владика Николај).

Драга браћо и сестре,

Оснивањем ПХЗ овде на Палама жеља нам је да уз Божију помоћ и вашу подршку будемо достојни посланици на њиви Господњој, да својим прије свега личним примјером свједочимо јеванђелску истину на сваком кораку, да се радом боримо против нерада, да будемо продужена рука мисионарске испомоћи свештеницима. Да се боримо против гријеха и порока сваке врсте, а да управљамо и подијемо немоћне у вјери.

је да припомогнемо болесне и сиромашне, вишечлане породице у њиховим основним животним потребама, као и људском бригом и пажњом у хришћанској милосрђу.

Били бисмо срећни да се кроз издавање часописа и других брошура наше Заједнице, кроз организовање предавања, трибина и поклоничких путовања, млади окupљају и испољавају своју креативност.

За све ово потребна је прије свега Божија помоћ, благослов и подршка нашег Митрополита, свештенства као и свих вас, драга браћо и сестре, јер сви заједно и удруженци око наших циљева

Сала је била прејуна

Основни задатак и циљ у духовној сferи наше дјелатности биће јачање црквености код нашег народа, како би света Литургија, свето Пritchешће као и све свете тајне биле доступне свим вјерницима, а не једном малом и занемарљивом броју. Проповиједањем, предавањима, свједочићемо чисту вјеру нашу православну, а борити се против безвјерја, сјујевјерја, гатања и врачања, ружних обичаја и секташтва сваке врсте.

Драга браћо и сестре,

Ми смо свјесни да данас никаква активност не може бити у потпуности успјешна без материјалне потпоре. И наша Заједница ће од добрих људи, предузећа и институција који су се увијек по милосрђу препознавали, затражити материјалну помоћ како би наша мисија била што успјешнија. Жеља нам

донијећемо Цркви нашој и нашем народу овде духовни напредак.

Благодарим Вашем Високопреосвећенству што сте ме удостојили духовником наше православне хришћанске заједнице коју ћу настојати да водим под пуним ауторитетом наше Цркве али и личном одговорношћу, као и уз свесрдну помоћ браће и сестара који ће данас бити изабрани да руководе радом наше Заједнице.

Нека нашу Заједницу благослове и заштите њени молитвеници пред Богом, свети свештеномученик Петар Митрополит Дабробосански, који је и наша Крсна слава, и свети отац Николај Епископ Жички.

21. октобар, 2003. године

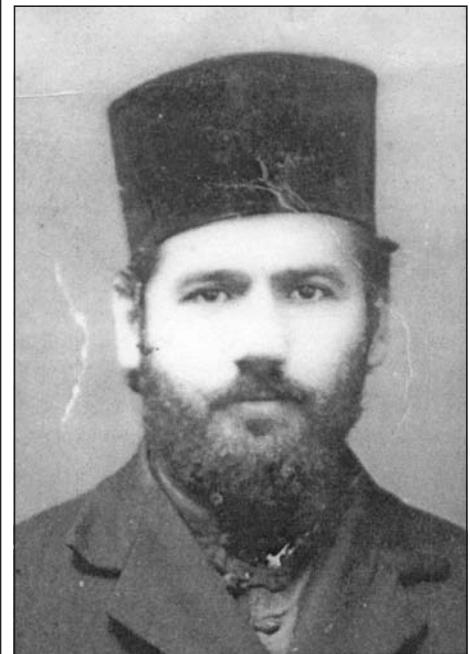
Јеремија Старовлах
Протојереј-старофор

АПЕЛ ЗА ПОМОЋ

ХОЋЕМО ДА ДИШЕМО

Простори Челебића код Србиња-Фоча последњих година доспјели су у сам епицентар вијести најгледанијих, најслушанијих и најчитљивијих свјетских медија.

У својој немоћи да ријеше узварли босански лонац свјетски моћници измислили су да се у овим крајевима скрива Радован Каракић, човјек који се крајем 20. вијека ставио

Свештеномученик Момчило
(Грđуревић)

на чело босанских Срба у тренутку када се, под вођством тих истих силника растурила заједничка држава Јужних Словена под називом СФРЈ. Каракић се наметнуо као политички вођа народа који је за само сто година доживио три свјетске Голготе, уз кратке периоде мира и мукотрпног успостављања каквог-таквог живота у тешким условима због географског положаја мјesta.

Челебићи су простор смјештен између планине Љубишње и Бакића и ријека Таре и Ђехотине. Доступни историски и археолошки подаци и налази упућују да је овде био интензиван живот већ у праисторији, а због свог геостратешког положаја, овим предивним брдима, ливадама, врелима, шумама и ријекама ходали су: Илири, Трачани, Хуни, Авари, Римљани, Грци, Словени, Турци, Угари, Нијемци, Бугари, Италијани и друге војне и цивилне скупине, које су остављале остатке свако за себе, свог бивствовања.

Заврш Челебића је централни дио првих словенских насеобина и формирања српских држава.

Увијек у запећку интересовања, због неприступачног и неатрактивног простора (високе планине, не-проходне шуме, слабе саобраћајне комуникације и ненасељеност) условили су да овај крај остане врело бистрине и данас буде сачуван као чисто еколошко подручје.

Желећи да сачува дијелове бурне историје посебно 19. и 20. вијека мјештани, осиромашени после дицама последњег грађанског рата учинили су надљудске напоре, покренули су и приводе крају реконструкцију и заштиту цркве Светог Николе у Ријеци (950 м надморске висине) последња два вијека једном свјетионику националног и православног власпитања вијечитог граничног простора између Фоче и Пљеваља, у распону од сто километара.

Црква је саграђена 1834. и у њој се налазе иконе чувених мајстора: Козме и Георгија Митрофановића (1641.), које данас красе галеријске просторе широм свијета.

Црква Светог Николе у Ријеци је споменик културе Републике Српске. Иконе из цркве биле су излагане у Паризу, Београду и Сарајеву и престављале су врх српског црквеног сликарства 17. вијека. Репродуковане су у најзначајнијим енциклопедијама и каталогозима.

У оквиру овог пројекта који се одвија са благословом митрополита Дабробосанског господина Никола-

ја (Мрђе) и уз стручну помоћ републичких завода за заштиту споменика културе Београда и Бања Луке, предвиђено је и до сада успешно завршено: унутрашња и спољашња заштита, малтерирање и кречење зидова храма, изолација од влаге, прекривање крова цркве и звоника новом боровом шиндром, жичана ограда порте и гробља, ко-пање водовода (дужина 2,5 km кроз планински и каменити терен) из-

Црква Св. Николе у Ријеци

градња, зидање покроване, постављање столарије у црквеној гостопријемници (17x11 м) предвиђене за вишенамјенске потребе.

Вреле летње дане 2003. мјештани су искористили за увођење струје у цркву и гостопримницу, постављање жељезне капије, чиме би се и на визуелан и естетски начин заокружили зајртвани циљеви ревитализације храма.

Одлуком Ахијерејског Синода СПЦ свештеник Момчило Гргуревић (парох тетимски 1935-1945.) проглашен је свештеномучеником и свечаност проглашења обавиће се у љето 2004. што представља додатни мотив за успешан завршетак започетих радова.

Из већ познатих разлога (санкције међународне заједнице) онемогућала привреда и локално становништво, уз помоћ својих сродника који живе у Србији и Црној Гори, нијесу у могућности да овај величанствени посао приведу крају.

Први пут у својој богатој историји они траже помоћ. Али нијесу деморализани. Напротив!

Хоћемо да дишемо! Желимо да овај крај коначно буде стјециште мира, духовности, хришћанске толеранције и гостољубивости. Уз мало добре воље, Заврш Челебића може да постане не само туристички центар са атрактивним садржајем током цијеле године (зимски и лjetњи туризам, лов и риболов, сеоски туризам, скијање, убирање љековитог биља, могућност даљег развоја сточарства и пољопривреде), него и стјециште умјетника свих профила (сликара, књижевника и музичара).

Молимо да нам помогнете! Свако по мало. Скромно и од срца, па да наш свети храм 2004. године забиљежи 170-годишњицу постојања.

За завршетак радова потребно је да се малтеришу и окрече зидови гостопријемнице, уради ентеријер олтара, (израда иконостаса и копија десетак икона које су некад красиле цркву). Трошком свих ових послова, уз бесплатан рад мјештана по систему моба, према процени стручњака, износи око 15-20.000 км, односно 7,5-10.000 евра.

Помозите! Хоћемо да дишемо! Нећемо разочарати!

Средства донатора и људи доброг срца предвиђена за ову намену уплатити на жиро рачун:

552024-2510-87 КРИСТАЛ БАНКА СРБИЈЕ

562-6-2387-24 РАЗВОЈНА БАНКА СРБИЈЕ

Свим приложницима који помогну обнову цркве желимо сваки благослов Божији и молитвену заштиту Светог Николе и велику благодарност народа Челебића и околине.

Миленко
Мишио Тодовић

Осврш ћиводом промоције првог компакт диска.

ПРАВОСЛАВНА ДУХОВНА МУЗИКА

Камерни хор Одсјека за црквену музику и појање Музичке академије Универзитета у Српском Сарајеву.

Диригент - Раде Радовић

Дана 16. децембра 2003. године у „СРПСКОЈ КУЋИ“ (С. Сарајево) одржана је промоција првог компакт диска Камерног хора-одсјека за црквену музику и појање Музичке академије у С. Сарајеву (даље-камерни хор).

Сам простор „СРПСКЕ КУЋЕ“, иако активан за овакве манифестације, био је претјесан да прими све оне који су дошли да подјеле радост као са члановима хора, тако и са диригентом Радом Радовићем.

Из садржаја књижице која прати овај компакт диск, видимо да је „на иницијативу Његовог Високо преосвештенства Митрополита Дабробосанског Господина Николаја академске 2001/2002. године на Одсјеку за црквену музику и појање Музичке академије Универзитета у Српском Сарајеву основан Камерни хор, а за диригента изабран мр Раде Радовић.

Поред студената са овог одсјека, у хор су, на добровољној основи, укључени и студенти са других одсјека: општа музичка педагогија, клавир, хармоника, соло пјевање, гитара и флаута.“

За неке од њих је певање у Камерном хору први контакт са православном духовном музиком, а за многе је то само наставак хорског певања и љубави према овој музici стечене у средини из које су дошли на Музичку академију.

Зналачки одабран програм овог звучног записа, извјесно је имао за циљ да слушаоцу прикаже вокалну православну духовну традицију као ширег српског православног духовног простора (С. С. Мокрањац, С. Бинички, М. Говедарица, В. Комадина), тако и руског (С. Рахмањинов, П. И. Чајковски, Д. С. Бортањски)

Интерпретација Камерног хора, подређена напјеву и тексту, обраћа се слушаоцу на посебан, готово универзалан начин. Специфична духовност у изразу извођења, као и сам начин пјевања, у оквиру којег чујемо камерне гласове солиста и архаучне боје хорског звука, откривају, како духовне садржаје једног минулог времена, тако и овог, нашег.

Посебна вриједност овог звучног записа је премијерно извођење два

мерни хор за циљ има и академско представљање православне духовне музике на концертној сцени.“

На годишњем концерту Хора (Сарајево 14.06.2003. г.) Његово Високо преосвештенство Митрополит Дабробосански Господин Николај уручио је хору ГРАМАТУ „за несебичан духовни допринос и оданост Светој Вјери Православној“. Камерни хор наступио је на Деветом фестивалу духовне музике „Хорови

дијела (Со свјатими упокој, Вјечна памјат) из ОПЕЛА ЈАСЕНОВАЧКОГ - босанско-херцеговачког композитора Војина Комадине. Савршен спој извornог „појачког“ звука и савременог тонског израза, имали су снажан утисак код публике, која, са разлогом очекује интергрално извођење ОПЕЛА. Диригент Камерног хора мр. Раде Радовић (рођен 10.10.1972.) завршио је музичке студије у Москви, на одсјечима за композицију и хармонику. Седмогодишњи московски период школовања (1990-1997.) оставио је неизбрисив утицај руске културе у формирању његовог умјетничког израза. То је, засигурно, разлог што се на овом првом компакт диску налази већи број композиција великане руске духовне музике (Рахмањинов, Чајковски, Бортњански).

„Порад првобитне функције учествовања у богослужењима, Ка-

међу фрескама“ у Београду (јуни-јули 2003. г.) и у категорији за најбољи хор освојио награду ВОЈИСЛАВ ИЛИЋ „за аутентично извођење“.

Снимљен у аутентичном амбијенту, у Храму Светог Василија Острошког у Српском Сарајеву, јуна 2003. г., овај компакт диск представља значајан пут у просторе хришћанске православне духовне музике.

Вјерујемо да у наредну годину сви чланови Хора са диригентом Радом Радовићем улазе са свијешћу о до сада оствареним успјесима и са искреном жељом да своје, не само музичко, већ и просветитељско дјеловање наставе са пуном умјетничком и хуманом одговорношћу.

С. Сарајево, децембра 2003. г.

Бранка Бошићак

ВАСКРСЕЊЕМ У РАДОСТ ЖИВОТА

Васкрс, највећи хришћански празник, озарен светлошћу, љубави и надом у боље сутра, у Палама је обиљежила и једна пригодна манифестација

У организацији овдашње ПРАВОСЛАВНЕ ХРИШЋАНСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ СВ. СВЕШТЕНОМУЧЕНИКА ПЕТРА МИТРОПОЛИТА ДАБРОБОСАНСКОГ, у сали Парохијског дома цркве Успења Пресвете Богородице одржана је изложба под називом „ВАСКРС 2004”, а своје ликовно, литературно и умјеће шарања васкршњих јаја представили су најмлађи становници овог живописног мјеста у срцу Романије.

Изложбу је другог дана Васкрса, свечано отворио Његово Високопреосвештенство Митрополит Дабробосански Г. Николај, а у пет дана, колико је красила салу Парохијског дома, видјели су је бројни посјетиоци.

Оно што посебно радује је чињеница да су ученици основних школа и Средњошколског центра, као и корисници услуга Удружења за помоћ дјеци и омладини са посебним потребама „СУНЦЕ”, организовано доставили мноштво радова у којима су, како је то, уосталом, оцијенио и стручни жири који су чинили свештеници, професори и наставници, радост Васкрсења пресликали у најбољем светлу.

С тим су се сложили и сами посјетиоци која су своја позитивна мишљења, пренијели и у овим поводом отворену књигу утисака.

Нису изостале ни награде за најбоље радове и укупно их је додјелено 32, међу којима треба свакако истаћи прву награду - „ПРОЛОГ СВ. ВЛАДИКЕ НИКОЛАЈА”, другу - „БИБЛИЈА ЗА ДЈЕЦУ СА ИЛУСТРАЦИЈАМА”, те трећу - „СВЕТО ПИСМО НОВОГ ЗАВЈЕТА”, које је по-

бједницима уручио наш Високопреосвештени Господин Николај.

Чланови радног одбора Православне хришћанске заједнице не заборављају да посебно нагласе како је одржавање овакве изложбе осмислиоprotoјереј-ставрофор Јеремија Старовлах, иначе Предсједник радног одбора Православне

и снагу да испуње ову обавезу, истрају и организују изложбу. Учинили су то због себе, о. Јеремије и његовог сина Александра, свих нас, показујући и на тај начин да је хришћанска доброта и посвећеност јача од овогемаљских недаћа.

Уосталом, а то увјек треба истичати, циљ Православне хришћанске заједнице, заправо и јесте да помогне младима, да се у овом вртлогу сировог времена окрену Христу и вјери, одупру својеврсној ријечи порока, ојачају духом и пођу пу-

Његово Високопреосвештено Митрополитији Дабробосански г. Николај свечано је отворио изложбу

Хришћанске заједнице у Палама. На жалост, немио догађај од 1. априла када су припадници СФОР-а упали у Парохијски дом и тешко повриједили о. Јеремију и његовог сина вјероучитеља Александра, спријечио је и њихово учешће у манифестацији коју су тако брижно и са посебним задовољством припремали.

Међутим ни овај немили догађај није утицао да чланови Радног одбора заједнице поклекну, већ, на-против, они су, ако се то тако може казати, добили неку додатну вољу

тем истине - „Путем Христовим”.

У Православној хришћанској заједници истичу да се у прилици о овој успешној изложби не смије занемарити улога поједињих наставника и професора паљанских школа које су се са својим великим трудом и задовољством ангажовали да се њихови ученици представе са што више квалитетних радова. Такође посебно треба нагласити улогу го-споје Александре Срдановић, која је вриједно радећи са члановима духовне секције Основне школе, значајно допринјела богатству са-

држаја програма при отварању изложбе.

Рад ученице Сање Савић

На изложби су се поред такмичарских радова могли видјети остатци радова из собе вјероучитеља Александра, које је вриједно радећи са својим ученицима припремао за изложбу, а који јасно показују трагове бруталне акције СФОР - а у којој су тешко повријеђени недужни Христови следбеници.

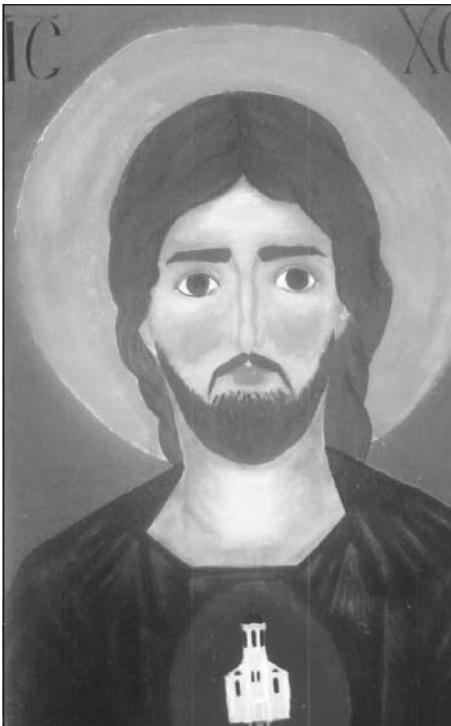
Светлана Ђеранић

Само неколико часова послије бруталног насртаја припадника СФОР-а на Српску Православну Цркву и њено свештенство у Палама, ученица Основне школе у Палама Даница Мркајић своје утиске о свему што се дешавало исказала је кроз молитву за оздрављење о. Јеремије и његовог сина вјероучитеља Александра, у којој каже:

ПОМОЗИ БОЖЕ И БОГОРОДИЦЕ

Молим ти се Боже драги, Богородице мила, сви Анђели и Архангљели, подариће исцјељење нашем оцу Јеши, како га од милоште зовемо и мом драгом вјероучитељу Аци. Неки људи што срца немају нанијеше им у ноћи тамној тешке ране. Ко то зло учини? О њима нећу да причам и судим, има ко ће за то да им врати. То је Господ, Један и Једини, који све види. Опрости ми, Боже што ми срце бол стеже, душа ме боли а лице ми сузе квасе. Али шта могу, ја сам једна мала грешна душа која за вјероучитељем пати. Помози им Боже, и Пресвета Богородице, да преbole тешке ране и да се кући што прије врате. Чуј, Боже, молитву твоје грешне слушкињице Данице и свог српског рода са Пала који желе брз опоравак и повратак кући оца Јеремије и његовог сина Александра.

Ја јесам мала, али мене научише родитељи мили и кад сам тужна и кад сам весела: „Моли се Богу, кћери!“ Зато браћо и сестре са пуно скрушености и

Првонаћрђени ликовни рад у категорији Основних школа, рад ученице Бојане Станишић

покажања прислужимо кандила у кући! Пред свете иконе сузним очима станимо, поклонимо се и завапимо Богу и Богородици молитву за исцјељење драгих наших, све док се из болнице не врате.

ГОСПОДЕ ИСУСЕ ХРИСТЕ, СИНЕ БОЖИЈИ, ПОМИЛУЈ НАС ГРЕШНЕ И СПАСИ!

Даница Мркајић
ОШ „ПАЛЕ“

ПРВОНАГРАЂЕНИ
ЛИТЕРАРНИ РАД У
КАТЕГОРИЈИ
СРЕДЊИХ ШКОЛА

ВАСКРСЕЊЕМ У РАДОСТ ЖИВОТА

Голгота лебди у свијести.
Тумара страх
од одурних капи мрака
Шапуће дах простора
тајну буђења.
Господе, свјетлости,
смилуј се на овај прах.

Ти си једина искра
гђе живе наша сунца.
Отјеловљење зрака
вину се у мисли.

Вазнела се милост.
Сан о вјечности
милује благо уздисаје.
Боже, спаси ове душе,
што траже блаженство.

Свјетлости душе,
подари нам мир.
Погињемо главе
у бојазни од сјенки.

Ти си спас!
Само Твоји путеви
не освићу
у крвавој јутро.

Нека наше постельје
не буду гробови.

Боже, душо,
отварамо, очи.
Посјетили смо
предграђе вјечности.

Чујемо одјек
ОВАПЛОЋЕЊЕ
ВЈЕЧНОГ - ЖИВОТ.

Бојана Попадић,
Гимназија

У СНУ ОТКРИЛА ЗАТРПАНЕ ТЕМЕЉЕ ЦРКВЕ

Тим археолога из Народног музеја у Ужицу, након вишемјесечног истраживања у мјесту Црквина, на периферији Бајине Баште, открио је вриједно археолошко налазиште са 26 гробова и темеље храма из 3. и цркве из 16. вијека.

Ништа необично не би било у овој причи да се ово откриће прије тога није „показало у сну“ медицинској сестри, запосленој у Дому здравља у Бајиној Башти Снежани Павловић.

Оно што су археолози из Ужица ове године открили копајући крампом и мистријом, прије шест година Снежана је, каже, видјела у сну, а о постојању светиња и остатака храмова на Црквинама говорио је и њен земљак Борче Стефановски из Нагоричана у Македонији.

„У сну сам видјела Пресвету Богородицу која ми је рекла да је мене одабрала да невјернима откријем њен храм у Бајиној Башти који је уништен тачно прије 132 године“ – прича Снежана и додаје:

„О оном што сам уснила испричала сам мом пријатељу Борчету, свештенику и пророку из Македоније, који је сам на сличан начин открио и обновио три цркве у околини где је рођен.“

Борче ми је рекао да се око храма у Црквинама водила битка између Срба и Турака, да се у самој цркви пролило много невине крви и да од тада над Бајином Баштом влада анатема која ће нестати кад се остатци светиње обнове а она подигне из пепела.“

Она скреће пажњу и на статистичке податке по којима је овај градић на обали Дрине познат по највећем броју самоубистава у Србији и да нико не може да утврди зашто највише младих људи подиже руку на себе.

Снежана, како каже, „дејство проклетства“ види и у томе да су грађани Бајине Баште велике ради-

ше, али да од тога немају пуно вајде „јер им се неда“, па нема напретка, ни великог богатства, среће ни болјитка.

Кад је пријатељима и познаницима испричала садржину својих сновова сви су је гледали са невјерицом. Посебно им је фантастично звучала прича о Црквинама и налазишту.

Леђа су јој почели окретати и највјернији и најприснији пријатељи, а многи су у граду сматрали да је „мало скренула“.

Она, Македонка, која се удала у Бајину Башту (сада удовица), није се поколебала.

Писала је писма општинским органима, Патријаршији у Београду, Митрополији, локалном свештенству и на крају Народном музеју у Ужицу, покушавајући да им скрене пажњу на Црквинае и потребу откопавања остатака цркве и градње нове.

„Послије шест година на моју молбу на Црквинае су стигли виши кустос Народног музеја из Ужица Милоје Мандић, његова супруга Љиљана, археолог и такође виши кустос Јармила Ђурић“, каже Снежана.

Снежана је у штампи објелоданила своје намјере и потребу за археолошким истраживањима у Бајиној Башти затраживши помоћ у новцу.

Први се на апел јавио Видосав Ружић из Раковице пославши прилог од 700 марака, затим сестре Томић из Београда, нека бака из Зајечара и вјерници из Бајине Баште, па је тако сакупљено око 62.000 тадашњих динара.

И онда су археолози из Ужица прионули на посао. У току досадашњих истраживања откривени су остатци Јупитеровог храма из 3. вијека и темељи цркве и гробова из 14. вијека и доба Лазара Хребељановића и Твртка Котроманића.

Објекат античког храма био је врло препрезентативан. Нађени су

фрагменти пластике са централног стуба посвећеног богу Јупитеру, античке тегуле и у камену исклесани ловорови листови.

И хришћански храм је био изненадујуће великих димензија, а и за његову градњу изгледа нису се жалили новци.

„У једном гробу из 14. вијека пронађене су златне почелице које су богате властелинке носиле преко чела и двије сребрне наушнице изузетне вриједности“, објашњава кустос Милоје Мандић.

Снежана каже да јој је Борче рекао да ће на том локалитету откопати још и лимени ковчег у коме ће се налазити црквене реликвије и три православне свештеничке митре.

Она тврди да ће бити пронађени и важни документи из историје средњовјековне Србије.

Када је постало видљиво да су се Снежанина и Борчетова предсказања обистинила у акцију истраживања укључила се и Скупштина општине Бајина Башта која је обезбедила 100.000 динара, а ових дана очекује се помоћ и Министарства за културу Србије.

Предсједник СО Бобан Томић каже да се већ размишља да се, када се истраживања окончају, на том мјесту сагради црква.

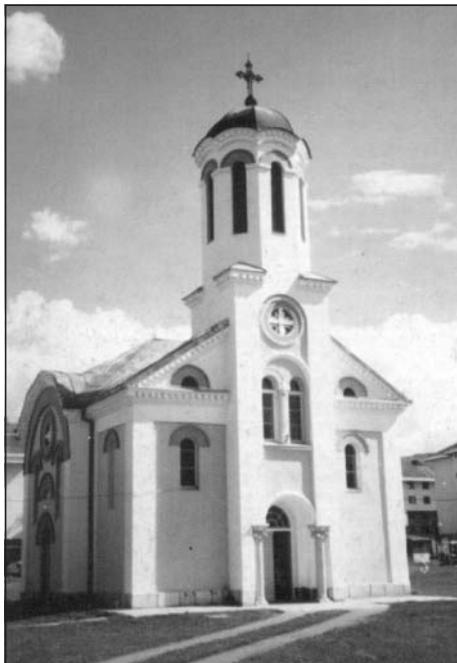
Док су послије Другог свјетског рата на Црквинама били камени остаци храма народ их је разносио и уграђивао у темеље својих кућа, њима калдрмисао пут према Петрућу и Пилици...

Упорна Снежана каже да се „неће смирити док у новоизграђеној цркви на Црквинама, која ће бити посвећена Пресветој Богородици, не почне да се служи служба Божија и зраци свјетlostи и свеопштег оправста не обасјају народ овога краја“.

Радоје Тасић

...ПАЛЕ, ВИШЕГРАД...

У време оно похвали се Бог на Небу пред војском анђеоском рекавши да на земљи има человека по имениу Јов који је оличење доброте и верности. А у поднебесју завидник и кушач наш чувши то заузврати Господу па рече: Предај га нама у руке па ћеш видети како ћете се одрећи тај твој верни слуга Јов!

Храм Успења Пресвете Богородице у Палама

Даде им га Господ ал рече: Све му узмите али му душу не дирајте.. и би тако.. Сотона поче кушати Јова тако што му узе имање, благо, стоку, пријатеље, дјецу, здравље.. Од Јова сачинише најнесрећније биће на земљи, па и жена га поче убеђивати да је Јова Бог заборавио и да га се треба одрећи. Али Јов издржа и победи сва искушења и врати му Господ све изгубљено и још томе приодаде.

У време ово слично би и на Палама. Срби из Илијаша, Сарајева, Пала.. похвалише се другима и другачијима да имају дивног свештеника

оца Јеремију Старовлаха. Похвалу дадоше многи, а круниса је владика напрсним крстом иproto Јеремија докучи врхунац свештеничког чина, поста ставрофор - крстоносац.

Ово сагледа завидник и кушач нашег невремена, народски речено Ајдаја, и донесе одлуку исту као и онај против Јова: Узећу му имање, а кућу растурити тако да личи на пећину разбојничку, дијете ћу му убити а њега сатарити толико да му душу не извадим, а супругу ћу оставити нека га болног обилази и кад дође себи да му каже дај га поздравио пријатељ Радован.

И би вече и би јутро, наста силна бука. Подиже се кука и мотика, ал вође и прваци умирише народ обећавши Ајдаји да ће они хватати своје непослушне али не побогу тако на европски, специјалан и цивилизован начин. Они ће то урадити на српско-српски начин!

И би вече и би јутро освану Мали Вајкарс. Срби једни другима долазе и честитају празник над празником, брат брата походи. Све је мирно у цијелој држави бе-хаха, само у Вишеграду је смак свијета, изгледа. Рече Баба Рога, код Новице је дошао брат за Пасху,брзо ајте! ако и није, доћи ће на спровод..!

Забрујаше гвожђане машине
из далека града Бањалуке,
оклопници стадоше на готовс,
на раме им крст са белим орлом
и стигоше граду Вишеграду.

Опколише Новичине дворе,
и да видиш чуда невиђена:
Наста вика, дрште, ено Вука!

У Христа је био један Јуда
а у Нова два „брата“ Србина
и педесет њима побратима.

Ногама су врата отворили
јер звјерови немају језика
да позову кућног домаћина,
а образ су покрили чарапом,
не смрди им чарапа на носу
јер у смраду живе од рођења.

Са пет рана Ново душу пусти,
душу пусти прије но што паде
на крилашце својој милој Рушки.

Верну љубу црвен ударио
у свијетло лице младаљачко
јер бијаше одевена танко,
не знајући да ће „гости“ доћи.
Крв се просу по бедрима њеним,
„браћа“ вичу: Носте га у хитну!

Ћебе, на којем су само пет минута пре тога спавали Ружица и Новица постало је шатоско крило и одора Новичина,

Храм Рођења Пресвете Богородице у Вишеграду

Све је то трајало тако кратко, брзо и ефикасно јер су у питању „специјалци“ који за пет минута блокирају кућу, домаћина убију, домаћицу одведу, ствари испретурају а новац и драгоцености однесу.

Овакво лице је показала у Вишеграду српска „Елитна специјална полиција“ да би на крају Ајдаја рекао: Нисам задовољан то треба бити још боље...!

„Рафаило“

КОСОВО У ПЛАМЕНУ

Правосл. Призренска Богословија
Св. Кирила и Методија
у пламену

Оштвoren и раскојан
кивот Св. Јоаникија Девичкој

Спаљена црква Св. Спаса (XIV век)
у Призрену

Спаљени Манастир
Светих Архангела (XIV век)

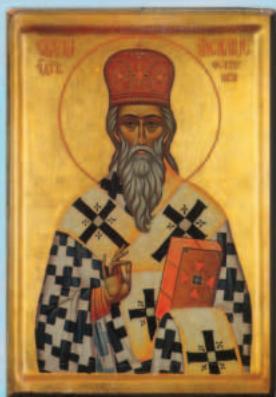
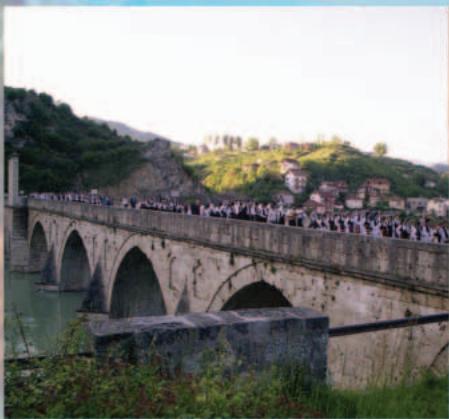

ХИЛАНДАР У ПЛАМЕНУ

**Српско соколско друштво “Соко” из Добрена
прославило је своју Крсну славу, Св. Василија Острошког**

У оквиру славских свечаности, а у организацији ССД “Соко”, 10. маја је одржана Свечана академија са умјетничким програмом, као и Смотра дјечијег фолклора, 11. маја, а наступили су гости из Новог Сада, Косјерића, Бања Луке, Севојна, Мокре Горе, Рогатице, Вишеграда и Будимлије.

Домаћини славе ове године су били Недељко и Биљана Ђуровић из Добрена, а славски обред је обављен у Соколском дому у Добрину.

ДВИЈЕ СУЗЕ

Да ли ја ово сањам? Да ли има кога да ме пробуди? О мој Боже, шта се ово дешава? Који пожар, која ватра, страшно, страшно. Боже мој, Боже мој! Зашто? Зашто? Зашто ово допусти, о благи Господе? Мајко Божија да ли је ово заиста стварност!

- Браћо - оци, шта се ово дешава? - Кажите ми да је ово само ружан сан!

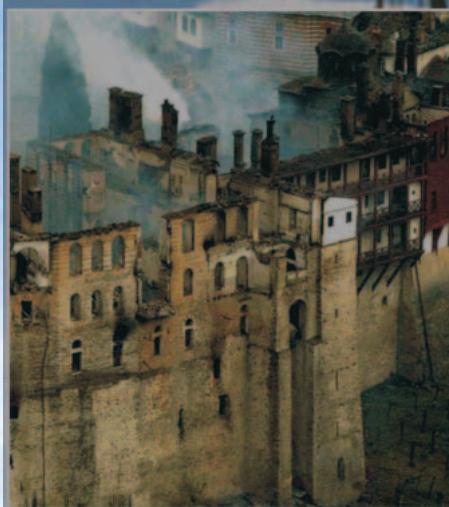
Козма, млади монах, приђе оцу Макарију стави му руку на раме и благим гласом проговори: Оче мој добри и свети, све је ово јава, истина. Гори нам светиња. Смири се оче, ништа се ту не може. Знам да ти је тешко. Читав твој живот уткан је у ове зидове. Колико молитава, суза, уздаха, богослужења. Знам, знам оче. Лако је мени, ја сам млад. Само, замисли колико је ипак и мени тешко. Ја сам на почетку, и на том почетку овакав доживљај.

Кривим прво себе. Да, крив сам што се нисам више молио. Зашто сам спавао? Сад бих вјечно бдио, само да ово није стварност.

Млади Козма наслони се на раме оца Макарија и заплака. Отац Макарије покуша да утјеши младог инока, али није било гласа, није било снаге. Умјесто ријечи само загрли младог монаха. Да би сакрио осјећаје пред младим братом направи поклон и спусти се на земљу. Све што је могао рећи било је: - Оче Козмо, на колена, молимо се. И два инока стари и млади падоше на земљу. Жеља им бјеше да пропадну у земљу да их она покрије да не гледају овај призор. Можда су требали спавати мање да би молитвом покрили гријехе рода свог.

А тамо далеко у родном граду оца Козме, једна мајка по тијелу, мајка оца Козме, такође скрхана страхом за своје једино чедо, на молитви и на колjenima молила се мајци свих мајки, Пресветој Богородици: Спаси ми дјете, Мати Божија, да не погине. Ја сам га од Бога добила и Богу га на слу-

жбу послала, сад је у опасности, спаси га Мајко свих мајки. Мога и Твога сина. Дуго је старица сузила и борила се са страхом и зебњом. Напаћена сирота Љуба, којој је све што је у животу остало био син, који је негде далеко у Светој Гори ове ноћи био у опасности. Срце старице није издржало. Око јутра испусти душу мајка Љуба.

У Хиландару агонија се настављала. Сва братија је гледала како се осам вијекова губи у пламену.

О. Козма и о. Макарије дођоше братији. Сви беху блиједи, сви су гледали у небо и у зидине које је гутао огањ.

Око поноћи зазвонише звона и сви се скupише на молитву. Није било снаге код инока. Бденије је протекло тихо, са понеким дубоким уздахом.

Сутрадан о. Козму позва један од браће и саопшти му да му се мати упокојила.

Млад монах погледа у згариште светиње, проговори пригушеним гласом: - Да, да, - тешки губици. Јуче сам изгубио двије мајке, али она највећа је уз мене и уз нас - Мајка Божија. Окрену се млад инок али не усје сакрити тугу и потрес, задрхташе му усне а низ лице му склизнуше двије сузе.

По тиричи поклоника М. А.
Приблизежио с. Ј. Г.

ДАБАР

Билтен излази тромесечно

С БЛАГОСЛОВОМ МИТРОПОЛИТА
ДАБРОБОСАНСКОГ НИКОЛАЈА

Главни и одговорни уредник:
сипјел Калистараш (Бобушић)

Технички уредник:
сипјел Јован (Гардовић)

Редакција:
шрошојереј Момир Васиљевић
шрошојереј Бождан Станишић,
шрошојереј Рајко Цејешковић,
шрошојереј Милосав Видаковић,
шрошојереј Ранко М. Билинац,
јеромонах Михаило (Боровић),
Злашко Богдановић, Младен Томић

Сарадници:
Теодора Пајић, Рајко Боловић,
Марица Бузанчић, Радоје Тасић,
Милош М. Мочевић, Небојша Ђосовић

Уредништво и администрација:
МАНАСТИР УСПЕЊА
ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ
Добрун, Република Српска

Адреса редакције:
Манастир Добрун, 73247 Добрун, РС;
Манастир Добрун, 31243 Мокра Гора, СЦГ

e-mail: dabar@prijeplje.net

Телефони:
(+ 387) (0)58 612-603, тел./факс 612-747
(+387) (0)65 431-505

Рукописи и фотографије се не враћају

Тираж:
2000 примерака

Штампа:

Припрема штампе:
Издавачка кућа „ДАБАР“

Решењем Министарства информација
Републике Српске, број 01-280/96 од
12.7.1996. године, Билтен Манастира
Успења Пресвете Богородице
у Добруну под називом „Дабар“ је
уписан у Регистар јавних гласила
под редним бројем 152.

Решењем Министарства науке и културе
Републике Српске, број 04-1202/01 од
25.9.2001. године, Часопис „Дабар“ као
публикација од општег друштвеног
и националног интереса
ослобађа се плаћања пореза на промет.